

Børnesundhedsprofil for Region Nordjylland

2017

REGION NORDJYLLAND

Børnesundhedsprofil for Region Nordjylland 2017

Udgivet februar 2019 af:

Region Nordjylland
Niels Bohrs Vej 30
9220 Aalborg Ø
Telefon 97 64 80 00

Forfattere:

Vickie Hayes Kyed, Projektleder, Region Nordjylland (vsh@rn.dk)
Martin Mejlby, Dataansvarlig, Region Nordjylland (m.mejlby@rn.dk)
Helle Wolder, Konsulent, Mariagerfjord Kommune (hwchr@mariagerfjord.dk)

www.rn.dk/børnesundhedsprofil

Tryk: Vester Kopi

Sådan har de nordjyske børn det!

Forord af Regionsrådsformand
Ulla Astman

For første gang har Region Nordjylland fornøjelsen af at kunne præsentere en Børnesundhedsprofil, der fortæller os, hvordan nordjyske børn har det!

Sådan rigtig har det! For det er børnene selv, der har svaret på de mange spørgsmål.

Knap 11.000 børn i 1., 5. og 8. klasse har svaret på spørgsmål om deres trivsel, sundhed og helbred, da Region Nordjylland i tæt samarbejde med de nordjyske kommuner udsendte spørgeskemaer i efteråret 2017. Jeg vil gerne sige tak til de mange børn, der har deltaget, og de mange kræfter, som de nordjyske kommuner har brugt i samarbejdet med regionen, for at denne undersøgelse kunne gennemføres.

Børn har kontakt til mange forskellige faggrupper. Derfor er det også mit ønske, at denne nye viden kan bruges af mange til gavn for børnene.

Vi har alle et stort ansvar for, at børn trives og udvikler sunde vaner. Alle de relationer, miljøer og sammenhænge, hvor børnene indgår i, har betydning for børnenes udvikling. Det er vigtigt, at børnene har gode sociale relationer, spiser sund mad, dyrker idræt, og at de bevæger sig i fritiden. Det giver dem mere selvværd, velvære og energi. Det er i barndommen, at mange vaner og holdninger grundlægges. Ved at få indsigt i børnenes svar til Børnesundhedsprofilen, har vi fået en vigtig viden, som kan få betydning på lang sigt.

I Børnesundhedsprofilen ser vi heldigvis, at langt de fleste børn har det godt. De fleste børn trives og har fornuftige sundhedsvaner. Men der er også tendenser, som vi skal tage alvorligt. Det gælder i særlig grad de børn, der giver udtryk for, at de ikke trives og ikke har det godt. Vi skal derfor bruge rapportens resultater til at få viden og indsigt i, hvordan vi kan spotte mistrivsel og uheldig livsstil meget tidligt.

Vi ved, at der er en sammenhæng mellem læring, trivsel og sundhed. Derfor er det også i alles interesse, at vi er med til at understøtte fælles indsatser for at fremme sundheden for de nordjyske børn.

Med Børnesundhedsprofilen har vi fået et nyt redskab, der kan give viden og indsigt i de udfordringer, som de nordjyske børn har. Denne viden skal vi bruge i vores bestræbelser på at sikre de nordjyske børn et godt og sundt børneliv.

Ulla Astman
Regionsrådsformand

INDHOLD

SAMMENFATNING	6	Kapitel 6	
Kapitel 1		FYSISK AKTIVITET OG FRITIDSLIV	
BAGGRUND, FORMÅL OG METODE	12	- 5. OG 8. KLASSE	82
Kapitel 2		INTRODUKTION	84
SUNDHEDSPROFIL 1. KLASSE	20	OVERORDNEDE FOREKOMSTER	85
INTRODUKTION	22	REGELMÆSSIG FYSISK AKTIVITET	86
GENEREL TRIVSEL	23	FYSISK INAKTIV	88
GLAD FOR AT GÅ I SKOLE	24	GÅR TIL FITNESS, TRÆNING ELLER	
HAR GODE VENNER PÅ SKOLEN	25	DELTAGER I FORENINGSLIV	90
HAR DET GODT MED KLASSEKAMMETERNE	26	Kapitel 7	
FRUGT	27	SØVN - 5. OG 8. KLASSE	92
MORGENMAD	28	INTRODUKTION	94
FYSISK AKTIVITET I SKOLEN	29	OVERORDNEDE FOREKOMSTER	95
FRISK OG VELUDHVILET	30	HAR PROBLEMER MED AT FALDE I SØVN	96
Kapitel 3		SOVER DÅRLIGT OG UROLIGT	98
MENTAL SUNDHED - 5. OG 8. KLASSE	32	UTILSTRÆKKELIG SØVNLÆNGDE	100
INTRODUKTION	34	BRUG AF SKÆRM FØR SENGETID	102
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	36	Kapitel 8	
TRIVSEL I SKOLEN	38	ALKOHOL - 8. KLASSE	104
TRIVSEL DERHJEMME	40	INTRODUKTION	106
TRIVSEL I FRITIDEN	42	OVERORDNEDE FOREKOMSTER	107
HAR FOR MEGET AT SE TIL	44	DRIKKER ALKOHOL FLERE GANGE OM MÅNEDEN ...	108
MANGELFULD SOCIAL STØTTE	46	RUSDRIKKERI	109
ENSOMHED	48	FULDskab	110
UDSAT FOR MOBNING	50	Kapitel 9	
DIGITAL MOBNING	52	RYGNING OG TOBAK - 8. KLASSE	112
Kapitel 4		INTRODUKTION	114
HELBRED - 5. OG 8. KLASSE	54	OVERORDNEDE FOREKOMSTER	115
INTRODUKTION	56	DAGLIG ELLER LEJLIGHEDSVIS RYGNING	116
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	56	HAR PRØVET AT RYGE CIGARETTER	117
HOVEDPINE	58	HAR PRØVET AT RYGE E-CIGARETTER	118
MAVEPINE	60	HAR PRØVET SNUS	119
SMERTER	62	UDSÆTTES FOR PASSIV RYGNING I HJEMMET	120
IRRITABEL OG DÅRLIGT HUMØR	64	REFERENCER	122
SMERTESTILLENDENDE MEDICIN	66	BILAG	124
Kapitel 5			
MAD OG DRIKKEVANER - 5. OG 8. KLASSE	68		
INTRODUKTION	70		
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	71		
FRUGT	73		
GRØNTSAGER	75		
SODAVAND	77		
SLIK	79		
ENERGIDRIKKE	81		

Sammenfatning

Introduktion

Det overordnede formål med Børnesundhedsprofilen er at beskrive helbred, trivsel og sundhedsvaner blandt børnene i de nordjyske kommuner. Samtidig skal Børnesundhedsprofilen være et supplement til *Hvordan har du det?* undersøgelsen, der omfatter borgere i alderen 16 år og opefter.

Begrebet sundhedsprofil dækker over en helhedsbeskrivelse af den generelle sundhed, trivsel og sygelighed inden for et geografisk område eller en afgrænset befolkningsgruppe. Det overordnede formål med en sundhedsprofil som denne, er således, at danne grundlag for en monitorering af sundhedstilstanden hos de nordjyske børn, som kan give kommuner og region et godt vidensgrundlag for den videre strategiske og sundhedspolitiske planlægning. Med Børnesundhedsprofilen har Region Nordjylland og de 11 nordjyske kommuner for første gang systematisk indsamlet data omkring børns sundhed og trivsel. Dette giver en mere fælles og koordineret viden, der kan danne baggrund for indsatser, som kan forbedre børnenes sundhed og trivsel. Børnesundhedsprofilen er dermed et unikt værktøj, der kan anvendes i det forebyggende arbejde i de nordjyske kommuner og i Region Nordjylland.

Børnesundhedsprofilen er udarbejdet på baggrund af spørgeskemaer udfyldt i efteråret 2017 på BørnUngeLiv.dk. Undersøgelsen baserer sig på i alt 10.614 besvarelser fordelt på de tre klassetrin: 3.332 besvarelser fra 1. klasse, 3.982 besvarelser fra 5. klasse, samt 3.300 besvarelser fra 8. klasse. I Børnesundhedsprofilen berøres en række emner såsom mental sundhed, ensomhed, mobning, hovedpine, mavepine og andre former for fysiske smerter. Hertil undersøges også en lang række sundhedsvaner såsom fysisk aktivitet, mad- og drikkevaner, samt alkohol og rygning.

De overordnede resultater viser, at de fleste børn trives godt, har stærke sociale relationer samt sunde vaner. Omvendt ses der også en lille men betydelig gruppe, som mistrives, som føler sig ensomme, eller som har u hensigtsmæssige sundhedsvaner. Børnesundhedsprofilen viser også en markant skævhed i forhold til barnets sociale baggrund og sundhedsvaner. Børn, hvor forældrene har en kort uddannelse og er uden for arbejdsmarkedet eller hvor forældrene ikke bor sammen, er i højere grad mindre fysisk aktive, spiser oftere slik og sodavand, og har i højere grad prøvet at ryge. I forhold til mental sundhed og de øvrige helbredsmæssige indikatorer ses der også tendenser til en social gradient, om end forskellene er ikke så markante som ved sundhedsvanerne.

Sundhedsprofil for 1. klasse

I sundhedsprofilen for 1. klasse sættes der derfor fokus på en række parametre, som er vigtige for børns sundhed og trivsel i hverdagen. Overordnet viser profilen, at langt størstedelen af børnene i 1. klasse trives i skolen, og har gode og sunde vaner. Omvendt ses der en lille gruppe blandt børnene, som ikke trives. 2 % af børnene svarer, at de ikke har det godt for tiden, mens 3 % af børnene svarer, at de ikke er glade for at gå i skole. Ligeledes er det 2 % af børnene, som ikke har gode venner på skolen.

Hovedtal for 1. klasse

- 74 % har det rigtig godt for tiden
- 2 % har det ikke godt
- 69 % er glade for at gå i skole
- 88 % har gode venner på skolen
- 54 % spiser frugt hver dag
- 5 % spiser aldrig frugt
- 86 % spiser morgenmad hver dag
- 2 % spiser aldrig morgenmad
- 53 % bevæger sig hver dag, så de bliver forpustet

Tager man udgangspunkt i børnenes trivsel, er der markant flere piger end drenge, som har det rigtig godt og som altid er glade for at gå i skole. Hertil er der også flere piger, som føler de altid har en voksen at få hjælp hos, hvis der er brug for det. I forhold til børnenes fysiske aktivitet i skolen, så er der markant flere drenge end piger, der hver dag er fysisk aktive. Omvendt ses der flere piger som bevæger sig nogle dage i skolen. Samlet set er der derfor også en større andel af drengene, der aldrig er fysisk aktive.

Generelt ses der ikke markante sociale gradienter i forhold til børnenes trivsel og sundhed. Dog ses der en markant social gradient i forhold til indtag af morgenmad hver dag, idet børn, hvis forældre har en mellemlang og lang videregående uddannelse, i højere grad spiser morgenmad hver dag, sammenlignet med børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse.

Mental sundhed

Et godt mental helbred og trivsel har afgørende betydning for børnenes personlige, læringsmæssige og sociale udvikling. Desværre er andelen med psykiske symptomer stigende og udgør efterhånden en større del af sygdomsbyrden blandt børn. For en del af børnene vil de psykiske symptomer og den mentale mistrivsel også sætte sine spor langt ind i voksenlivet.

Hovedtal for mental sundhed

5. klasse

94 % har det rigtig godt eller rimelig godt i skolen
 98 % har det rigtig godt eller rimelig godt derhjemme
 12 % synes, at de tit eller altid har for meget at se til
 3 % har ingen voksne at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det
 6 % er blevet mobbet flere gange om måneden

8. klasse

94 % har det rigtig godt eller rimelig godt i skolen
 96 % har det rigtig godt eller rimelig godt derhjemme
 25 % synes, at de tit eller altid har for meget at se til
 6 % har ingen voksne at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det
 3 % er blevet mobbet flere gange om måneden

Størstedelen af eleverne i 5. og 8. klasse har det godt både i skolen, derhjemme og i fritiden. Mere end 90 % af eleverne på begge klassetrin svarer, at de har det rigtig godt eller rimelig godt på alle tre arenaer.

Selvom størstedelen af børnene har det godt i hverdagen, er der også en lille men markant gruppe, der viser tegn på mistrivsel. F.eks. svarer en fjerdedel af eleverne i 8. klasse, at de altid eller tit har for meget at se til og 6 % af eleverne i 8. klasse har ingen voksne, de kan snakke med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det. 3 % af eleverne i både 5. og 8. klasse føler sig tit eller altid ensomme, og yderligere en femtedel på hvert klassetrin svarer, at de af og til føler sig ensomme. 6 % i 5. klasse og 3 % i 8. klasse er blevet mobbet flere gange om måneden og 4 % på begge klassetrin har flere gange i løbet af en måned modtaget grimme beskeder på sms eller sociale medier.

For en hel del af parametrene gælder det, at pigerne ser ud til at have dårligere trivsel end drengene. Derudover ses der ikke en tydelig social gradient i forhold til at vise tegn på mistrivsel. Hverken forældrenes uddannelsesstatus, erhvervsstatus eller socialgeografisk område har en gennemgående forklaringsgrad.

Helbred

En hel del af børnene i 8. klasse oplever jævnligt at have hoved- eller mavepine eller andre smerter i f.eks. nakke og ryg. Derudover er en stor del ofte irriteret eller i dårligt humør. Der er en klar kønsmæssig forskel. For alle fire parametre er der signifikant flere piger end drenge, der ofte oplever generne. Omkring en fjerdedel af pigerne oplever flere gange om ugen at have hovedpine eller have andre smerter i f.eks. nakke eller ryg. Derudover oplever 29 % af pigerne at være irriteret eller i dårlig humør flere gange om ugen, mens det samme gælder for 14 % af drengene.

Hovedtal for helbred

5. klasse

19 % har brugt smertestillende medicin indenfor de seneste 14 dage

8. klasse

17 % har hovedpine flere gange om ugen
 12 % har mavepine flere gange om ugen
 26 % har smerter i f.eks. nakke og ryg flere gange om ugen
 32 % har brugt smertestillende medicin indenfor de seneste 14 dage

I forhold til alle fire helbredsparametre (hovedpine, mavepine, andre smerter eller irriteret/dårlig humør) er der en signifikant sammenhæng til en række risikofaktorer såsom dårlig trivsel, mangelfuld social støtte, vedvarende følelse af ensomhed samt mobning.

En tredjedel af alle børnene i 8. klasse har taget smertestillende medicin indenfor 14 dage. Markant flere piger end drenge tager smertestillende medicin.

Mad- og drikkevaner

Sunde mad- og drikkevaner - kombineret med en fysisk aktiv livsstil - har stor betydning for at fremme det enkelte barns helbred og trivsel på både kort og på lang sigt. Derfor er det vigtigt at de steder hvor børn opholder sig, i hjemmet, i skolen og i foreninger, er med til at skabe gode rammer for at børnene kan spise sundt og bevæge sig.

Hovedtal for mad- og drikkevaner

5. klasse

46 % spiser frugt hver dag
 43 % spiser grøntsager hver dag
 14 % drikker sodavand, saft og kakao mindst 5 dage om ugen
 6 % spiser slik mindst 5 dage om ugen

8. klasse

- 34 % spiser frugt hver dag
- 38 % spiser grøntsager hver dag
- 19 % drikker sodavand, saft og kakao mindst 5 dage om ugen
- 8 % spiser slik mindst 5 dage om ugen
- 6 % drikker energidrikke flere gange om ugen

Børnesundhedsprofilen viser, at jo yngre børnene er, jo sundere er deres mad- og drikkevaner. Flere børn i 5. klasse spiser hver dag frugt eller grøntsager sammenlignet med børnene i 8. klasse. Ligeledes ses der også flere børn i 8. klasse, der ofte spiser slik eller drikker sodavand, saft og kakao. Der ses en tendens til, at de sundeste mad og drikkevaner findes hos de elever, der har forældre med mellemlang eller lang videregående uddannelse.

Børnene i 8. klasse er også blevet spurgt om deres indtag af energidrikke. Hertil ses det at 6 % af børnene drikker energidrikke flere gange om ugen. Der ses en signifikant kønsforskel, idet markant flere drenge end piger drikker energidrikke.

Fysisk aktivitet og fritidsliv

Vi ved, at fysisk aktivitet i barndommen grundlægger sunde vaner for resten af livet, samt at det forebygger en lang række sygdomme. Udover de sundhedsfremmende gevinster er der også en række gevinster ved fysisk aktivitet ift. indlæring og dannelse af sociale relationer.

Hovedtal for fysisk aktivitet og fritidsliv

5. klasse

- 65 % bliver hver dag eller næsten hver dag svedige eller forpustede
- 8 % er fysisk inaktive i fritiden
- 84 % dyrker ugentlig fitness eller går til en aktivitet i en forening f.eks. fodbold, spejder, musik

8. klasse

- 55 % bliver hver dag eller næsten hver dag svedige eller forpustede
- 12 % er fysisk inaktive i fritiden
- 82 % dyrker ugentlig fitness eller går til en aktivitet i en forening f.eks. fodbold, spejder, musik

De fleste elever bevæger sig flere gange om ugen så meget, at de bliver svedige eller forpustet. Det gælder for lidt flere i 5. klasse end i 8. klasse, og for flere drenge end piger. Der er dog også 8 % i 5. klasse og 12 % i 8. klasse, der er fysisk inaktive i fritiden. Der er en tendens til, at børn, der har forældre

med grundskole som højest fuldførte uddannelse er mindre fysisk aktive end andre grupper af børn.

Søvn

Søvn har en stor betydning for børns helbred og trivsel. Hertil kan problemer med at falde i søvn, utilstrækkelig søvnlængde samt dårlig søvnkvalitet være indikatorer på mistrivsel og bekymringer hos det enkelte barn. En del undersøgelser har ligeledes undersøgt sammenhængen mellem skærmb brug og søvnproblemer. Disse studier peger på, at brugen af smartphones og tablets hæmmer både søvnlængde og søvnkvalitet.

Hovedtal for søvn

5. klasse

- 28 % har flere gange om ugen svært ved at falde i søvn
- 13 % sover flere gange om ugen dårligt og uroligt
- 20 % sover mindre end Sundhedsstyrelsens anbefalinger (mindre end 9 timer om natten)
- 21 % bruger hver dag skærm, mens de ligger i sengen og skal til at falde i søvn

8. klasse

- 26 % har flere gange om ugen svært ved at falde i søvn
- 10 % sover flere gange om ugen dårligt og uroligt
- 29 % sover mindre end Sundhedsstyrelsens anbefalinger (mindre end 8 timer om natten)
- 53 % bruger hver dag skærm, mens de ligger i sengen og skal til at falde i søvn

Over en fjerdedel af eleverne i både 5. og 8. klasse har flere gange om ugen svært ved at falde i søvn. Det gælder for flere piger end drenge. 13 % af eleverne i 5. klasse og 10 % i 8. klasse sover flere gange om ugen dårligt eller uroligt.

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at elever i 5. klasse sover mindst 9 timer om natten og elever i 8. klasse mindst 8 timer hver nat. Der er en del elever, som sover mindre end det anbefalede. Det gælder for 20 % i 5. klasse og 29 % i 8. klasse. Der er en tydelig sammenhæng mellem søvnlængde og forældrenes uddannelsesniveau. Jo kortere forældrenes uddannelse er, jo større er andelen, der sover mindre end det anbefalede.

Over halvdelen af eleverne i 8. klasse bruger dagligt skærm i sengen, når de ligger og skal sove, og det tilsvarende tal for 5. klasse er 21 %. Her er andelen lavest blandt børn, der har forældre med en lang videregående uddannelse.

Alkohol

Et højt alkoholforbrug kan have en række negative helbreds-konsekvenser for den enkelte. Hertil er også fundet sammenhæng mellem et stort alkoholforbrug tidligt i livet og forøget risiko for alkoholproblemer senere i livet.

Hovedtal for alkohol

8. klasse

14 % af børnene drikker alkohol flere gange om måneden
9 % har rusdrukket inden for de seneste 30 dage
8 % af børnene har været fuld inden for de seneste 30 dage

Der er en markant sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og alkoholvaner. Jo kortere uddannelse, jo større er andelen, der drikker alkohol andelen, der har rusdrukket eller været fulde indenfor de seneste 30 dage.

Rygning

De helbredsmæssige konsekvenser ved rygning er veldokumenterede og rygning er den vigtigste forebyggelige årsag til tab af gode leveår. Rygning er lig med en forhøjet sygdomsrisiko uanset hvor meget man ryger. Sygdomsrisikoen øges imidlertid med rygemængden samt antallet af år der ryges. Hertil er rygning også årsag til en lang række kroniske sygdomme herunder KOL, hjertekarsygdomme og adskillige kræftformer. Rygning koster årligt omkring 13.600 ekstra dødsfald, hvilket gør rygning til den største enkeltfaktor, der har betydning for dødelighed og tab i danskernes middellevetid. Samtidig skader rygning mere børn og unge end det skader voksne. Jo tidligere børn og unge begynder at ryge desto større risiko har de for at ende som dagligrygere, idet tidlig rygedebut fører til større afhængighed og mindre chance for at stoppe senere i livet.

Hovedtal for rygning

8. klasse

3 % ryger cigaretter dagligt eller lejlighedsvist
11 % har prøvet at ryge
12 % har prøvet at ryge e-cigaretter
5 % har prøvet snus
17 % bliver udsat for passiv rygning i hjemmet

Resultaterne fra Børnesundhedsprofilen peger på, at det er en meget lille gruppe blandt 8. klasserne, som har et egentligt regelmæssigt forbrug af enten cigaretter, e-cigaretter eller snus. Hertil har langt størstedelen af børnene aldrig prøvet at ryge. Omtrent 3 % i 8. klasse ryger cigaretter dagligt eller

lejlighedsvist. Tilsvarende er der 3 %, som dagligt eller lejlighedsvist bruger e-cigaretter, og 1 % bruger snus. Ser man på, hvor mange der har prøvet at ryge cigaretter er andelen 11 %, og andelen der har prøvet e-cigaretter er 12 %. Andelen, der har prøvet snus er 5 %. Blandt dem, der har prøvet at ryge cigaretter, er andelen, der også har prøvet snus eller e-cigaretter 77%. I forhold til rygning og tobaksvaner ses der en markant social gradient i forhold til familieform, forældrenes uddannelsesniveau og forældrenes erhvervsstatus. Dette er både om man har prøvet at ryge eller om man ryger regelmæssigt. Blandt de børn, hvor forældre har en grundskoleuddannelse eller er uden for arbejdsmarkedet, ses der en markant større andel der ryger regelmæssigt eller blot har prøvet at ryge. Det samme ses blandt de børn, som skiftevis bor hos begge forældre eller blot bor hos den ene forældre.

17 % af børnene i 8. klasse udsættes for passiv rygning i hjemmet. Her ses der ligeledes en markant social gradient. For børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse som højest fuldførte, er andelen 42 %. Omvendt er andelen 7 % blandt de børn hvor forældrene har en lang videregående uddannelse.

Afrunding

Den regionale Børnesundhedsprofil har belyst børns sundhed og trivsel på en lang række forskellige områder. Børnesundhedsprofilen er skabt i et tæt samarbejde mellem de 11 nordjyske kommuner og Region Nordjylland, og med denne sundhedsprofil har både kommuner og region fået et unikt værktøj, der kan bidrage til at identificere de forskellige udfordringer der er på børne- og sundhedsområdet.

Formålet med Børnesundhedsprofilen er, at identificere de grupper af børn der har det svært og hvor behovet for støtte og hjælp er størst. Med profilen har kommunerne og regionen fået et ensartet og standardiseret værktøj, hvor det er muligt at sammenligne børnenes sundhed og trivsel på tværs af kommuner og i de forskellige sociale lag. I den henseende skal resultaterne fra undersøgelsen understøtte den tidlige opsporing og danne baggrund for prioritering og planlægning af forebyggelsen på regionalt, kommunalt og lokalt niveau.

Børnesundhedsprofilens styrker og begrænsninger

En af undersøgelsens styrker er, at oplysninger stammer fra børnene selv. Ved at spørge børnene selv om hvordan de har det, får vi indblik i aspekter af børnenes sundhed, helbred og trivsel, som ellers ikke er mulige at finde i diverse registre. Med de selvrapporterede oplysninger kan vi måle en række helbreds- og trivselsproblemer, som for eksempel hoved- og mavepine samt ensomhed og mobning. Samtidig giver de selvrapporterede oplysninger også mulighed for at fokusere på de positive aspekter i børnenes hverdagsliv, såsom god trivsel, indtag af frugt og grønt samt en fysisk aktiv livsstil.

En anden styrke er datamaterialets tyngde idet, idet en stor del af børnene i Region Nordjylland har deltaget i undersøgelsen. Mere end 10.000 børn fra 1., 5. og 8. klasse har deltaget, hvilket svarer til mere end halvdelen af alle børn i de enkelte årgange. Med så mange besvarelser har vi fået et robust datamateriale, hvor det er muligt at lave mere komplekse analyser, som ellers ikke var mulige. Børnenes selvrapporterede oplysninger er ligeledes koblet med registeroplysninger hvilket gør, at Børnesundhedsprofilen indeholder meget komplette oplysninger omkring forældrenes uddannelsesniveau og erhvervsstatus. Dette gør det muligt at se den sociale gradient på en lang række parametre.

Børnesundhedsprofilen har også sine begrænsninger. Først og fremmest er indsamlingen af selvrapporterede oplysninger et stort logistisk arbejde, der kræver en god koordinering mellem region, kommune og BørnUngeLiv.dk. Samtidig kræver det også meget koordinering i de enkelte kommuner fra de forskellige forvaltninger ud i de enkelte skoler. Alt i alt er det en ressourcekrævende proces at implementere en undersøgelse af denne størrelse fra regionsniveau til kommune og herefter ude i de enkelte skoler. Børnesundhedsprofilen er dog et bevis på at det kan lade sig gøre, og erfaringerne der er gjort med denne indsamling gør mange af de svære processer nemmere næste gang undersøgelsen forhåbentlig skal gennemføres igen.

En anden begrænsning der skal italesættes er, den skæve deltagelse fordelt på skoletype. Hvor alle kommunale folkeskoler blev pålagt at deltage, har friskoler samt private grundskoler selv haft mulighed for at vælge deltagelse. Dette har betydet at en større del af privatskolerne har sagt fra. I og med at der er en skæv deltagelse i forhold til skoletype, er der en risiko for, at nogle bestemte grupper af børn ikke kan genfindes i data, hvilket kan svække repræsentativiteten i undersøgelsen. Dette kan være med til at skabe bias, hvilket svækker undersøgelsens repræsentativitet – særligt i de kommuner, hvor der er en stor del af privat- og friskoler. Gentaes Børnesundhedsprofilen på et senere tidspunkt, skal der arbejdes på at sikre, at flere privat- og friskoler deltager i undersøgelsen, så repræsentativiteten i undersøgelsen forbedres.

Forskning og metodeudvikling

Sundhedslovens bestemmelser pålægger regionerne en forskningsforpligtelse, og at kommunerne skal bidrage til den forskning. Især i forhold til forebyggelse og sundhedsfremme i skoleregi rummer Børnesundhedsprofilen et stort potentiale, og datagrundlaget kan bringes i anvendelse af regionen, i kommunen og af forskningsinstitutionerne.

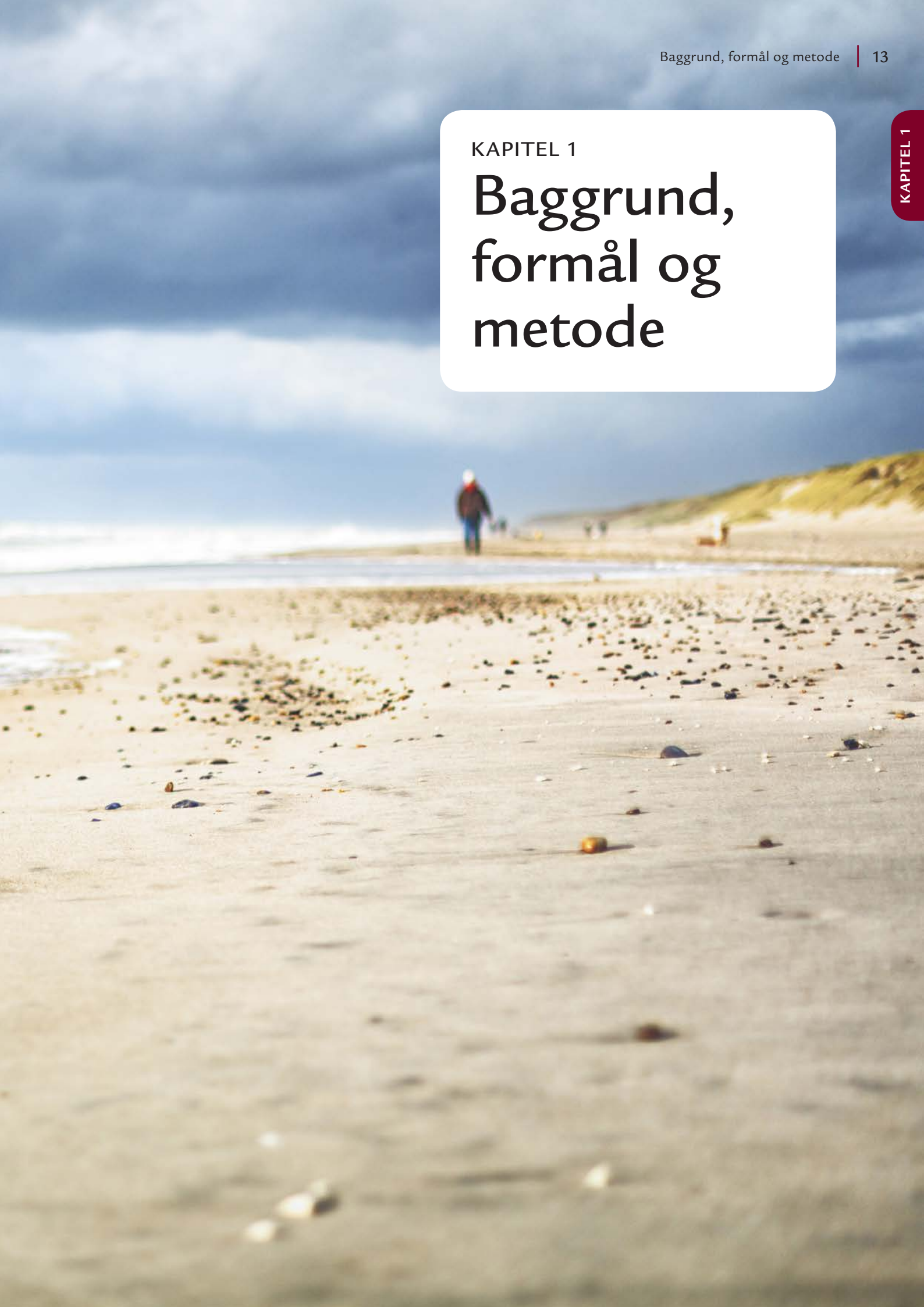
Børnesundhedsprofilen giver mulighed for at udarbejde mere dybdegående analyser, der kan danne rammen for prioriterede indsatser på børne- og sundhedsområdet. Hensigten er således, at nærværende rapport skal være den første

af flere afrapporteringer på baggrund af de indsamlede data i undersøgelsen. Første skridt er at oprette et børnesundhedsprofilatlas tilsvarende sundhedsprofilatlasset for Hvordan har du det? undersøgelsen (se <https://www.rn.dk/sundhedsprofilatlas>). Med atlasset præsenteres resultaterne fra undersøgelsen i et interaktivt kort med henblik på geografisk kortlægning af børnenes sundhed, trivsel og sundhedsvaner. Dette muliggør en mere geografisk planlægning og prioritering af sundhedsindsatser. Efterfølgende skal regionen i samarbejde med kommunerne planlægge hvilke analyser, der skal udarbejdes.

KAPITEL 1

Baggrund, formål og metode

Baggrund, formål og metode

Det har længe været et ønske at få data på børneområdet som et supplement til *Hvordan har du det?* undersøgelsen, der omfatter borgere fra 16 år og opefter (1). Ønsket om mere fælles og koordineret viden om børns sundhed og trivsel er kommet et skridt nærmere, da der i efteråret 2017 blev indsamlet data på børneområdet i alle kommuner i Region Nordjylland.

Region Nordjyllands Børnesundhedsprofil er udarbejdet på baggrund af spørgeskemaer udfyldt i BørnUngeLiv.dk (tidligere kendt som skolesundhed.dk) af tre årgange; 1., 5. og 8. klasse. Baggrunden for Børnesundhedsprofilen er, at der i Den Administrative Sundhedsaftale 2015-2018 blev indgået aftale om at et fælles kommunalt datagrundlag skulle undersøges og om muligt virkeliggøres. Undersøgelsen blev på den baggrund første gang iværksat i efteråret 2017.

Begrebet sundhedsprofil dækker over en helhedsbeskrivelse af den generelle sundhed, trivsel og sygelighed inden for et geografisk område eller en afgrænset befolkningsgruppe. Det overordnede formål med en sundhedsprofil som denne, er således, at danne grundlag for en monitorering af sundhedstilstanden hos de nordjyske børn, som kan give kommuner og region et godt vidensgrundlag for den videre sundhedsstrategiske planlægning. Dette kan eksempelvis være udarbejdelse af sundhedsfremmende og forebyggende tiltag, der fremmer sundheden blandt børnene. Ud fra det overordnede formål kan Region Nordjyllands Børnesundhedsprofil inddeles i 4 delmål:

Formålet med børnesundhedsprofilen er:

- 1) At få viden om børnenes dagligdag og trivsel - herunder helbred, sundhedsvaner samt sociale relationer. Viden der kan danne baggrund for indsatser, der forbedrer børnenes trivsel og sundhed i dagligdagen.
- 2) At tilvejebringe datamateriale til brug for regional og kommunal sundhedsplanlægning, herunder udarbejdelse af Sundhedsaftalen mellem kommuner og region, samt udviklingen af kommunale politikker.
- 3) At få mulighed for at understøtte tidlig opsporing og danne baggrund for prioritering og planlægning af forebyggelsen på området både regionalt og lokalt.
- 4) At få mulighed for, at relevante forvaltninger og fagpersoner hurtigt kan få viden om sundhed og trivsel blandt kommunens børn og dermed få en fælles viden og et fælles sprog om trivsel og sundhed.

Region Nordjyllands Børnesundhedsprofil er udsprunget af regionens sundhedsaftale med de nordjyske kommuner. Undersøgelsen er derfor politisk knyttet op på Sundhedsko-

ordinationsudvalget for Region Nordjylland. Sundhedskordinationsudvalget er et fælles lovmæssigt udvalg, der består af regionale og kommunale politikere samt repræsentation af de praktiserende lægers organisation (PLO-Nordjylland). Der har været nedsat en fælles styregruppe for Børnesundhedsprofilen med deltagelse af repræsentanter fra sundheds- småbørns- og skoleområdet fra alle 11 kommuner og den regionale administration.

Dataindsamling og datasikkerhed

Dataindsamlingen foregik i perioden august 2017 til og med november 2017. Der blev indsamlet data fra forældre til børn i alderen 3-6 år, forældre til elever i 1. klasse samt elever i 1., 5. og 8. klasse, og indsamlingen af data foregik via BørnUngeLiv.dk, som er et tværfagligt redskab, der understøtter kommunernes arbejde med sundhed og trivsel. Børnesundhedsprofilen udarbejdes dog udelukkende på baggrund af besvarelser fra eleverne i skolen, idet forældredeltagelsen var lav.

Inden indsamling af oplysningerne har Region Nordjylland i samarbejde med kommunerne og BørnUngeLiv.dk hentet samtykke fra forældrene om, at oplysningerne må anvendes til brug i den regionale Børnesundhedsprofil. De indsamlede data er sendt fra BørnUngeLiv.dk til Region Nordjylland i henhold til databeskyttelsesloven §10. Region Nordjylland har derudover anmeldt Børnesundhedsprofilen og opbevaringen af data i fortegnelsen til Datatilsynet. De indsamlede data behandles fortroligt og anvendes udelukkende til brug for statistik og forskning, og det er kun udvalgte medarbejdere med tilknytning til Børnesundhedsprofilen, som har adgang til oplysningerne. Derudover har en datamanager sikret, at der i datasættet, som anvendes til analyserne, ikke indgår oplysninger om navne og cpr fra hverken børn eller forældre.

Spørgeskema

Spørgeskemaerne, der ligger til grund for Børnesundhedsprofilen er udviklet i samarbejde med BørnUngeLiv.dk. De enkelte spørgeskemaer består af et antal kernespørgsmål, der anvendes af alle 11 kommuner. Derudover har kommunerne haft mulighed for supplere disse kernespørgsmål med særskilte spørgsmål. Der opnås viden om børnenes sundhed og trivsel på forskellige trin af barndommen og den tidlige ungdom ved at gennemføre undersøgelsen for de tre udvalgte årgange.

Det er selvklart ikke alle spørgsmål, der er undersøgt for alle årgange. For 8. klasserne er der blandt andet lagt vægt på at undersøge risikoadfærd, hvor der for 1. klasserne er lagt mere vægt på barnets generelle tryghed og trivsel. Samtidig er der også forskel hvordan spørgsmålene er blevet stillet til børnene. For 1. klasserne har der været tale om simple spørgsmål

med få svarkategorier i form af smileys med tilhørende tekst, mens 5. og 8. klasserne har fået mere komplekse spørgsmål med flere svarmuligheder. En oversigt over de emner der har været i hver af spørgeskemaerne er at finde i tabel 1.1. Bagerst i profilen ses også en oversigt over de spørgsmål, der er anvendt i selve sundhedsprofilen.

TABEL 1.1 Oversigt over emner i spørgeskemaet

Emne	1. klasse	5. klasse	8. klasse
Helbred og trivsel	Generel trivsel	Generel trivsel Astma / Allergi	Generel trivsel Astma / Allergi Hovedpine Mavepine Smerter i nakke eller ryg
Sociale relationer og mentalt sundhed	Socialt samvær i klassen Social støtte	Socialt samvær i klassen Social støtte Mobning Ensomhed	Socialt samvær i klassen Social støtte Mobning Ensomhed
Sundhedsvaner	Mad og måltider Fysisk aktivitet og bevægelse	Mad og måltider Fysisk aktivitet og bevægelse Søvnvaner Slik og sodavand	Mad og måltider Fysisk aktivitet og bevægelse Søvnvaner Slik og sodavand Alkohol Rygning Energidrikke
Undervisning		Lyst til læring Se meningen med undervisningen Passende opgaver	Lyst til læring Se meningen med undervisningen Passende opgaver

Deltagelse, repræsentativitet, vægtning og statistisk metode

I Børnesundhedsprofilen har en stor del af alle elever i regionen på de forskellige klassetrin deltaget i undersøgelsen. Dette kan ses i tabel 1.2, hvor registerpopulationen, dvs. det samlede antal børn på hvert klassetrin i Region Nordjylland,

og antallet af besvarelser i undersøgelsen, er opstillet. Registerpopulationen svarer til det samlede antal børn i hvert klassetrin pr. 1 oktober 2017, fordelt på folkeskoler, friskoler, private grundskoler samt specialskoler for børn. I tabellen fremgår det at i 1. klasse har 53 % af eleverne deltaget i forhold til Region Nordjyllands registerpopulation. For 5. klasserne har 58 % deltaget, mens deltagelsen i 8 klasse er 50 %.

TABEL 1.2 Antal besvarelser i undersøgelsen sammenlignet med antal i registerpopulationen

Klassetrin	Registerpopulation	Antal besvarelser	Deltagelse (%)
1.	6.347	3.332	53 %
5.	6.859	3.982	58 %
8.	6.570	3.300	50 %

I en sundhedsprofil som denne er det vigtigt, at undersøgelsen skal være repræsentativ for den samlede population i 1., 5. og 8. klasse. For at tilstræbe dette, så anvendes der vægte i de statistiske analyser. Vægtene er med til at korrigere for forskelle i responsrater ud fra en række demografiske og socioøkonomiske faktorer. Derudover opregner vægtene også til registerpopulationen for de forskellige klassetrin. Vægtene er konstrueret igennem en avanceret vægtningsprocedure,

som foretages af Danmarks Statistik, som anvender deres registre til at konstruere vægtene (2). Vægtene tager højde for følgende faktorer.

- Køn x skolens kommune
- Etnicitet
- Højeste uddannelse for forældre
- Familieindkomst
- Kontakt med sygehus

TABEL 1.3 Deltagende skoler i undersøgelsen

Skoletype	Listepopulation/Deltagende skoler	Registerpopulation
Skoler	156	226
Folkeskoler	139	149
Friskoler og private grundskoler	13	67
Specialskoler for børn	4	10

Som det fremgår i tabel 1.3 er der forskel på hvilken type skole, som har deltaget i undersøgelsen. Størstedelen af alle folkeskoler har deltaget i undersøgelsen, hvor 139 ud af de 149 folkeskoler har deltaget. Omvendt ses der en lav deltagelse blandt friskoler og private grundskoler og til dels også specialskoler. Grunden til denne forskel skal findes i rekrutteringen af skolerne. Hvor alle folkeskolerne fra kommunal side har skullet deltage, så har friskoler samt private grundskoler selv haft mulighed for at vælge deltagelse. Dette har betydet at en større del af privatskolerne har sagt fra. I og med at der er en skæv deltagelse i forhold til skoletype, så er der også en risiko for, at nogle bestemte grupper af børn ikke kan genfindes i data, hvilket kan svække repræsentativiteten i undersøgelsen. Det har ikke været muligt at vægte for antal elever på hver skoletype på grund af frafaldet blandt fri- og private grundskoler.

Baggrundsvariable

Gennemgående i hele rapporten opgøres børnenes sundhed og trivsel ud fra en række sociodemografiske og geografiske variable, der præsenteres i en standardtabel. Der er tale om køn, familietype, forældrenes uddannelsesniveau, forældrenes arbejdsmarkedstilknytning, sociogeografiske områder og kommune. I tabel 1.4 er fordelingen for hvert klassetrin opgjort.

Køn

Oplysninger om køn stammer fra BørnUngeLiv.dk egen database.

Familietype

For børnene i 5. og 8. klasse gælder det, at oplysninger om familietype stammer fra børnenes egne svar i spørgeskemaet. Familietype er defineret ved om barnet bor sammen med begge forældre, bor skiftevis ved begge forældre, bor kun hos den ene forældre eller andet. Andet kan blandt andet dække over at barnet bor hos en plejefamilie eller på institution.

Der er ikke oplysninger omkring familietype for 1. klasserne, da de ikke er blevet spurgt ind til hvem de bor sammen med.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelsesniveau, er det opgjort på følgende måde for 5. og 8. klasserne. Bor barnet sammen med begge forældre eller skiftevis hos begge, tages der ud-

gangspunkt i den forælder med den højest fuldførte uddannelse. Ellers tages der udgangspunkt i den højest fuldførte uddannelse for den forælder, som barnet bor sammen med. Børn, som ikke bor hos nogen af forældrene, indgår ikke i disse analyser.

For 1. klasserne tages der udgangspunkt i begge forældres uddannelsesniveau.

Forældrenes tilknytning til arbejdsmarkedet

Oplysninger omkring forældrenes erhvervsstatus stammer fra DREAM-databasen.

Forældrenes erhvervsstatus er angivet på følgende måde for 5. og 8. klasserne. Bor barnet sammen med begge forældre eller skiftevis hos begge, tages der udgangspunkt i begge forældres erhvervsstatus. Bor barnet hos den ene, tages der udgangspunkt i den forælder, som barnet bor sammen med. Børn, som ikke bor hos nogen af forældrene, indgår ikke i disse analyser. Oplysninger fra DREAM-registret er ikke nødvendigvis gensidigt udelukkende. Derfor er der anvendt et hierarki til at definere forældrenes erhvervmæssige status.

Er den ene eller begge forældrene i arbejde omkring undersøgelsestidspunktet, sættes erhvervsstatus til at være beskæftiget. Er der ingen af forældrene der er i beskæftigelse omkring undersøgelsestidspunktet, sættes de til at være uden for arbejdsmarkedet. Gruppen der er uden for arbejdsmarkedet bliver derefter delt op i følgende grupper.

Har blot den ene af forældrene ifølge DREAM modtaget førtidspension, sættes erhvervsstatus til at være førtidspensionist.

Ellers, hvis den ene af forældrene ifølge DREAM står som aktiv ledig, jobparat eller i matchgruppe 1, sættes erhvervsstatus til at være arbejdsløs.

Den resterende gruppe som ikke opfylder ovennævnte kriterier, sættes til øvrige. Gruppen af øvrige er en blandet gruppe, hvor det ikke er muligt at udarbejde selvstændige analyser, og omfatter blandt andet forældre, som har modtaget SU, integrationsydelse eller efterløn.

I 1. klasse præsenteres resultaterne for forældrenes erhvervsstatus ikke idet, der er for få observationer i enkelte erhvervsgrupper.

Sociogeografisk område

Til at beskrive den geografiske variation i sundhed udarbejdes der forskellige sociogeografiske områder. Inddelingen i sociogeografiske områder tager udgangspunkt i den sociale sammensætning i de enkelte nordjyske sogne, og er dannet ud fra en række socioøkonomiske oplysninger aggregeret på sogneniveau. Der tages udgangspunkt i følgende oplysninger:

- Den gennemsnitlige personindkomst for personer i alderen 25 år og opefter
- Andelen der er ude for arbejdsmarkedet i den erhvervsaktive alder (25-64 år)
- Andelen med kort uddannelse i alderen 25 år og opefter.

Ved hjælp af en statistisk metode kaldet latent profil analyse inddeles regionens sogne i samlede grupperinger, som internt ligner hinanden med hensyn til den sociale sammen-

sætning, men eksternt er forskellige. På baggrund af ovenstående inddeles de nordjyske sogne i fire forskellige sociogeografiske områder, hvor gruppe 1 består af de børn som bor i de socioøkonomisk mest ressourcestærke områder, og gruppe 4 består af de børn som bor i de socioøkonomisk mindst ressourcestærke områder.

Modellen for at inddele sognene i de sociogeografiske områder er udviklet af DEFACTUM i Region Midtjylland (3), og tager udgangspunkt i aggregerede oplysninger fra Danmarks Statistik.

Kommune

Kommuneforekomsterne indgår ligeledes i standardtabellerne. Af diskretionshensyn er Læsø Kommune udeladt i tabellerne, men indgår stadig i den samlede forekomst.

TABEL 1.4 BaggrundsvARIABLE fordelt på de forskellige klassetrin. Uvægtet og vægtet antal og procent

	1. klasse		5. klasse		8. klasse	
	Uvægtet	Vægtet	Uvægtet	Vægtet	Uvægtet	Vægtet
Køn	N=3.332	N=6.347	N=3.982	N=6.859	N=3.300	N=6.570
Dreng	51,0	50,8	49,2	50,6	51,3	52,2
Pige	49,0	49,2	50,8	49,4	48,7	47,8
Familieform¹			N=3.977	N=6.851	N=3.299	N=6.568
Bor hos begge forældre	-	-	69,6	68,2	67,3	64,7
Bor skiftevis hos begge	-	-	22,7	23,0	23,4	24,2
Bor kun hos den ene	-	-	5,6	6,2	7,7	8,8
Andet	-	-	2,1	2,5	1,6	2,3
Forældrenes uddannelsesniveau	N=3.168	N=5.966	N=3.760	N=6.389	N=3.159	N=6.172
Grundskole	6,6	7,9	6,3	7,7	6,0	8,2
Gymnasial uddannelse	3,2	3,4	3,4	3,5	4,0	4,1
Erhvervsfaglig uddannelse	37,5	38,0	38,4	38,5	41,4	41,6
Kort videregående uddannelse	5,3	5,1	4,6	4,5	4,2	4,2
Mellemlang videregående uddannelse	32,2	30,2	33,6	31,9	32,3	29,9
Lang videregående uddannelse	15,2	15,4	13,8	14,0	12,1	11,9
Forældres erhvervsstatus²			N=3.775	N=6.419	N=3.185	N=6.241
Beskæftigede	-	-	89,1	87,9	89,3	87,2
Arbejdsløse	-	-	8,1	8,9	7,1	8,4
Førtidspensionister	-	-	1,8	2,1	2,0	2,7
Øvrige	-	-	1,0	1,1	1,6	1,8
Sociogeografisk område	N=3.328	N=6.339	N=3.975	N=6.847	N=3.282	N=6.541
Gruppe 1 (Højest)	8,4	8,3	7,3	7,5	8,7	9,4
Gruppe 2	31,4	32,3	32,3	32,8	33,2	33,5
Gruppe 3	49,8	48,3	51,9	50,2	50,0	47,7
Gruppe 4 (Lavest)	10,4	11,1	8,6	9,5	8,1	9,4

¹ Oplysninger om familietype indgår ikke i 1. klasse.

² Erhvervsstatus indgår ikke i 1. klasse grundet for få observationer i enkelte erhvervsgrupper.

Læsevejledning

Igennem hele rapporten er de forskellige sundhedsrelaterede forhold i undersøgelsen opgjort i en standardtabel. Hver enkel standardtabel for 5. og 8. klasse er bygget op efter samme skabelon, der viser forekomsten fordelt på en række sociale og geografiske baggrundsvariable.

Tabel 1.5 viser, som eksempel, forekomsten for børn i 8. klasse, der har prøvet at ryge cigaretter. Standardtabellen for 1. klasse afviger en smule fra dette, idet den ikke indeholder oplysninger fra familietype og forældrenes erhvervsstatus.

TABEL 1.5 Eksempel på standardtabel. Andelen i 8. klasse, der har prøvet at ryge cigaretter.

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	11	690
Køn	Dreng	12	400
	Pige	10	300
Familieform	Bor hos begge forældre	7	310
	Bor skiftevis hos begge	13	200
	Bor kun hos den ene	22	120
	Andet	38	60
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	23	120
	Gymnasial uddannelse	13	30
	Erhvervsfaglig uddannelse	11	270
	Kort videregående uddannelse	5	10
	Mellemlang videregående uddannelse	7	130
	Lang videregående uddannelse	4	30
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	9	480
	Arbejdsløse	15	80
	Førtidspensionister	28	40
	Øvrige	8	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	7	40
	Gruppe 2	9	200
	Gruppe 3	12	370
	Gruppe 4 (Lavest)	15	90
Kommune	Morsø		
	Brønderslev	7	30
	Rebild	7	30
	Mariagerfjord	8	40
	Vesthimmerland	8	30
	Aalborg	10	210
	Thisted	12	60
	Frederikshavn	15	90
	Hjørring	15	120
	Jammerbugt	16	70

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

I standardstabellens første række er den overordnede forekomst i regionen på det pågældende klassetrin. De efterfølgende rækker viser forekomsten på de forskellige baggrundsvariable. Den tredje kolonne viser den vægtede forekomst i procent. Den fjerde viser den vægtede forekomst i procent som horisontale søjler, hvor farverne giver en visuel indikation af om forekomsten i den enkelte subgruppe er signifikant større eller mindre end regionsgennemsnittet:

- Indikerer, at den enkelte subgruppe har en signifikant større forekomst end regionsgennemsnittet.
- Indikerer, at den enkelte subgruppe har en signifikant mindre forekomst end regionsgennemsnittet.
- Indikerer, at der ikke er en signifikant forskel mellem den enkelte subgruppe og regionsgennemsnittet.

Alle signifikantstest er udarbejdet med et 95 % sikkerhedsinterval, hvilket betyder, at vi har 95 % sandsynlighed for, at de forskelle der fremgår i analyserne også gør sig gældende i den enkelte årgang som helhed. Femte kolonne viser den vægtede forekomst, når der opregnes til populationen som helhed. Dette tal er afrundet til nærmeste 10 personer.

Enkelte steder vil der ikke være tal grundet for få besvarelser. Et eksempel på dette kan ses i tabel 1.5 ved Morsø Kommune, hvor både procent, horisontal søjle og vægtet antal er fjernet.

KAPITEL 2

Sundhedsprofil

1. Klasse

INDHOLD

INTRODUKTION	22
GENEREL TRIVSEL	23
GLAD FOR AT GÅ I SKOLE	24
HAR GODE VENNER PÅ SKOLEN	25
HAR DET GODT MED	
KLASSEKAMMETERNE	26
FRUGT	27
MORGENMAD	28
FYSISK AKTIVITET I SKOLEN	29
FRISK OG VELUDHVILET	30

Sundhedsprofil 1. klasse

I Børnesundhedsprofilen er 3.332 børn i 1. klasse blevet spurgt om en række spørgsmål i forhold til deres sundhed og trivsel på skolen. Ved hvert spørgsmål har børnene haft mulighed for at vælge tre forskellige svarkategorier, der alle har haft en smiley tilknyttet. Eksempelvis er der til spørgsmålet "Hvordan har du det for tiden?" en grøn smilende smiley til svarkategorien "Rigtig godt", en gul smiley med lige mund til svarkategorien "Godt" og en rød trist smiley til svarkategorien "Ikke godt". Et eksempel på de anvendte smileys samt oversigt over spørgsmålene kan genfindes i bilaget bagerst i Børnesundhedsprofilen.

Børnene har haft mulighed for at få læst spørgsmål og svarkategorier højt på computeren.

Spørgsmålene som børnene har fået stillet dækker en række trivselsaspekter og sundhedsvaner. I forhold til trivsel bliver de f.eks. spurgt, om de er glade for skolen, har det godt, har gode venner og klassekammerater på skolen, samt om de oplever at kunne få støtte fra en voksen, hvis der er brug for det. I forhold til sundhedsvaner, er det spørgsmål, der handler om madvaner, bevægelse og at være friske og veludhvilede når de møder op på skolen.

I dette kapitel bliver følgende spørgsmål afrapporteret:

- Hvordan har du det for tiden?
- Er du glad for at gå i skole?
- Har du gode venner på skolen?
- Har du det godt med dine klassekammerater?
- Er der en voksen, du kan få hjælp hos, hvis du har brug for det?
- Spiser du frugt?
- Spiser du morgenmad?
- Bevæger du dig i skolen, så du bliver forpustet?
- Er du frisk og udhvilet, når du kommer i skole?

TABEL 2.1 Andelen i 1. klasse, der har det rigtig godt

		Procent	Antal
Alle	1. klasse	74	4730
Køn	Dreng	72	2320
	Pige	77	2410
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	75	350
	Gymnasial uddannelse	77	160
	Erhvervsfaglig uddannelse	75	1710
	Kort videregående uddannelse	71	220
	Mellemlang videregående uddannelse	73	1320
	Lang videregående uddannelse	71	650
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	77	400
	Gruppe 2	74	1520
	Gruppe 3	74	2270
	Gruppe 4 (Lavest)	75	530
Kommune	Mariagerfjord	69	320
	Morsø	70	160
	Rebild	72	270
	Brønderslev	74	340
	Aalborg	74	1620
	Vesthimmerland	74	300
	Thisted	75	370
	Jammerbugt	75	330
	Hjørring	76	530
	Frederikshavn	83	490

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I figur 2.1 fremgår det, at størstedelen af børnene har det godt eller rigtig godt. Omkring 2 % hos både drengene og pigerne har det ikke godt. I alt har 74 % af børnene i 1. klasse det rigtig godt. Blandt drengene er andelen 72 %, mens andelen hos pigerne er 77 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

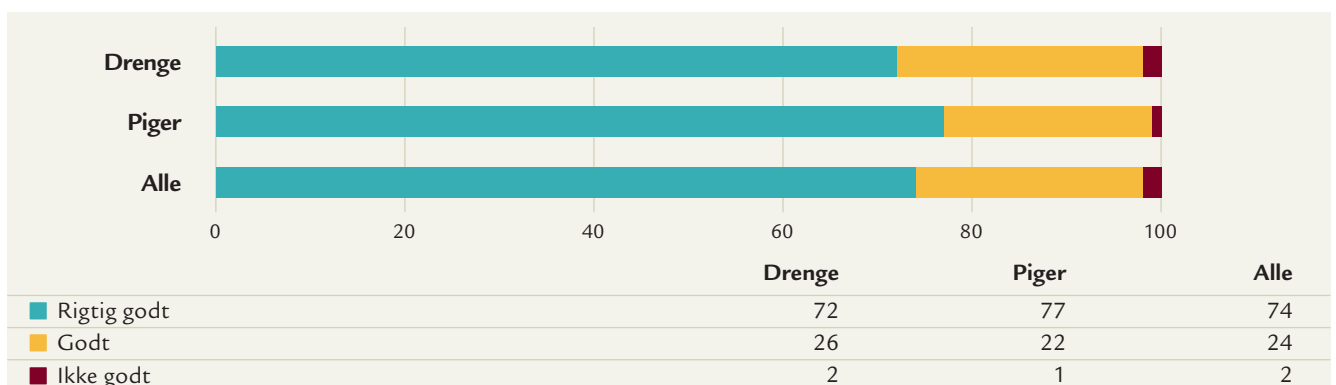
I tabel 2.1 fremgår det, at den største andel, der har det rigtig godt, ses blandt de børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse som højest fuldførte. Her er andelen 77 %. Omvendt ses de mindste andele blandt de børn, hvor forældrene har kort eller lang videregående uddannelse. I disse grupper er andelen 71 %.

Sociogeografisk område

Andelen, der har det rigtig godt, varierer fra 74 % i sociogeografisk gruppe 2 og 3, til 77 % i sociogeografisk gruppe 1.

Kommune

Den mindste andel, der har det rigtig godt, ses i Mariagerfjord Kommune, hvor andelen er 69 %. Den største andel ses i Frederikshavn Kommune, hvor andelen er 83 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet i regionen.

FIGUR 2.1 Hvordan har du det for tiden? Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

TABEL 2.2 Andelen i 1. klasse, der altid er glade for at gå i skole

		Procent	Antal
Alle	1. klasse	69	4390
Køn	Dreng	65	2090
	Pige	74	2300
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	69	330
	Gymnasial uddannelse	68	140
	Erhvervsfaglig uddannelse	70	1580
	Kort videregående uddannelse	67	200
	Mellemlang videregående uddannelse	66	1190
	Lang videregående uddannelse	69	640
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	68	360
	Gruppe 2	68	1390
	Gruppe 3	69	2110
	Gruppe 4 (Lavest)	75	530
Kommune	Mariagerfjord	63	290
	Frederikshavn	65	390
	Morsø	67	150
	Aalborg	69	1510
	Hjørring	70	490
	Thisted	70	340
	Jammerbugt	71	310
	Rebild	72	270
	Brønderslev	72	330
	Vesthimmerland	72	300

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I figur 2.2 fremgår det, at en langt større andel af pigerne altid er glade for at gå i skole, sammenlignet med drengene. Blandt pigerne er andelen 74 %, mens andelen blandt drengene er 65 %. Kun 1 % af pigerne og 4 % af drengene er ikke glade for at gå i skole.

Forældrenes uddannelsesniveau

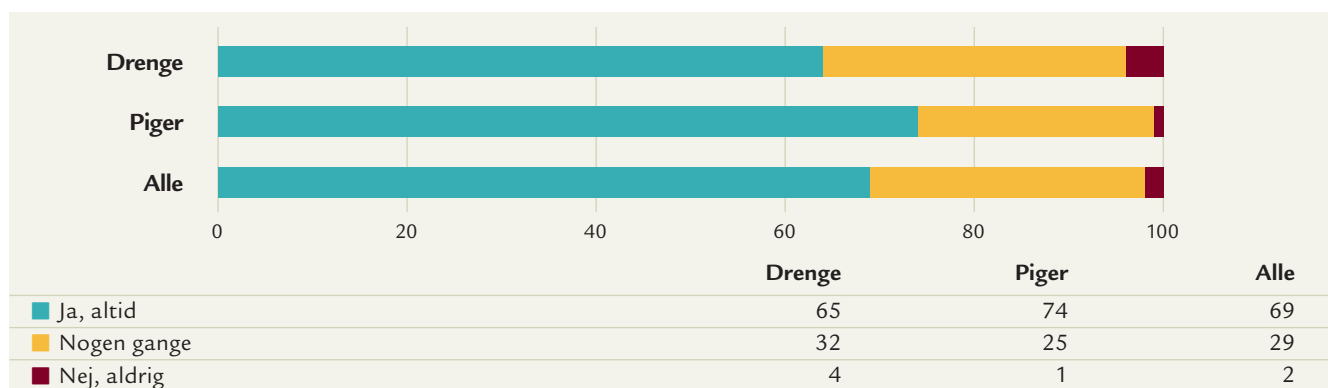
I tabel 2.2 fremgår det, at den største andel, der altid er glade for at gå i skole, ses blandt de børn, hvor forældrene har en erhvervsfaglig uddannelse som højest fuldførte. Her er andelen 70 %. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene har mellemlang videregående uddannelse. I denne gruppe er andelen 66 %.

Sociogeografisk område

Andelene, der altid er glade for at gå i skole, varierer fra 68 % i sociogeografisk gruppe 1 og 2, til 75 % i sociogeografisk gruppe 4.

Kommune

Den mindste andel, der altid er glade for at gå i skole, ses i Mariagerfjord Kommune, hvor andelen er 63 %. De største andele ses i Brønderslev, Rebild og Vesthimmerlands kommuner, hvor andelen er 72 %.

FIGUR 2.2 Er du glad for at gå i skole? Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

TABEL 2.3 Andelen i 1. klasse, der har gode venner på skolen

		Procent	Antal
Alle	1. klasse	88	5560
Køn	Dreng	88	2830
	Pige	87	2730
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	91	430
	Gymnasial uddannelse	85	170
	Erhvervsfaglig uddannelse	87	1980
	Kort videregående uddannelse	83	250
	Mellemlang videregående uddannelse	86	1560
	Lang videregående uddannelse	91	840
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	89	470
	Gruppe 2	89	1820
	Gruppe 3	86	2640
	Gruppe 4 (Lavest)	88	620
Kommune	Mariagerfjord	84	390
	Morsø	86	190
	Hjørring	87	610
	Frederikshavn	87	510
	Thisted	87	420
	Aalborg	87	1910
	Rebild	87	340
	Vesthimmerland	89	360
	Jammerbugt	89	390
	Brønderslev	95	430

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I figur 2.3 fremgår det, at størstedelen af børnene i 1. klasse har gode venner på skolen. 88 % har svaret ja til at have gode venner på skolen, mens 11 % har svaret at de nogen gange har det. Kun 2 % har svaret nej. Der ses ikke nogen markante forskelle mellem pigerne og drengene.

Forældrenes uddannelsesniveau

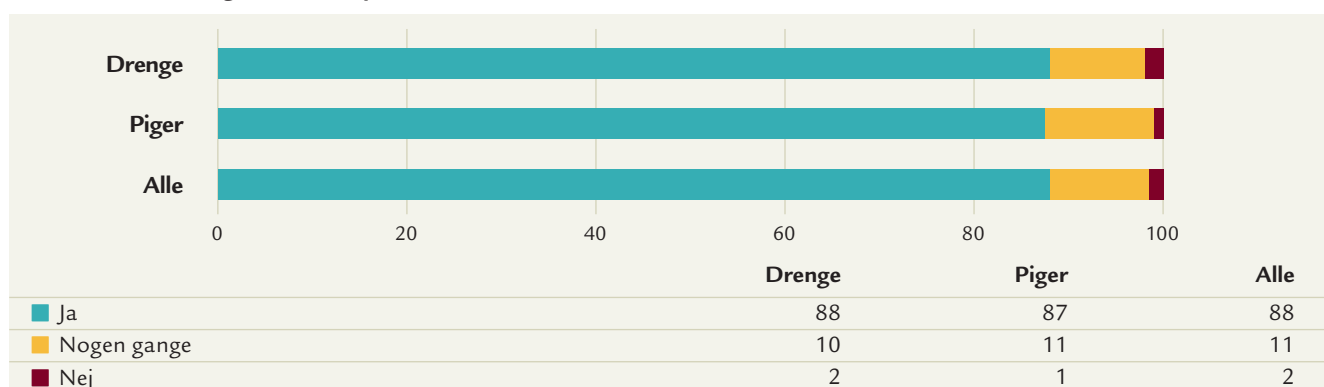
I tabel 2.3 ses der ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og andelen der har gode venner på skolen. Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole eller lang videregående uddannelse. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en kort videregående uddannelse.

Sociogeografisk område

Andelen, der har gode venner på skolen, varierer fra 86 % i sociogeografisk gruppe 3, til 89 % i sociogeografisk gruppe 1 og 2.

Kommune

Den mindste andel, der har gode venner på skolen, ses i Mariagerfjord Kommune, hvor andelen er 84 %. Den største andel ses i Brønderslev Kommune, hvor andelen er 95 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet i regionen.

FIGUR 2.3 Har du gode venner på skolen? Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

TABEL 2.4 Andelen i 1. klasse, der har det godt med klassekammeraterne

		Procent	Antal
Alle	1. klasse	73	4630
Køn	Dreng	74	2380
	Pige	72	2250
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	75	350
	Gymnasial uddannelse	79	160
	Erhvervsfaglig uddannelse	73	1640
	Kort videregående uddannelse	71	220
	Mellemlang videregående uddannelse	72	1290
	Lang videregående uddannelse	75	690
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	75	400
	Gruppe 2	74	1510
	Gruppe 3	73	2220
	Gruppe 4 (Lavest)	70	500
Kommune	Morsø	69	150
	Mariagerfjord	70	320
	Hjørring	70	490
	Frederikshavn	72	430
	Rebild	72	280
	Vesthimmerland	72	290
	Aalborg	73	1590
	Jammerbugt	76	340
	Thisted	77	380
	Brønderslev	81	370

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I figur 2.4 fremgår fordelingen af, hvorvidt børnene har det godt med deres klassekammerater. 73 % svarer ja, mens 25 % svarer nogen gange. Kun 2 % svarer nej. I forhold til at svare nej ses der ikke nogen markante forskelle på drengene og pigerne.

Forældrenes uddannelsesniveau

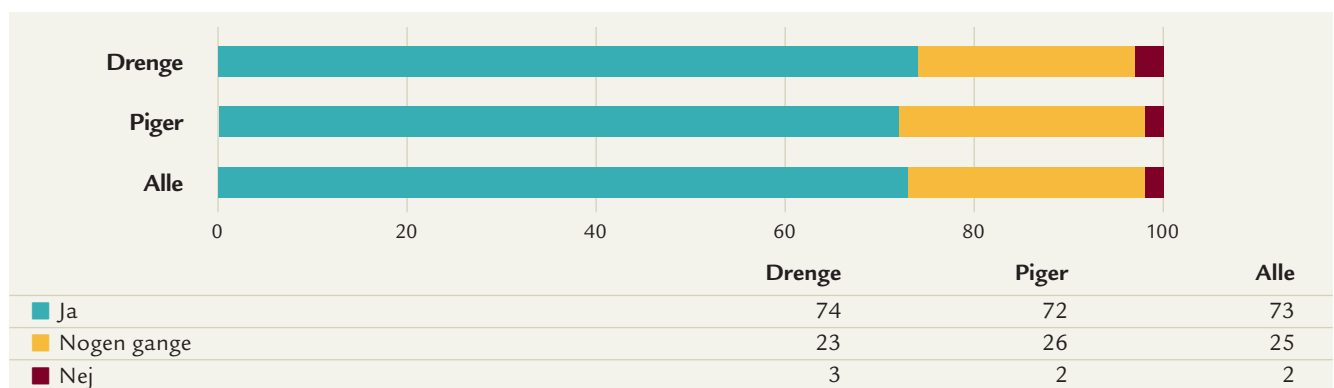
I tabel 2.4 fremgår det, at andelen der har det godt med klassekammeraterne, varierer fra 71 %, blandt de børn, hvor forældrene har en kort videregående uddannelse, til 79 % blandt de børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse.

Sociogeografisk område

Andelen, der har det godt med klassekammeraterne, varierer fra 70 % i sociogeografisk gruppe 4, til 75 % i sociogeografisk gruppe 1.

Kommune

Den mindste andel, der har det godt med kammeraterne i skolen, ses i Morsø Kommune, hvor andelen er 69 %. Den største andel ses i Brønderslev Kommune, hvor andelen er 81 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet i regionen.

FIGUR 2.4 Har du det godt med dine klassekammerater? Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

TABEL 2.5 Andelen i 1. klasse, der altid har en voksen, som man kan få hjælp hos, hvis der er brug for det

		Procent	Antal
Alle	1. klasse	74	4700
Køn	Dreng	70	2260
	Pige	78	2440
Forældres uddannelsesnivea	Grundskole	77	360
	Gymnasial uddannelse	74	150
	Erhvervsfaglig uddannelse	74	1670
	Kort videregående uddannelse	69	210
	Mellemlang videregående uddannelse	73	1320
	Lang videregående uddannelse	75	690
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	71	370
	Gruppe 2	75	1540
	Gruppe 3	74	2260
	Gruppe 4 (Lavest)	74	520
Kommune	Morsø	66	150
	Frederikshavn	68	400
	Hjørring	72	510
	Mariagerfjord	73	340
	Jammerbugt	74	320
	Rebild	74	280
	Aalborg	75	1640
	Vesthimmerland	75	310
	Brønderslev	78	360
Thisted	81	390	

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Figur 2.5 viser fordelingen af, hvorvidt der er en voksen, man kan få hjælp hos, hvis der er brug for det. 74 % svarer ja, mens 23 % svarer nogen gange. Kun 3 % svarer nej. Der ses en kønsmæssig forskel, idet flere piger end drenge svarer ja. Derudover svarer 5 % af drengene nej, mens dette kun gælder for 1 % af pigerne.

Forældrenes uddannelsesnivea

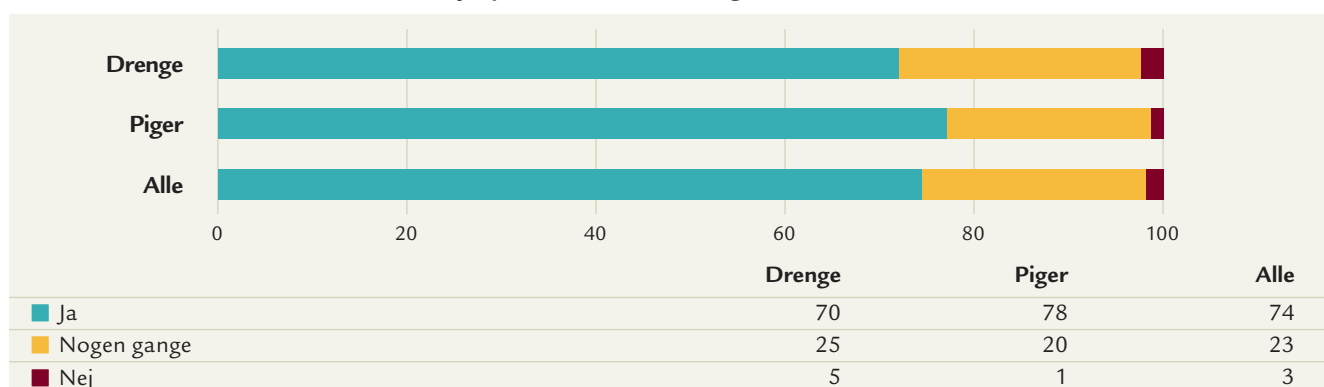
I tabel 2.5 fremgår det, at andelen der altid har en voksen som man kan få hjælp hos, varierer fra 69 %, blandt de børn, hvor forældrene har en kort videregående uddannelse, til 77 % blandt de børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse.

Sociogeografisk område

I forhold til sociogeografisk område og andelen, der altid har en voksen, som man kan få hjælp hos, varierer fra 71 % i sociogeografisk gruppe 1, til 75 % i sociogeografisk gruppe 2.

Kommune

Den mindste andel, der altid har en voksen, som man kan få hjælp hos, ses i Morsø Kommune, hvor andelen er 66 %. Den største andel ses i Thisted Kommune, hvor andelen er 81 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet i regionen.

FIGUR 2.5 Er der en voksen, du kan få hjælp hos, hvis du har brug for det? Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

TABEL 2.6 Andelen i 1. klasse, der spiser frugt hver dag

		Procent	Antal
Alle	1. klasse	54	3420
Køn	Dreng	54	1750
	Pige	54	1670
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	54	250
	Gymnasial uddannelse	64	130
	Erhvervsfaglig uddannelse	53	1200
	Kort videregående uddannelse	51	160
	Mellemlang videregående uddannelse	54	970
	Lang videregående uddannelse	55	510
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	62	330
	Gruppe 2	55	1120
	Gruppe 3	53	1620
	Gruppe 4 (Lavest)	50	350
Kommune	Hjørring	43	300
	Frederikshavn	50	300
	Vesthimmerland	50	210
	Jammerbugt	52	230
	Rebild	53	200
	Morsø	55	120
	Aalborg	56	1230
	Thisted	58	280
	Mariagerfjord	59	270
	Brønderslev	62	280

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I figur 2.6 ses fordelingen i forhold til 1. klassernes indtag af frugt. 54 % spiser frugt hver dag, mens 43 % spiser frugt nogen gange. 5 % spiser ikke frugt. Der ses en kønsforskel således flere drenge end piger ikke spiser frugt. Blandt drengene er andelen 7 %, mens andelen blandt pigerne er 3 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

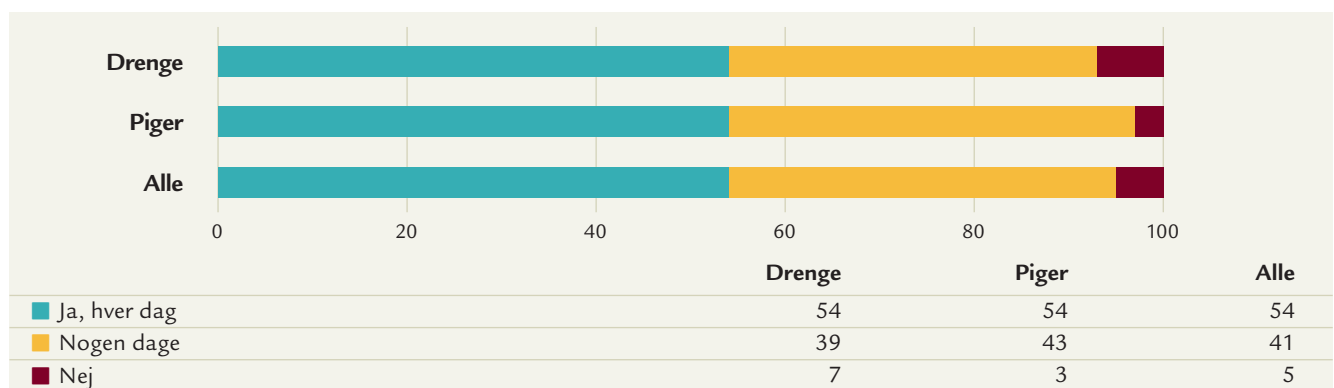
I tabel 2.6 fremgår det, at andelen der spiser frugt hver dag, varierer fra 64 %, blandt de børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse, til 51 % blandt de børn, hvor forældrene har en kort videregående uddannelse.

Sociogeografisk område

I sociogeografisk område 1 ses en markant større andel, der spiser frugt hver dag. Blandt de børn, er andelen på 62 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet. I sociogeografisk gruppe 4 ses den mindste andel, hvor 50 % spiser frugt hver dag.

Kommune

Den mindste andel, der hver dag spiser frugt, ses i Hjørring Kommune. Her er andelen 43 %, hvilket er signifikant lavere end regionsgennemsnittet. Den største andel ses i Brønderslev Kommune, hvor andelen er 62 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet i regionen.

FIGUR 2.6 Spiser du frugt? Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

TABEL 2.7 Andelen i 1. klasse, der spiser morgenmad hver dag

		Procent	Antal
Alle	1. klasse	86	5440
Køn	Dreng	86	2750
	Pige	86	2690
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	78	370
	Gymnasial uddannelse	85	170
	Erhvervsfaglig uddannelse	84	1890
	Kort videregående uddannelse	90	270
	Mellemlang videregående uddannelse	91	1630
	Lang videregående uddannelse	91	830
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	89	470
	Gruppe 2	88	1810
	Gruppe 3	85	2590
	Gruppe 4 (Lavest)	80	570
Kommune	Hjørring	80	560
	Mariagerfjord	81	370
	Morsø	81	180
	Frederikshavn	86	510
	Thisted	87	420
	Vesthimmerland	87	360
	Rebild	88	330
	Aalborg	88	1920
	Brønderslev	88	400
	Jammerbugt	89	390

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I figur 2.7 ses andelen der spiser morgenmad. Overordnet ses spiser 86 % morgenmad hver dag, mens 12 % spiser morgenmad nogen gange. Kun 2 % spiser ikke morgenmad. Der ses ikke nogen kønsforskel.

Forældrenes uddannelsesniveau

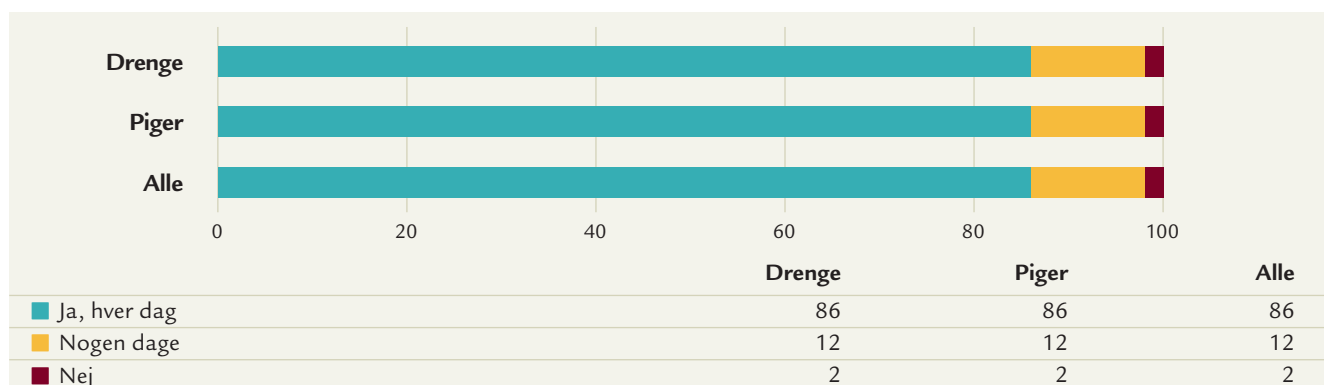
I tabel 2.7 ses en markant social gradient i forhold til at spise morgenmad hver dag. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse. Her er andelen 78 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. Blandt de børn, hvor forældrene har en mellemlang eller lang videregående uddannelse, er andelen 91 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Sociogeografisk område

I forhold til sociogeografisk område og andelen, der spiser morgenmad hver dag, varierer det fra 80 % i sociogeografisk gruppe 4, til 89 % i sociogeografisk gruppe 1.

Kommune

Den mindste andel, der spiser morgenmad hver dag, ses i Hjørring Kommune. Her er andelen 80 %, hvilket er signifikant lavere end regionsgennemsnittet. Den største andel ses i Jammerbugt Kommune. Her er andelen 89 %.

FIGUR 2.7 Spiser du morgenmad? Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

TABEL 2.8 Andelen i 1. klasse, der hver dag bevæger sig i skolen, så de bliver forpustet

		Procent	Antal
Alle	1. klasse	53	3380
Køn	Dreng	58	1880
	Pige	48	1500
Forældres uddannelsesnivea	Grundskole	57	270
	Gymnasial uddannelse	64	130
	Erhvervsfaglig uddannelse	54	1210
	Kort videregående uddannelse	55	170
	Mellemlang videregående uddannelse	52	940
	Lang videregående uddannelse	49	450
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	51	270
	Gruppe 2	53	1080
	Gruppe 3	54	1640
	Gruppe 4 (Lavest)	55	390
Kommune	Jammerbugt	49	210
	Vesthimmerland	49	200
	Rebild	51	190
	Mariagerfjord	51	240
	Aalborg	54	1170
	Hjørring	54	380
	Thisted	55	260
	Brønderslev	55	250
	Morsø	55	120
	Frederikshavn	59	350

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I figur 2.8 fremgår det, at mere end halvdelen bevæger sig hver dag i skolen, så de bliver forpustet. 41 % bevæger sig nogen gange, mens 6 % ikke bevæger sig. Markant flere drenge end piger bevæger sig hver dag, om end der ses også flere drenge end piger, som slet ikke bevæger sig.

Forældrenes uddannelsesnivea

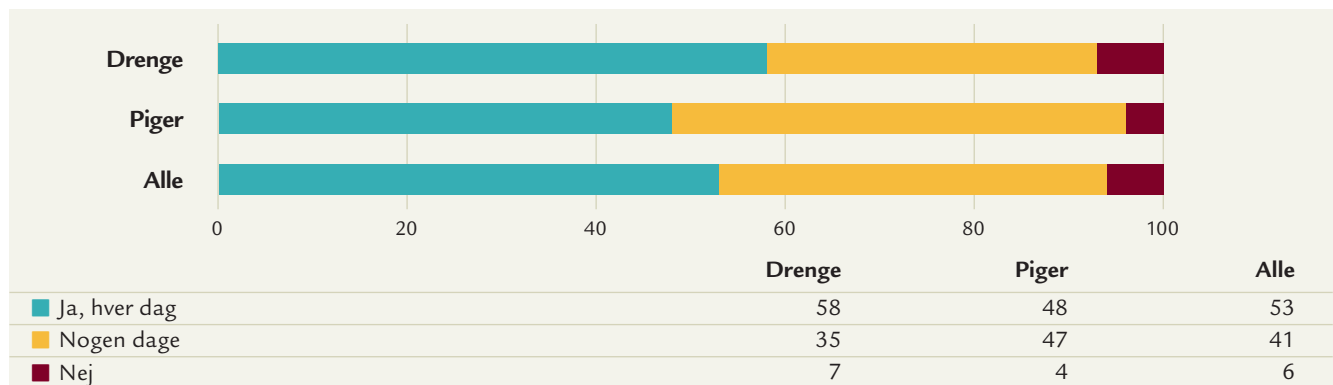
I tabel 2.8 fremgår det, at andelen, der hver dag bevæger sig i skolen så de bliver forpustet, varierer fra 64 %, blandt de børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse, til 49 % blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse.

Sociogeografisk område

Andelen, der hver dag bevæger sig i skolen så de bliver forpustet, varierer fra 51 % i sociogeografisk område 1 til 55 % i sociogeografisk område 4.

Kommune

De mindste andele, der hver dag bevæger sig i skolen så de bliver forpustet, ses i Jammerbugt og Vesthimmerlands kommuner. Her er andelen 49 %. Den største andel ses i Frederikshavn Kommune, hvor andelen er 59 %.

FIGUR 2.8 Bevæger du dig hver dag, så du bliver forpustet? Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

TABEL 2.9 Andelen i 1. klasse, der hver dag er friske og veludhvilede, når de kommer i skole

		Procent	Antal
Alle	1. klasse	50	3160
Køn	Dreng	51	1630
	Pige	49	1530
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	50	240
	Gymnasial uddannelse	51	100
	Erhvervsfaglig uddannelse	50	1130
	Kort videregående uddannelse	49	150
	Mellemlang videregående uddannelse	46	830
	Lang videregående uddannelse	52	480
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	52	270
	Gruppe 2	49	1000
	Gruppe 3	50	1530
	Gruppe 4 (Lavest)	51	360
Kommune	Rebild	43	160
	Morsø	43	100
	Mariagerfjord	44	200
	Vesthimmerland	48	200
	Brønderslev	49	220
	Hjørring	50	350
	Jammerbugt	50	220
	Aalborg	50	1100
	Thisted	54	260
	Frederikshavn	59	350

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Figur 2.9 viser andelen af børn, der er friske og udhvilede når de kommer i skole. 50 % af børnene er hver dag friske og udhvilet når de kommer i skole, mens 42 % nogen gange er friske. 8 % er ikke friske. Der ses en tendens til, at lidt flere drenge end piger ikke er friske når de kommer i skole.

Forældrenes uddannelsesniveau

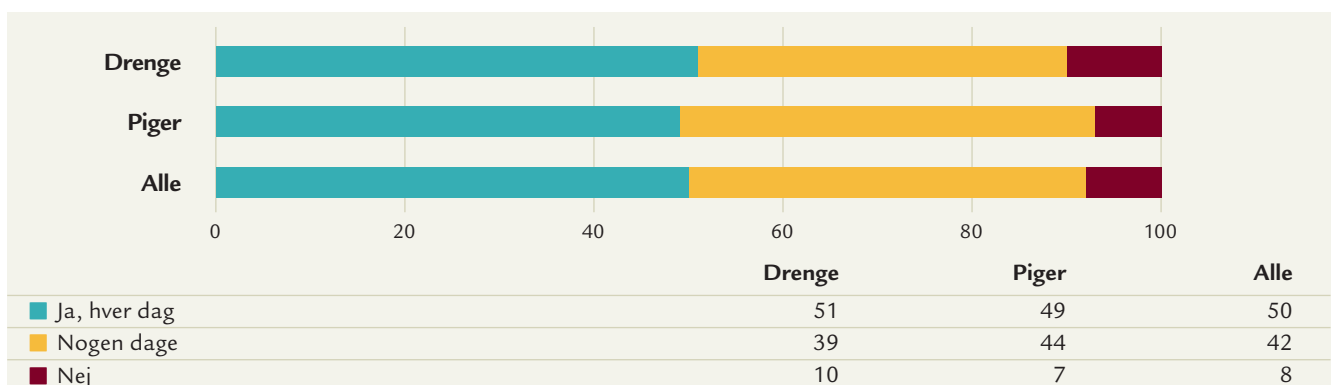
I tabel 2.9 ses der ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og hvorvidt børnene er udhvilet når de kommer i skole. Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse. Her er andelen på 52 %. Omvendt ses den laveste andel blandt de børn, hvor forældrene har en mellemlang videregående uddannelse. Her er andelen 46 %.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen sammenhæng mellem sociogeografisk område og andelen der hver dag er friske og udhvilet når de kommer i skole.

Kommune

De mindste andele, der hver dag er friske og udhvilede når de kommer i skole, ses i Rebild og Morsø kommuner. Her er andelen 43 %. Den største andel ses i Frederikshavn Kommune, hvor andelen er 59 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

FIGUR 2.9 Er du frisk og veludhvilet når du kommer i skole? Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

KAPITEL 3

Mental sundhed

INDHOLD

INTRODUKTION	34
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	34
TRIVSEL I SKOLEN	38
TRIVSEL DERHJEMME	40
TRIVSEL I FRITIDEN	42
HAR FOR MEGET AT SE TIL	44
MANGELFULD SOCIAL STØTTE	46
ENSOMHED	48
UDSAT FOR MOBNING	50
DIGITAL MOBNING	52

Mental sundhed

Mental sundhed og trivsel er i de senere år blevet væsentlige elementer inden for forebyggelse og sundhedsfremme hos både børn og voksne. Denne opmærksomhed skyldes særligt en stigende indsigt i betydningen af mistrivsel og dårlig mental sundhed for helbredet på kort og lang sigt. Mental sundhed og trivsel er ligeledes væsentlige elementer for at sikre en sund personlig, læringsmæssig og social udvikling hos børn og unge (4).

Begreberne mental sundhed og trivsel anvendes ofte synonymt, og de to begreber er også sammenvævede. Mental sundhed, defineres som: ”En tilstand af velbefindende, hvor individet kan udfolde sine evner, kan håndtere dagligdagens udfordringer og stress, samt indgå i menneskelige fællesskaber” (5). Begrebet indeholder således to dimensioner. Dels en oplevelsesdimension, hvor det handler om at trives godt og at være i overvejende glad humør og godt tilfreds med livet, og dels en funktionsdimension, hvor det handler om at kunne fungere i hverdagen i forhold til skole, venner og familie. I Børnesundhedsprofilen er børnene blevet spurgt ind til, hvordan de har det for tiden vedrørende deres trivsel på skolen, derhjemme og blandt venner.

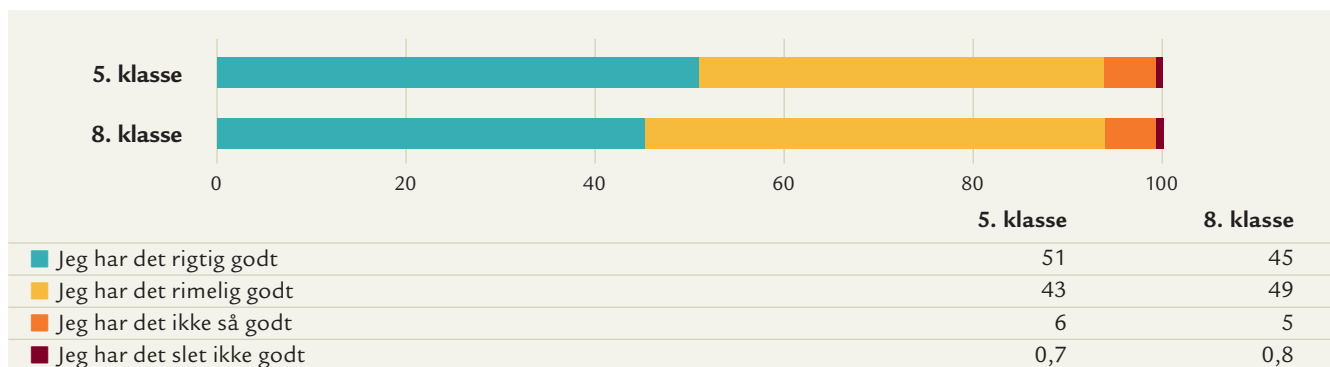
Udover trivsel er børnene også blevet spurgt ind til, hvor ofte de føler sig ensomme. Ensomhed kan beskrives, som en ubehagelig følelse der opstår, når man oplever at ens sociale relationer ikke er i overensstemmelse med ens egne sociale behov og forventninger (6). Nære relationer og en følelse af at høre til i et socialt fællesskab er vigtigt for at sikre mental trivsel samt modvirke følelsen af ensomhed hos børn og unge. Ensomhed er noget de fleste kender til og er ofte en

kortvarig følelse, som går over igen. For en mindre gruppe er ensomhed en fast og ubehagelig følelse, der varer ved i længere tid og som bliver til en kronisk belastning. Blandt børn kan følelsen af ensomhed risikere at følge dem i ungdommen, og det er denne vedvarende følelse der kan have størst betydning for deres helbred og trivsel. Hertil viser studier at en varig følelse af ensomhed blandt børn øger risikoen for at have depressive symptomer i ungdommen (4; 7).

Børnene er også blevet spurgt ind til, hvorvidt de er blevet mobbet eller om de selv har været med til at mobbe nogen inden for de seneste 2 måneder. Mobning er, når man gentagne gange bliver holdt udenfor, drillet, slået eller generet på en ubehagelig måde. Mobning er desuden ikke længere noget, der bare finder sted i skolegården, men det foregår også via sms, internet eller på de sociale medier. Mobning kan være en betydelig stressor for den enkelte, og mobning er også forbundet med blandt andet symptomer på depression, angst, ensomhed samt psykosomatiske problemer (8). Samtidig viser en række undersøgelser også at mobbeofre har større risiko for at udøve selvskadende adfærd (9) samt at de har større risiko for at have selvmordstanker og selvmordsforsøg (10; 11). Alle disse følgevirkninger gør mobning til et væsentligt indsatsområde i de enkelte klasser og på de enkelte skoler.

Udover ovenstående, så er børnene også blevet spurgt ind til, om de har social støtte fra venner, samt hvor ofte de har for meget at se til. I kapitlet præsenteres de overordnede forekomster på de forskellige klassetrin. Hernæst præsenteres de sociale og geografiske forskelle i forhold til mental sundhed og trivsel.

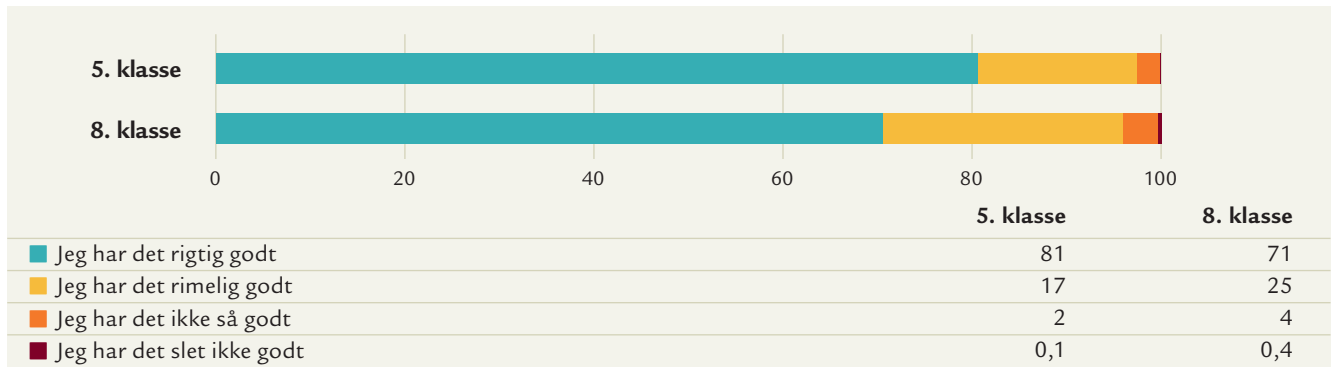
FIGUR 3.1 Hvordan har du det for tiden i skolen? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 3.1 ses fordelingen på 5. og 8. klassernes trivsel i skolen. I begge klassetrin er det knap 95 %, som har det rimelig godt eller rigtig godt i skolen. Der er flere børn i 5. klasse, der

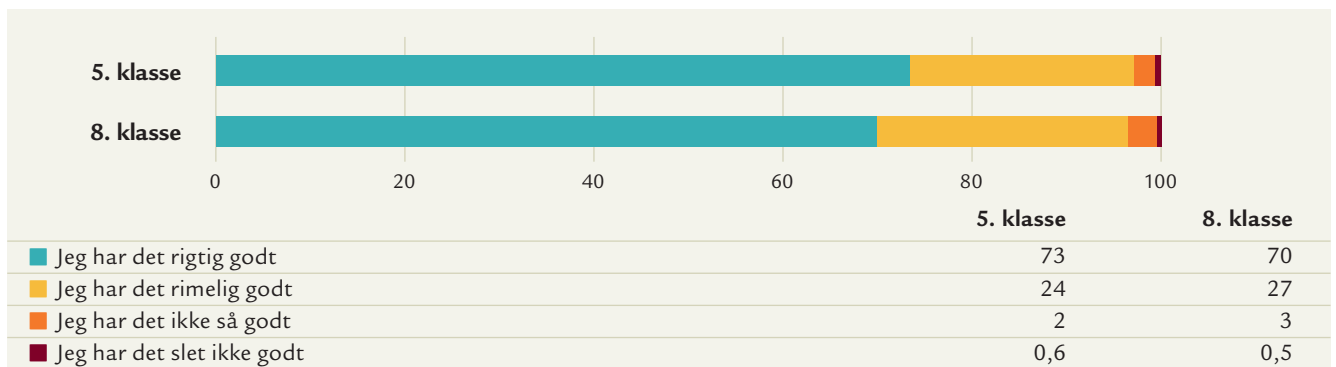
har det rigtig godt sammenlignet med børn i 8. klasse. I både 5. og 8. klasse er det under 1 %, som slet ikke har det godt.

FIGUR 3.2 Hvordan har du det for tiden derhjemme? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Figur 3.2 viser, at de fleste af børnene i 5. og 8. klassetrin trives derhjemme, og at det kun er et fåtal, der slet ikke har det godt. I begge klassetrin er det lige omkring 95 %, som har

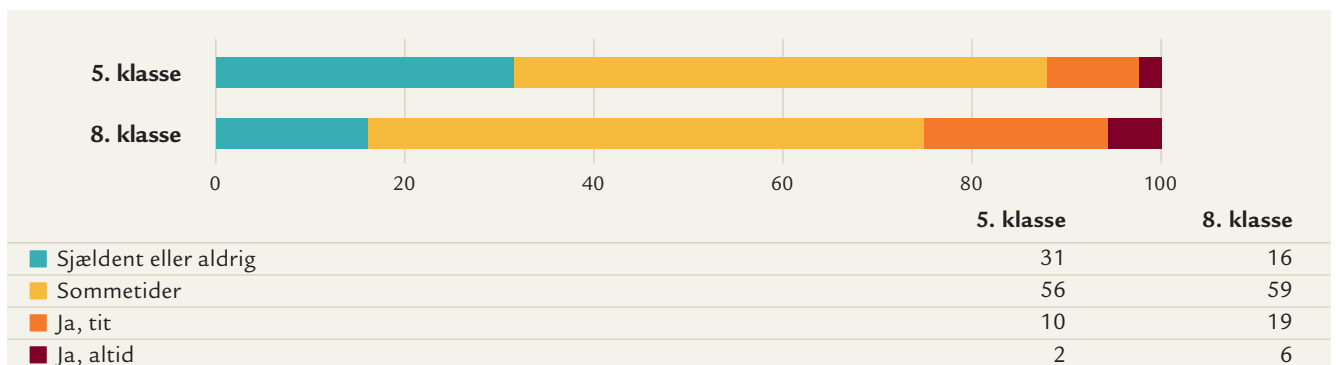
det rimelig godt eller rigtig godt derhjemme. Sammenlignet med de unge i 8. klasse, så er der flere børn i 5. klasse, der har det rigtig godt.

FIGUR 3.3 Hvordan har du det for tiden med vennerne/i fritiden? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 3.3 kan det udledes, at størstedelen i både 5. og 8. klasser trives godt med deres venner og i deres fritid. Mere end 95 % af børn og unge i hhv. 5. og 8. klasse har det rimelig

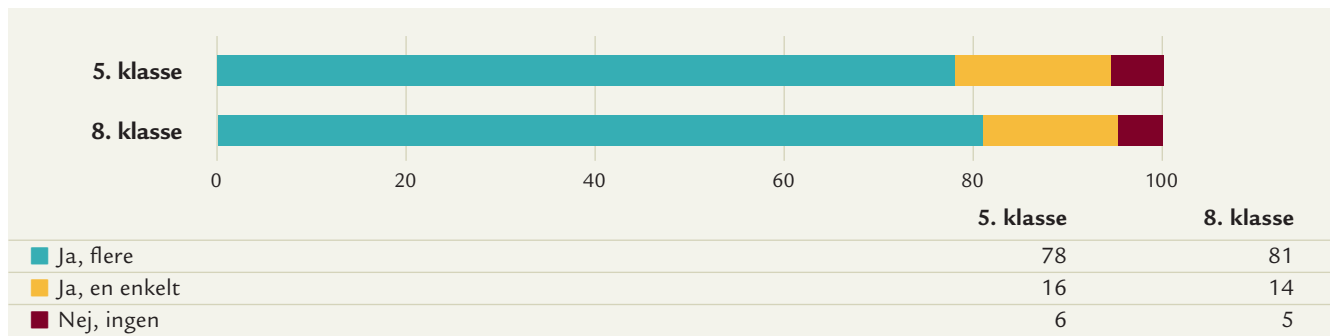
godt eller rigtig godt. Mindre end 1 % har det slet ikke godt. Der er lidt flere børn i 5. klasse, der har det rigtig godt, sammenlignet med 8. klasse.

FIGUR 3.4 Synes du, at du har for meget at se til? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

5. og 8. klasserne er blevet spurgt ind til, hvorvidt de synes, de har for meget at se til. I figur 3.4 ses fordelingen, der viser, at andelen, der synes, de har for meget at se til, er markant større i 8. klasse sammenlignet med 5. klasse. I 5. klasse er

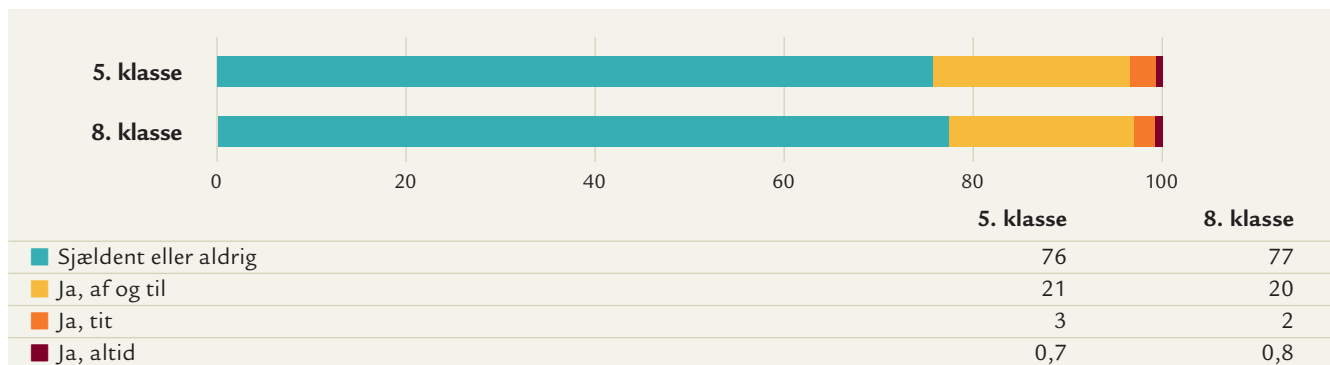
det lidt over hver tiende, som synes de tit eller altid har for meget at se til, mens det i 8. klasse gælder for omkring hver fjerde.

FIGUR 3.5 Har du nogen venner eller veninder at tale med, hvis noget går dig på eller gør dig ked af det? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 3.5 ses social støtte fra venner og veninder fordelt på klassetrin. Størstedelen på begge klassetrin har en social støtte fra mindst én, om end der ses en lille gruppe, som ikke oplever at have en ven eller veninde at tale med, hvis der er

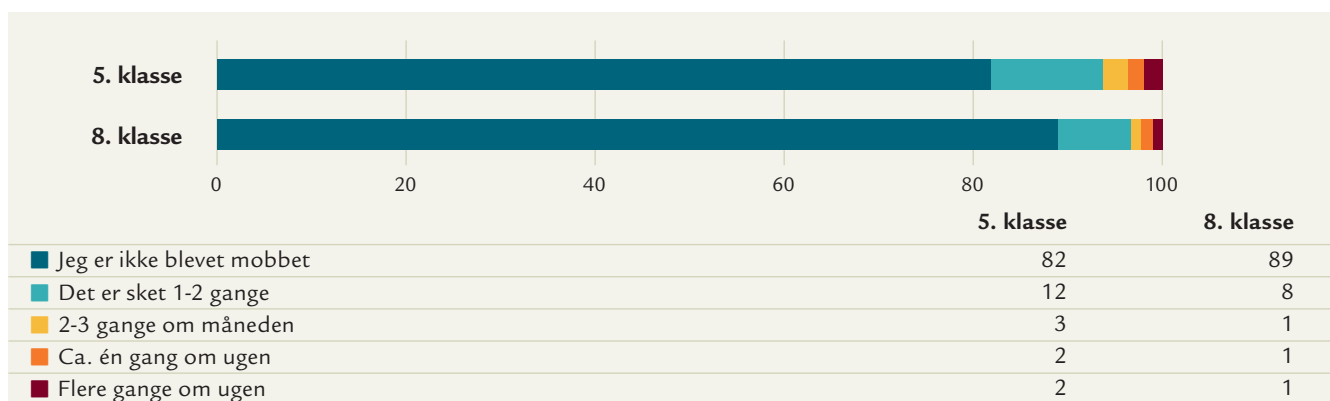
noget der går dem på. Sammenlignet med 5. klasserne, er der lidt flere i 8. klasse, som har støtte fra mere end én ven eller veninde.

FIGUR 3.6 Føler du dig ensom? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Figur 3.6 viser hvor stor en del af børnene i 5. og 8. klasse, som føler sig ensomme. Der ses ikke nogen nævneværdig forskel på forekomsten af ensomhed ift. klassetrin. Omkring

hver fjerde på begge klassetrin føler sig - som minimum - af og til ensomme. I forlængelse er det omkring 3 %, som tit eller altid føler sig ensomme.

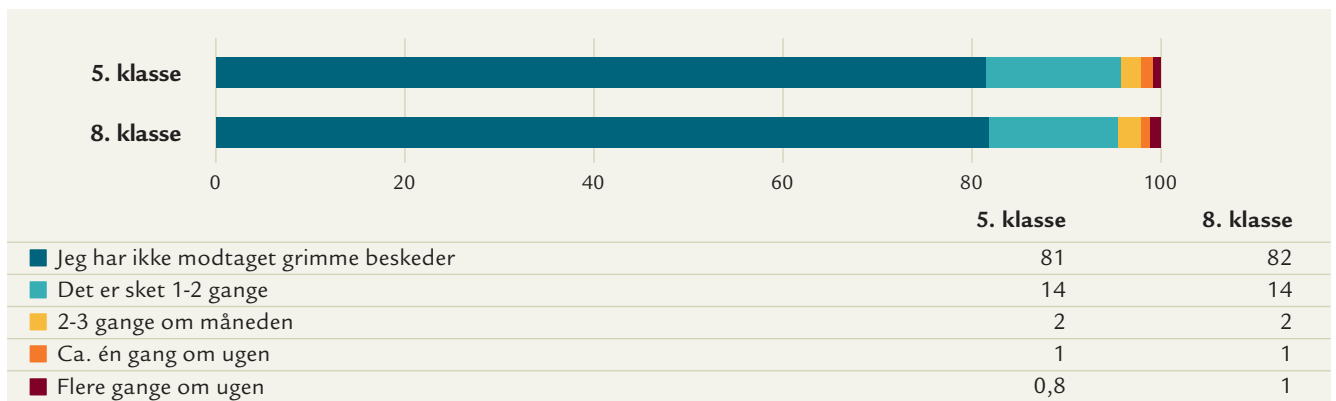
FIGUR 3.7 Hvor tit er du blevet mobbet i skolen inden for de seneste to måneder? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Figur 3.7 viser, hvor stor en andel, der er blevet mobbet inden for de seneste 2 måneder i henholdsvis 5. og 8. klasse. Ud fra figuren ses det, at flere børn i 5. klasse har angivet, at de er

blevet mobbet inden for de seneste 2 måneder, sammenlignet med 8. klasse. Hos begge årgange ses et fåtal, som bliver mobbet flere gange om måneden.

FIGUR 3.8 Hvor tit har du modtaget grimme beskeder på sms, e-mail eller sociale medier inden for de seneste to måneder? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Figur 3.8 viser andelen, som inden for de seneste 2 måneder, har modtaget en grim besked på sms, e-mail eller sociale medier. Sammenlignes de to årgange, ses der ikke nogen markant

forskel på svarfordelingen. Næsten hver femte har modtaget mindst én grim besked inden for de seneste 2 måneder. Omkring 2 % modtager grimme beskeder på ugentlig basis.

TABEL 3.1 Andelen i 5. klasse, der har det rigtig godt i skolen

		Procent		Antal
Alle	5. klasse	51		3400
Køn	Dreng	52		1750
	Pige	49		1650
Familieform	Bor hos begge forældre	53		2440
	Bor skiftevis hos begge	46		710
	Bor kun hos den ene	45		190
	Andet	40		70
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	50		250
	Gymnasial uddannelse	49		110
	Erhvervsfaglig uddannelse	52		1240
	Kort videregående uddannelse	52		150
	Mellemlang videregående uddannelse	51		1020
	Lang videregående uddannelse	48		420
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	51		2820
	Arbejdsløse	47		270
	Førtidspensionister	39		50
	Øvrige	59		40
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	46		230
	Gruppe 2	49		1070
	Gruppe 3	53		1790
	Gruppe 4 (Lavest)	50		320
Kommune	Morsø	40		80
	Aalborg	47		1050
	Frederikshavn	51		340
	Thisted	51		260
	Brønderslev	52		260
	Hjørring	53		420
	Jammerbugt	54		260
	Rebild	54		230
	Mariagerfjord	56		300
	Vesthimmerland	56		210

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.1 fremgår det, at 51 % af børnene i 5. klasse har det rigtig godt i skolen. Blandt drengene er andelen 52 %, og blandt pigerne er andelen 49 %.

Familieform

Andelen der har det rigtig godt i skolen er størst blandt børn, som bor hjemme hos begge forældre. Her er det 53 %, som har det rigtig godt. Omvendt ses den mindste andel blandt børn i gruppen "andet". Her er andelen 40 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældres uddannelsesniveau og at have det rigtig godt i skolen. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse. Her er andelen på 48 %. De største andele ses blandt de børn, hvor forældrene har en erhvervsfaglig eller kort videregående uddannelse. I disse grupper er andelen på 52 %. Ingen af grupperne afviger signifikant fra gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største andel, der har det rigtig godt i skolen, ses i gruppen øvrige, hvor 59 % har det rigtig godt. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er andelen på 39 %. Ingen af grupperne afviger signifikant fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Den mindste andel ses i sociogeografisk gruppe 1, hvor andelen er på 46 %. Den største forekomst ses i sociogeografisk gruppe 3. Her er andelen på 53 %. Ingen af sociogrupperne afviger dog signifikant fra gennemsnittet.

Kommune

Den mindste andel der har det rigtig godt i skolen ses i Morsø Kommune. Her er andelen på 40 %. Omvendt ses den største andel i Vesthimmerlands og Mariagerfjord kommuner, hvor andelen er på 56 %. Sammenlignet med gennemsnittet, er der en signifikant mindre andel i Morsø Kommune.

TABEL 3.2 Andelen i 8. klasse, der har det rigtig godt i skolen

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	45	2950
Køn	Dreng	49	1680
	Pige	41	1280
Familieform	Bor hos begge forældre	48	2030
	Bor skiftevis hos begge	43	680
	Bor kun hos den ene	34	200
	Andet	35	50
Forældres uddannelsesnivea	Grundskole	41	200
	Gymnasial uddannelse	43	110
	Erhvervsfaglig uddannelse	46	1180
	Kort videregående uddannelse	46	120
	Mellemlang videregående uddannelse	46	850
	Lang videregående uddannelse	45	330
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	46	2480
	Arbejdsløse	42	220
	Førtidspensionister	43	70
	Øvrige	53	60
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	50	300
	Gruppe 2	46	990
	Gruppe 3	46	1430
	Gruppe 4 (Lavest)	35	210
Kommune	Jammerbugt	37	160
	Rebild	42	150
	Aalborg	43	910
	Morsø	44	110
	Thisted	48	240
	Mariagerfjord	48	260
	Hjørring	48	370
	Brønderslev	48	210
	Vesthimmerland	49	210
	Frederikshavn	50	310

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.2 fremgår det, at 45 % af børnene i 8. klasse har det rigtig godt i skolen. Der er en større andel blandt drengene, som angiver at have det rigtig godt i skolen. Her er andelen 49 %. Blandt pigerne er andelen 41 %, hvilket er signifikant lavere end gennemsnittet.

Familieform

Der ses en sammenhæng mellem familieform og at have det godt i skolen. Blandt børn der bor hjemme hos begge forældre, er andelen 48 %. Den mindste andel ses blandt børn der kun bor hos den ene forælder. Her er andelen 34 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesnivea

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesnivea og andelen der har det rigtig godt i skolen. Den mindste andel ses blandt børn, hvis forældre har en grundskoleuddannelse som højest gennemførte uddannelse. Her er andelen på 41 %, om end denne forskel er ikke signifikant forskellig fra gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus er der ikke nogen markant sammenhæng med børnenes trivsel i skolen. Den mindste andel ses blandt arbejdsløse og blandt førtidspensionister, om end ingen af grupperne afviger signifikant fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Den mindste andel, der har det rigtig godt i skolen ses i sociogeografisk gruppe 4, hvor andelen er 35 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. Den største andel ses i sociogeografisk gruppe 1, hvor andelen er på 50 %.

Kommune

Den mindste andel der har det rigtig godt i skolen ses i Jammerbugt Kommune, hvor andelen er på 37 %. Omvendt ses den største andel i Frederikshavns Kommune, hvor andelen er på 50 %. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.3 Andelen i 5. klasse, der har det rigtig godt derhjemme

		Procent		Antal
Alle	5. klasse	81		5320
Køn	Dreng	82		2710
	Pige	80		2620
Familieform	Bor hos begge forældre	83		3740
	Bor skiftevis hos begge	75		1140
	Bor kun hos den ene	79		330
	Andet	66		110
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	81		390
	Gymnasial uddannelse	79		170
	Erhvervsfaglig uddannelse	80		1900
	Kort videregående uddannelse	81		230
	Mellemlang videregående uddannelse	82		1610
	Lang videregående uddannelse	79		680
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	81		4410
	Arbejdsløse	76		420
	Førtidspensionister	76		100
	Øvrige	89		60
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	80		390
	Gruppe 2	82		1780
	Gruppe 3	80		2630
	Gruppe 4 (Lavest)	80		510
Kommune	Vesthimmerland	73		270
	Morsø	76		150
	Frederikshavn	78		520
	Jammerbugt	79		370
	Aalborg	81		1760
	Brønderslev	82		410
	Hjørring	83		630
	Rebild	83		350
	Thisted	83		420
	Mariagerfjord	83		440

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.3 fremgår det, at 81 % af børnene i 5. klasse har det rigtig godt derhjemme. Blandt drengene er andelen 82 %, og blandt pigerne er andelen 80 %. Der ses ikke nogen signifikant forskel på drenge og piger.

Familieform

Der ses en markant sammenhæng mellem familieform og at have det rigtig godt derhjemme. Den største andel ses blandt de børn, som bor hos begge forældre. Her er det 83 %, som har det rigtig godt derhjemme. Omvendt ses den mindste andele blandt de børn, som skiftevis bor hos begge forældre (75 %) og børnene i gruppen "andet" (66 %). Hos begge grupper er andelen signifikant mindre end gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelsesniveau, ses der ikke nogen entydig sammenhæng i forhold til at have det rigtig godt derhjemme. De mindste andele ses blandt de børn, hvor forældrene har en gymnasial eller lang videregående uddannelse. Her er andelen 79 %. Den største andel ses blandt de

børn, hvis forældre har en mellemlang videregående uddannelse, hvor andelen er på 82 %. Ingen af grupperne afviger signifikant fra gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største andel, der har det rigtig godt derhjemme, ses i gruppen "øvrige", hvor 89 % har det rigtig godt. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene er arbejdsløse og førtidspensionister. Her er andelen på 76 %. Ingen af grupperne afviger dog signifikant fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen sammenhæng mellem sociogeografisk område og at have det godt derhjemme.

Kommune

Den mindste andel, der har det rigtig godt derhjemme, ses i Vesthimmerlands Kommune, hvor andelen 73 %. Omvendt ses de største andele i Hjørring, Rebild, Thisted og Mariagerfjord kommuner, hvor andelen er på 83 %. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.4 Andelen i 8. klasse, der har det rigtig godt derhjemme

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	71	4580
Køn	Dreng	75	2540
	Pige	66	2030
Familieform	Bor hos begge forældre	76	3180
	Bor skiftevis hos begge	62	980
	Bor kun hos den ene	61	340
	Andet	47	70
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	71	360
	Gymnasial uddannelse	73	180
	Erhvervsfaglig uddannelse	71	1810
	Kort videregående uddannelse	68	180
	Mellemlang videregående uddannelse	72	1310
	Lang videregående uddannelse	70	510
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	71	3840
	Arbejdsløse	66	340
	Førtidspensionister	81	130
	Øvrige	77	80
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	74	450
	Gruppe 2	71	1530
	Gruppe 3	70	2170
	Gruppe 4 (Lavest)	68	410
Kommune	Rebild	65	240
	Jammerbugt	68	300
	Aalborg	69	1440
	Frederikshavn	69	430
	Morsø	72	180
	Thisted	72	360
	Hjørring	73	560
	Brønderslev	75	330
	Mariagerfjord	75	400
	Vesthimmerland	76	320

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.4 fremgår det, at 71 % af børnene i 8. klasse har det rigtig godt derhjemme. Der er en signifikant større andel drenge end piger, som angiver at have det rigtig godt derhjemme. Blandt drengene er det 75 %, og blandt pigerne er det 66 %, der har det rigtig godt derhjemme.

Familieform

Der ses en markant sammenhæng mellem familieform og at have det godt derhjemme. Blandt børn der bor hos begge forældre, er andelen 76 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet. Omvendt ses den mindste andel blandt børn i gruppen "andet", hvor andelen er 47 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau, og andelen der har det rigtig godt derhjemme. Andelen varierer fra 68 % blandt børn, hvis forældre har en kort videregående uddannelse, til 73 % blandt børn, hvis forældre har en gymnasial uddannelse. Ingen af forekomsterne afviger signifikant fra gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus ses den mindste andel blandt arbejdsløse. Omvendt ses den største andel blandt førtidspensionister. Ingen af grupperne afviger dog signifikant fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Den mindste andel, der har det rigtig godt derhjemme ses i sociogeografisk gruppe 4, hvor andelen er på 68 %. Den største andel ses i sociogeografisk gruppe 1, hvor andelen er på 74 %.

Kommune

Andelen, der har det rigtig godt derhjemme, varierer fra 65 % i Rebild Kommune til 76 % i Vesthimmerlands Kommune. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.5 Andelen i 5. klasse, der har det rigtig godt med vennerne eller i fritiden

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	73	4860
Køn	Dreng	78	2600
	Pige	68	2270
Familieform	Bor hos begge forældre	75	3370
	Bor skiftevis hos begge	71	1080
	Bor kun hos den ene	71	290
	Andet	65	110
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	73	350
	Gymnasial uddannelse	76	160
	Erhvervsfaglig uddannelse	73	1740
	Kort videregående uddannelse	73	200
	Mellemlang videregående uddannelse	75	1470
	Lang videregående uddannelse	73	630
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	74	4040
	Arbejdsløse	71	390
	Førtidspensionister	68	90
	Øvrige	84	60
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	68	340
	Gruppe 2	74	1610
	Gruppe 3	74	2470
	Gruppe 4 (Lavest)	70	440
Kommune	Morsø	67	140
	Vesthimmerland	68	250
	Jammerbugt	71	330
	Aalborg	72	1580
	Mariagerfjord	74	390
	Rebild	75	310
	Hjørring	75	580
	Frederikshavn	75	510
	Brønderslev	77	380
	Thisted	77	390

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.5 fremgår det, at 73 % af børnene i 5. klasse har det rigtig godt med vennerne eller i fritiden. Der er en signifikant større andel blandt drengene på 78 %, end blandt pigerne, hvor der er en signifikant mindre andel på 68 %.

Familieform

Den største andel, der trives godt med vennerne eller i fritiden, ses blandt de børn, som bor hjemme hos begge forældre. Her er det 75 %, som har det rigtig godt blandt vennerne eller i fritiden. Omvendt ses den mindste andel blandt børn i gruppen "andet", hvor andelen er 65 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelsesniveau, ses der ikke nogen entydig sammenhæng på at have det rigtig godt blandt vennerne eller i fritiden.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største andel, der har det rigtig godt med venner eller i fritiden, ses i gruppen "øvrige", hvor 84 % har det rigtig godt. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er andelen 68 %. Ingen af grupperne afviger signifikant fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Den mindste andel ses i sociogeografisk område gruppe 1, hvor andelen er 68 %. Omvendt ses de største andele i sociogeografisk gruppe 2 og 3, hvor andelen er 74 %. Ingen af grupperne afviger signifikant fra gennemsnittet.

Kommune

Den mindste andel der har det rigtig godt blandt vennerne eller i fritiden ses i Morsø Kommune, hvor andelen er 67 %. Omvendt ses de største andele i Thisted og Brønderslev kommuner, hvor andelen er 77 %. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.6 Andelen i 8. klasse, der har det rigtig godt med vennerne eller i fritiden

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	70	4520
Køn	Dreng	73	2470
	Pige	66	2050
Familieform	Bor hos begge forældre	72	3010
	Bor skiftevis hos begge	68	1070
	Bor kun hos den ene	62	340
	Andet	62	90
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	65	320
	Gymnasial uddannelse	68	170
	Erhvervsfaglig uddannelse	71	1800
	Kort videregående uddannelse	72	190
	Mellemlang videregående uddannelse	72	1300
	Lang videregående uddannelse	67	490
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	71	3800
	Arbejdsløse	64	330
	Førtidspensionister	65	110
	Øvrige	70	70
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	71	430
	Gruppe 2	71	1520
	Gruppe 3	70	2140
	Gruppe 4 (Lavest)	67	400
Kommune	Rebild	63	230
	Jammerbugt	66	290
	Aalborg	68	1440
	Vesthimmerland	69	290
	Frederikshavn	71	440
	Hjørring	71	550
	Brønderslev	72	310
	Mariagerfjord	73	390
	Thisted	75	370
Morsø	77	190	

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.6 fremgår det, at 70 % af børnene i 8. klasse har det rigtig godt med vennerne eller i fritiden. Blandt drengene er andelen 73 %, mens det blandt pigerne er 66 %.

Familieform

Den største andel, der trives godt med vennerne eller i fritiden, ses blandt de børn, som bor hjemme hos begge forældre. Her er det 72 %, som har det rigtig godt blandt vennerne eller i fritiden. Omvendt ses de mindste andele blandt børn i gruppen "andet" og blandt børn der kun bor hos den ene forælder. Her er andelen 62 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Andelen, der har det godt med vennerne eller i fritiden, varierer fra 65 % blandt børn, hvis forældre har en grundskole uddannelse, som højest fuldførte uddannelse, til 72 % blandt børn, hvis forældre har en kort- eller mellemlang videregående uddannelse. Ingen af forekomsterne afviger signifikant fra gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus ses den mindste andel blandt arbejdsløse. Omvendt ses den største andel blandt de børn, hvis forældre er i beskæftigelse. Der ses ingen signifikante forskelle fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Den mindste andel, der har det rigtig godt med vennerne eller i fritiden ses i sociogeografisk gruppe 4, hvor andelen er 67 %. Omvendt ses de største andele i sociogeografisk gruppe 1 og 2, hvor andelen er 71 %.

Kommune

Andelen, der har det rigtig godt med vennerne eller i fritiden, varierer fra 63 % i Rebild Kommune til 77 % i Morsø Kommune. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.7 Andelen i 5. klasse, der tit eller altid har for meget at se til

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	12 	820
Køn	Dreng	13 	460
	Pige	11 	360
Familieform	Bor hos begge forældre	11 	530
	Bor skiftevis hos begge	12 	190
	Bor kun hos den ene	17 	70
	Andet	23 	40
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	16 	80
	Gymnasial uddannelse	11 	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	12 	300
	Kort videregående uddannelse	13 	40
	Mellemlang videregående uddannelse	9 	180
	Lang videregående uddannelse	12 	110
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	11 	640
	Arbejdsløse	12 	70
	Førtidspensionister	18 	20
	Øvrige		
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	13 	60
	Gruppe 2	10 	230
	Gruppe 3	13 	450
	Gruppe 4 (Lavest)	12 	80
Kommune	Morsø	8 	20
	Mariagerfjord	9 	50
	Thisted	9 	50
	Vesthimmerland	11 	40
	Brønderslev	11 	60
	Rebild	12 	50
	Aalborg	13 	280
	Jammerbugt	13 	60
	Frederikshavn	14 	90
	Hjørring	15 	120

 Signifikant større Signifikant mindre Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.7 fremgår det, at 12 % af eleverne i 5. klasse tit eller altid har for meget at se til. Blandt drengene er andelen 13 %, mens andelen er 11 % blandt pigerne.

Familieform

I forhold til familieform, ses den mindste andel blandt de børn, som bor hos begge forældre. Her er andelen 11 %. Omvendt ses den største andel blandt børn i gruppen "andet", hvor andelen er 23 %. Dette er signifikant større end gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse som højest fuldførte uddannelse. I denne gruppe er andelen 16 %. Den mindste andel ses blandt de børn, hvis forældre har en mellemlang videregående uddannelse. Her er andelen 9 %, hvilket er en signifikant mindre andel sammenlignet med gennemsnittet i regionen.

Forældrenes erhvervsstatus

Den mindste andel, der tit eller altid har for meget at se til, ses i gruppen, hvor forældrene er i beskæftigelse. Her er andelen 11 %. Omvendt ses den største andel blandt børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er andelen 18 %.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område, og hvorvidt børnene tit eller altid har følt, at de har haft for meget at se til. Andelen varierer fra 10 % i sociogeografisk gruppe 2 til 13 % i sociogeografisk gruppe 1 og 3. Ingen af grupperne afviger signifikant fra gennemsnittet.

Kommune

Andelen i 5. klasse, der tit eller altid har for meget at se til, varierer fra 5 % i Morsø Kommune til 15 % i Hjørring Kommune. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.8 Andelen i 8. klasse, der tit eller altid har for meget at se til

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	25	1640
Køn	Dreng	23	800
	Pige	27	840
Familieform	Bor hos begge forældre	25	1040
	Bor skiftevis hos begge	26	420
	Bor kun hos den ene	24	130
	Andet	31	50
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	27	140
	Gymnasial uddannelse	17	40
	Erhvervsfaglig uddannelse	24	630
	Kort videregående uddannelse	27	70
	Mellemlang videregående uddannelse	26	470
	Lang videregående uddannelse	25	180
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	25	1370
	Arbejdsløse	27	140
	Førtidspensionister	26	40
	Øvrige	8	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	28	170
	Gruppe 2	24	530
	Gruppe 3	24	740
	Gruppe 4 (Lavest)	31	190
Kommune	Thisted	21	110
	Vesthimmerland	23	100
	Frederikshavn	23	140
	Brønderslev	24	100
	Jammerbugt	24	110
	Rebild	25	90
	Hjørring	25	190
	Morsø	25	60
	Aalborg	26	550
	Mariagerfjord	30	160

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.8 fremgår det, at 25 % af eleverne i 8. klasse oplever, at de tit eller altid har for meget at se til. Blandt drengene er andelen 23 %, mens andelen for pigerne er 27 %.

Familieform

Der er ingen sammenhæng mellem familieform og andelen, der føler, at de tit eller altid har for meget at se til.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og andelen, der føler at de tit eller altid har for meget at se til. Andelen varierer dog mellem 17 %, blandt børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse til 27 %, blandt børn, hvor forældrene har en grundskole eller kort videregående uddannelse, som højest fuldførte. De øvrige grupper ligger mellem 24 og 26 %.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus ses den mindste andel i gruppen "øvrige", hvor 8 % tit eller altid føler de har for meget at se til. Dette er signifikant mindre end gennemsnittet. Blandt de øvrige grupper er der ikke nogen signifikant forskel fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Den mindste andel ses i sociogeografisk gruppe 2 og 3, hvor andelen er 24 %. Den højeste forekomst ses i gruppe 4, hvor andelen er 31 %. Der er dog ikke nogen af grupperne, som er signifikant forskellig fra gennemsnittet.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der tit eller altid har for meget at se til, varierer fra 21 % i Thisted Kommune til 30 % i Mariagerfjord Kommune. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.9 Andelen i 5. klasse, der ikke har social støtte fra venner eller veninder

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	6	380
Køn	Dreng	7	260
	Pige	4	120
Familieform	Bor hos begge forældre	4	210
	Bor skiftevis hos begge	7	110
	Bor kun hos den ene	11	50
	Andet	11	20
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	10	50
	Gymnasial uddannelse	7	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	6	130
	Kort videregående uddannelse	4	10
	Mellemlang videregående uddannelse	5	100
	Lang videregående uddannelse	4	30
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	5	290
	Arbejdsløse	6	30
	Førtidspensionister	13	20
	Øvrige		
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	5	20
	Gruppe 2	5	110
	Gruppe 3	6	200
	Gruppe 4 (Lavest)	7	40
Kommune	Rebild	3	10
	Thisted	4	20
	Jammerbugt	4	20
	Mariagerfjord	5	30
	Vesthimmerland	5	20
	Aalborg	6	130
	Brønderslev	6	30
	Frederikshavn	6	40
	Hjørring	6	50
	Morsø	8	20

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.9 fremgår det, at 6 % af eleverne i 5. klasse ikke har venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det. Det gælder for 7 % af drengene og 4 % af pigerne. For pigernes vedkommende er det signifikant under gennemsnittet.

Familieform

Der er en signifikant større andel, der kun bor med den ene forælder, der oplever ikke at have venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det. Her er andelen 11 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der er signifikant flere med forældre med grundskole, som mangler social støtte fra venner eller veninder, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det. Her er andelen 10 %. I de øvrige grupper varierer forekomsten fra 4 til 7 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største andel af elever, der ikke har venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det, findes blandt børn af førtidspensionister. Her er andelen 13 %.

Sociogeografisk område

Der er ingen sammenhæng mellem sociogeografisk område, og det ikke at have venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det.

Kommune

Andelen i 5. klasse, der ikke har venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det, varierer fra 3 % i Rebild Kommune til 8 % i Morsø Kommune. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.10 Andelen i 8. klasse, der ikke har social støtte fra venner eller veninder

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	5	310
Køn	Dreng	6	200
	Pige	3	100
Familieform	Bor hos begge forældre	4	180
	Bor skiftevis hos begge	5	70
	Bor kun hos den ene	7	40
	Andet	12	20
Forældres uddannelsesnivea	Grundskole	7	40
	Gymnasial uddannelse	6	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	4	110
	Kort videregående uddannelse	5	10
	Mellemlang videregående uddannelse	4	80
	Lang videregående uddannelse	4	30
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	4	230
	Arbejdsløse	6	30
	Førtidspensionister	7	10
	Øvrige		30
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	6	80
	Gruppe 2	4	160
	Gruppe 3	5	30
	Gruppe 4 (Lavest)	4	10
Kommune	Brønderslev	3	10
	Morsø	4	80
	Aalborg	4	20
	Mariagerfjord	4	30
	Hjørring	4	20
	Thisted	4	20
	Rebild	5	40
	Frederikshavn	6	30
	Vesthimmerland	7	30
	Jammerbugt	8	

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.10 fremgår det, at 5 % af eleverne i 8. klasse ikke har venner eller veninder at tale med, hvis de har problemer. Blandt drengene er andelen 6 %, mens andelen blandt pigerne er 3 %.

Familieform

I gruppen "andet" er der 12 %, der ikke har venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det. I de øvrige grupper varierer andelen fra 4 % til 7 %.

Forældrenes uddannelsesnivea

Der er ingen sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesnivea og det ikke at have venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det.

Forældrenes erhvervsstatus

Der er ingen sammenhæng mellem forældrenes erhvervsstatus og det ikke at have venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det.

Sociogeografisk område

Der er ingen sammenhæng mellem sociogeografisk område, og det ikke at have venner eller veninder at tale med, hvis noget går dem på eller gør dem kede af det.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der ikke har social støtte fra venner eller veninder, varierer fra 3 % i Brønderslev Kommune til 8 % i Jammerbugt Kommune. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.11 Andelen i 5. klasse, der føler sig ensomme

		Procent		Antal
Alle	5. klasse	24		1660
Køn	Dreng	18		630
	Pige	30		1020
Familieform	Bor hos begge forældre	23		1050
	Bor skiftevis hos begge	26		410
	Bor kun hos den ene	29		120
	Andet	38		70
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	28		130
	Gymnasial uddannelse	27		60
	Erhvervsfaglig uddannelse	24		580
	Kort videregående uddannelse	22		60
	Mellemlang videregående uddannelse	22		450
	Lang videregående uddannelse	23		210
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	23		1300
	Arbejdsløse	29		170
	Førtidspensionister	31		40
	Øvrige	17		10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	26		130
	Gruppe 2	24		540
	Gruppe 3	23		800
	Gruppe 4 (Lavest)	28		180
Kommune	Brønderslev	21		110
	Thisted	21		110
	Jammerbugt	21		100
	Mariagerfjord	23		120
	Aalborg	24		530
	Rebild	24		110
	Hjørring	26		200
	Morsø	27		60
	Frederikshavn	27		190
	Vesthimmerland	33		130

Signifikant større Signifikant mindre Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.11 vises andelen af børn, der har svaret, at de føler sig ensomme. I tabellen fremgår det, at 24 % af eleverne i 5. klasse føler sig ensomme. Der ses en markant kønsforskel, således at markant flere piger end drenge føler sig ensomme. Blandt drengene er andelen 18 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. Blandt pigerne er andelen 30 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Familieform

Den mindste andel, der føler sig ensomme, ses blandt de børn, som bor hjemme hos begge forældre. Her er andelen 23 %. Omvendt ses en markant større andel i gruppen "andet". I denne gruppe er det 38 %, som føler sig ensomme, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelse ses den største andel blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse. I denne gruppe er andelen, der føler sig ensomme, 28 %. Omvendt ses den laveste forekomst blandt de børn,

hvis forældre har en kort- eller mellemlang videregående uddannelse. Her er andelen 22 %. Ingen af grupperne afviger dog signifikant fra gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største andel, der føler sig ensomme, ses blandt de børn, hvis forældre er førtidspensionister, mens den laveste andel ses blandt gruppen "øvrige". Ingen af grupperne afviger dog signifikant fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område og andelen, der føler sig ensomme.

Kommune

Andelen i 5. klasse, der føler sig ensomme, varierer fra 21 % i Brønderslev, Thisted og Jammerbugt kommuner til 33 % i Vesthimmerlands Kommune. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.12 Andelen i 8. klasse, der føler sig ensomme

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	23	1470
Køn	Dreng	15	500
	Pige	31	980
Familieform	Bor hos begge forældre	21	890
	Bor skiftevis hos begge	25	390
	Bor kun hos den ene	29	160
	Andet	22	30
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	18	90
	Gymnasial uddannelse	31	80
	Erhvervsfaglig uddannelse	23	580
	Kort videregående uddannelse	20	50
	Mellemlang videregående uddannelse	22	410
	Lang videregående uddannelse	23	170
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	22	1210
	Arbejdsløse	24	120
	Førtidspensionister	24	40
	Øvrige	23	20
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	25	150
	Gruppe 2	22	490
	Gruppe 3	23	700
	Gruppe 4 (Lavest)	21	130
Kommune	Brønderslev	16	70
	Thisted	19	100
	Mariagerfjord	20	110
	Vesthimmerland	20	90
	Hjørring	21	160
	Morsø	23	60
	Jammerbugt	24	110
	Aalborg	24	520
	Frederikshavn	26	160
Rebild	27	100	

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.12 fremgår det, at 23 % af eleverne i 8. klasse føler sig ensomme. I forhold til køn ses en markant forskel, hvor dobbelt så mange piger end drenge føler sig ensomme.

Familieform

Den mindste andel, der føler sig ensomme, ses blandt de børn, som bor hjemme hos begge forældre. Her er andelen 21 %. Omvendt ses den største andel blandt de børn, som kun bor hos den ene forælder. I denne gruppe er det 29 %, som føler sig ensomme.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelsesniveau, ses der ikke nogen entydig sammenhæng med følelsen af ensomhed. Den største forekomst ses blandt børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse. Her er forekomsten 31 %. Omvendt ses den mindste forekomst blandt de børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse. Her er forekomsten 18 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Der ses ikke nogen sammenhæng mellem forældrenes erhvervsstatus og følelsen af ensomhed.

Sociogeografisk område

I forhold til sociogeografisk område ses den største andel i sociogeografisk gruppe 1, hvor andelen, der føler sig ensomme, er 25 %. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, som bor i sociogeografisk gruppe 4, hvor 21 % føler sig ensomme.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der føler sig ensomme, varierer fra 16 % i Brønderslev Kommune til 27 % i Rebild Kommune. Sammenlignet med gennemsnittet, ses der en signifikant mindre andel i Brønderslev Kommune.

TABEL 3.13 Andelen i 5. klasse, der inden for de seneste to måneder er blevet mobbet

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	18	1240
Køn	Dreng	18	620
	Pige	18	610
Familieform	Bor hos begge forældre	16	760
	Bor skiftevis hos begge	21	320
	Bor kun hos den ene	25	110
	Andet	27	50
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	25	120
	Gymnasial uddannelse	22	50
	Erhvervsfaglig uddannelse	18	440
	Kort videregående uddannelse	18	50
	Mellemlang videregående uddannelse	14	290
	Lang videregående uddannelse	16	140
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	16	900
	Arbejdsløse	26	150
	Førtidspensionister	28	40
	Øvrige	13	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	15	80
	Gruppe 2	16	360
	Gruppe 3	19	640
	Gruppe 4 (Lavest)	25	160
Kommune	Mariagerfjord	12	70
	Thisted	13	70
	Aalborg	16	360
	Jammerbugt	16	80
	Rebild	18	80
	Brønderslev	19	90
	Frederikshavn	19	130
	Hjørring	24	190
	Vesthimmerland	27	110
	Morsø	30	60

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.13 fremgår det, at 18 % af børnene i 5. klasse uanset køn har været udsat for mobning indenfor de seneste to måneder.

Familieform

Andelen, der er blevet mobbet inden for de seneste to måneder, er mindst blandt de børn som bor hos begge forældre. Andelen er her 16 %. Omvendt ses den største andel i gruppen "andet". I denne gruppe er det 27 %, som er blevet mobbet inden for de seneste to måneder.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau, og hvorvidt børnene har været udsat for mobning inden for de seneste to måneder, ses den største andel blandt børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse. Her er andelen 25 %. Omvendt ses den mindste andel blandt børn, hvor forældrene har en mellemlang videregående uddannelse, her er andelen 14 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Andelen, der er blevet mobbet inden for de seneste to måneder, er mindst blandt de børn, hvor forældrene er i beskæftigelse. Her er andelen 16 %. De største andele ses blandt de børn, hvis forældre er arbejdsløse og førtidspensionister. I disse grupper er andelen henholdsvis 26 % og 28 %.

Sociogeografisk område

Der ses en gradient i forhold til sammenhængen mellem sociogeografisk område og andelen, der er blevet mobbet inden for de seneste to måneder. Den mindste andel ses i sociogeografisk gruppe 1, hvor andelen er 15 %. Omvendt ses den største andel i sociogeografisk gruppe 4, hvor andelen er 25 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Kommune

Andelen i 5. klasse, der er blevet mobbet indenfor de seneste to måneder, varierer fra 12 % i Mariagerfjord Kommune til 30 % i Morsø Kommune. Sammenlignet med gennemsnittet er der en signifikant mindre andel i Mariagerfjord Kommune, og signifikante større andele i Hjørring, Vesthimmerland og Morsø kommuner.

TABEL 3.14 Andelen i 8. klasse, der inden for de seneste to måneder er blevet mobbet

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	11	720
Køn	Dreng	10	350
	Pige	12	370
Familieform	Bor hos begge forældre	10	420
	Bor skiftevis hos begge	11	180
	Bor kun hos den ene	17	100
	Andet	23	30
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	18	90
	Gymnasial uddannelse	13	30
	Erhvervsfaglig uddannelse	13	330
	Kort videregående uddannelse	8	20
	Mellemlang videregående uddannelse	7	130
	Lang videregående uddannelse	7	50
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	10	550
	Arbejdsløse	16	80
	Førtidspensionister	13	20
	Øvrige	10	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	13	80
	Gruppe 2	9	200
	Gruppe 3	11	350
	Gruppe 4 (Lavest)	15	90
Kommune	Thisted	8	40
	Mariagerfjord	10	50
	Brønderslev	10	40
	Aalborg	10	220
	Rebild	11	40
	Morsø	11	30
	Vesthimmerland	12	50
	Frederikshavn	12	80
	Hjørring	13	100
	Jammerbugt	14	60

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.14 fremgår det, at 11 % af børnene i 8. klasse har været udsat for mobning indenfor de seneste to måneder. Blandt drengene er andelen 10 %, mens det for pigerne er 12 %.

Familieform

I forhold til familieform og hvorvidt man er blevet mobbet inden for de seneste to måneder, ses den mindste andel blandt de børn, som bor hos begge forældre. Her er andelen 10 %. Omvendt ses den største andel blandt børn i gruppen "andet", hvor andelen er 23 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses en social gradient i forhold til sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau, og hvorvidt man har været udsat for mobning. Således falder andelen, der er blevet mobbet med stigende uddannelsesniveau. Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse. Her er andelen 18 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet. Omvendt ses de mindste andele blandt børn, hvor forældrene har en mellemlang og lang

videregående uddannelse. Her er andelen 7 %. Sammenlignet med gennemsnittet er der en signifikant mindre andel i gruppen mellemlang videregående uddannelse.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største andel, der har været udsat for mobning i løbet af de seneste to måneder, ses blandt børn, hvor forældrene er arbejdsløse eller førtidspensionister. Den mindste andel ses blandt børn, hvor forældrene er i beskæftigelse.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område og andelen, der har været udsat for mobning indenfor de seneste to måneder.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der er blevet mobbet indenfor de seneste to måneder, varierer fra 8 % i Thisted Kommune til 14 % i Jammerbugt Kommune. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.15 Andelen i 5. klasse, der har modtaget grimme beskeder på sms, e-mail eller sociale medier inden for de seneste to måneder

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	19	1270
Køn	Dreng	17	570
	Pige	21	690
Familieform	Bor hos begge forældre	17	800
	Bor skiftevis hos begge	21	340
	Bor kun hos den ene	24	100
	Andet	19	30
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	24	110
	Gymnasial uddannelse	17	40
	Erhvervsfaglig uddannelse	20	480
	Kort videregående uddannelse	16	50
	Mellemlang videregående uddannelse	18	360
	Lang videregående uddannelse	16	140
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	18	1010
	Arbejdsløse	24	130
	Førtidspensionister	22	30
	Øvrige	16	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	19	100
	Gruppe 2	17	390
	Gruppe 3	19	640
	Gruppe 4 (Lavest)	22	140
Kommune	Thisted	15	80
	Mariagerfjord	17	90
	Rebild	17	70
	Aalborg	18	400
	Jammerbugt	19	90
	Morsø	19	40
	Frederikshavn	20	140
	Vesthimmerland	20	80
	Hjørring	21	170
	Brønderslev	21	110

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.15 fremgår det, at 19 % af børnene i 5. klasse, har modtaget grimme beskeder på sms, e-mail eller sociale medier inden for de seneste to måneder. Blandt drengene er andelen 17 %, mens det blandt pigerne er 21 %.

Familieform

Andelen, der inden for de seneste to måneder har modtaget grimme beskeder, er på 17 % blandt de børn, som bor hos begge forældre. Blandt de børn, som kun bor hos den ene forælder, er andelen 24 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til sammenhængen med forældrenes uddannelsesniveau, og andelen der har modtaget grimme beskeder, ses den største andel blandt de børn, hvor forældrene har grundskoleuddannelse som højest fuldførte. Her er andelen 24 %. Omvendt ses de mindste andele blandt børn, hvor forældrene har en kort eller lang videregående uddannelse. Her er andelen 16 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Den mindste andel ses blandt børn i gruppen "øvrige", hvor andelen 16 %. Omvendt ses den største andel blandt børn, hvis forældre er arbejdsløse. Her er andelen 24 %.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk gruppe og andelen, der har modtaget grimme beskeder inden for de seneste to måneder.

Kommune

Andelen i 5. klasse, der har modtaget grimme beskeder, varierer fra 15 % i Thisted Kommune til 21 % i Brønderslev og Hjørring kommuner. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 3.16 Andelen i 8. klasse, der har modtaget grimme beskeder på sms, e-mail eller sociale medier inden for de seneste to måneder

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	18	1190
Køn	Dreng	15	520
	Pige	21	670
Familieform	Bor hos begge forældre	16	690
	Bor skiftevis hos begge	21	330
	Bor kun hos den ene	23	130
	Andet	28	40
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	25	120
	Gymnasial uddannelse	20	50
	Erhvervsfaglig uddannelse	19	470
	Kort videregående uddannelse	13	30
	Mellemlang videregående uddannelse	16	300
	Lang videregående uddannelse	14	110
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	17	930
	Arbejdsløse	21	110
	Førtidspensionister	29	50
	Øvrige	18	20
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	16	100
	Gruppe 2	17	380
	Gruppe 3	19	590
	Gruppe 4 (Lavest)	20	120
Kommune	Vesthimmerland	14	60
	Brønderslev	14	60
	Mariagerfjord	15	80
	Thisted	16	80
	Morsø	16	40
	Jammerbugt	17	70
	Rebild	17	60
	Aalborg	21	440
	Frederikshavn	21	130
	Hjørring	21	160

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 3.16 fremgår det, at 18 % af børnene i 8. klasse har modtaget grimme beskeder inden for de seneste to måneder. Blandt drengene er andelen 15 %, mens det blandt pigerne er 21 %.

Familieform

16 % af de børn, som bor hos begge forældre har modtaget grimme beskeder inden for de seneste to måneder. Blandt børn i gruppen "andet" er andelen 28 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelsesniveau ses den største andel blandt børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse. Her er andelen 25 %. Omvendt ses den mindste andel på 13 % blandt børn, hvor forældrene har en kort videregående uddannelse.

Forældrenes erhvervsstatus

Den mindste andel ses blandt børn, hvor forældrene er i beskæftigelse. Her er andelen 17 %. Den største andel ses blandt børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er andelen 29 %.

Sociogeografisk område

Den mindste andel ses blandt de børn, som bor i sociogeografisk gruppe 1. Her er andelen 16 %. Omvendt ses den største andel blandt de børn, som bor i sociogeografisk gruppe 4. Her er andelen 20 %. Ingen af grupperne afviger dog signifikant fra gennemsnittet.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der har modtaget grimme beskeder, varierer fra 14 % i Brønderslev og Vesthimmerlands kommuner til 21 % i Aalborg, Frederikshavn og Hjørring kommuner. Ingen af kommunerne afviger dog signifikant fra gennemsnittet.

KAPITEL 4

Helbred

INDHOLD

INTRODUKTION	56
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	56
HOVEDPINE	58
MAVEPINE	60
SMERTER	62
IRRITABEL OG DÅRLIGT HUMØR	64
SMERTESTILLENDE MEDICIN	66

Helbred

I Børnesundhedsprofilen er børnene i 8. klasse blevet spurgt ind til fire forskellige tilstande i forhold til, hvor ofte de inden for de seneste seks måneder har haft hovedpine, mavepine, haft andre smerter i nakke eller ryg samt været irriteret/i dårligt humør.

Flere børn og unge oplever fra tid til anden at være irriteret og i dårligt humør. At opleve det flere gange om ugen kan dog være tegn på psykisk mistrivsel. Ligeledes kan hyppig hoved- og mavepine være psykosomatiske symptomer idet, psykiske og følelsesmæssigt belastende omstændigheder kan manifestere sig som fysiske smerter og klager. Disse former for mistrivsel har en række kortere og længerevarende konsekvenser for barnets helbred. På den korte bane kan symptomerne være en belastende faktor i hverdagen der har konsekvenser for barnets indlæring og sociale liv. På den lange bane ses også sammenhæng mellem psykisk mistrivsel i barn- og ungdom og senere udvikling af depression i voksenlivet (4;12).

I kapitlet afrapporteres 5. og 8. klassernes brug af smertestillende medicin inden for de seneste 14 dage. Brugen af smertestillende medicin kan ofte betragtes som en fornuftig adfærd til at lindre smerte og få hverdagen til at fungere. Omvendt kan et overforbrug af smertestillende medicin være forbundet med visse helbredsmæssig risici, og håndkøbslægemidler, der indeholder paracetamol eller acetylsalicylsyre, kan f.eks. give bivirkninger i form af leverskader, blødninger i mave/tarmkanalen (4; 13) samt skabe medicininduceret hovedpine (14).

Undersøgelser viser, at børn og unge ofte anvender smertestillende medicin på en uhensigtsmæssig måde. En del børn

og unge bruger medicin, uden at de har et egentligt symptom for det, som medicinen skal modvirke (15). Eksempelvis anvender de ikke nødvendigvis smertestillende medicin til at lindre smerte, men i stedet til at cope med stress, generelt ubehag, tidspres i familien samt i forbindelse med udsættelse for mobning (16; 17; 18; 19). Dette er både en uhensigtsmæssig måde at håndtere problemer og belastninger på, såvel som anvendelse af medicin. Undersøgelser viser desuden, at de børn og unge, der har et højt medicinforbrug, også vil have det største forbrug senere i livet (4).

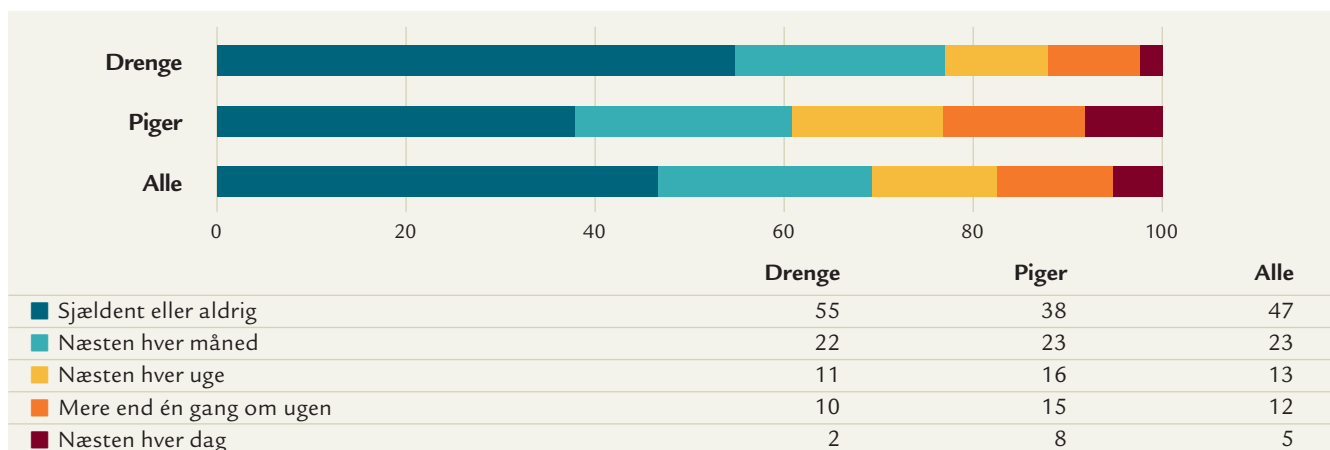
I første del afrapporteres 8. klassernes overordnede svarfordeling på spørgsmålene omhandlende smerter og ubehag. Efterfølgende afrapporteres de sociale og geografiske variationer i forhold til følgende indikatorer:

- Andelen i 8. klasse, der har haft hovedpine flere gange om ugen
- Andelen i 8. klasse, der haft mavepine flere gange om ugen
- Andelen i 8. klasse, der haft andre smerter i eksempelvis nakke eller ryg flere gange om ugen
- Andelen i 8. klasse, der været irriteret/i dårligt humør flere gange om ugen

Efter hver indikator afrapporteres forekomsten blandt en række udvalgte risikogrupper, herunder børn der udviser tegn på mistrivsel, der ofte føler sig ensomme og som bliver udsat for mobning.

Til sidst i kapitlet afrapporteres 5. og 8. klassernes brug af smertestillende medicin.

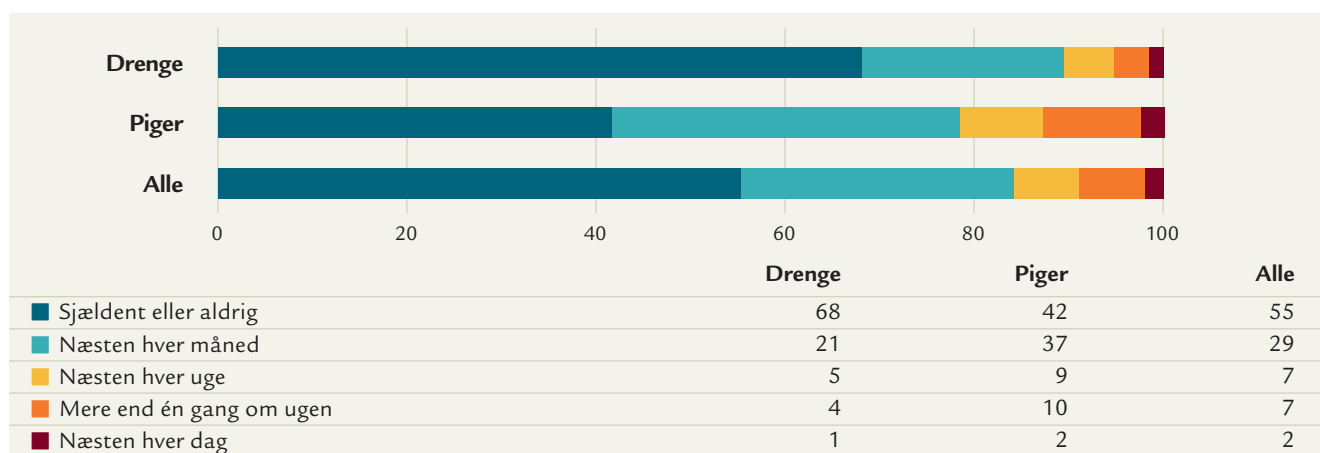
FIGUR 4.1 Inden for de seneste seks måneder. Hvor tit har du haft hovedpine? Fordelt på køn i 8. klasse. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Af figur 4.1 fremgår det, at en stor del af børnene i 8. klasse oplever at have hovedpine fra tid til anden. 5 % har hovedpine næsten hver dag, mens 12 % oplever det mere end én

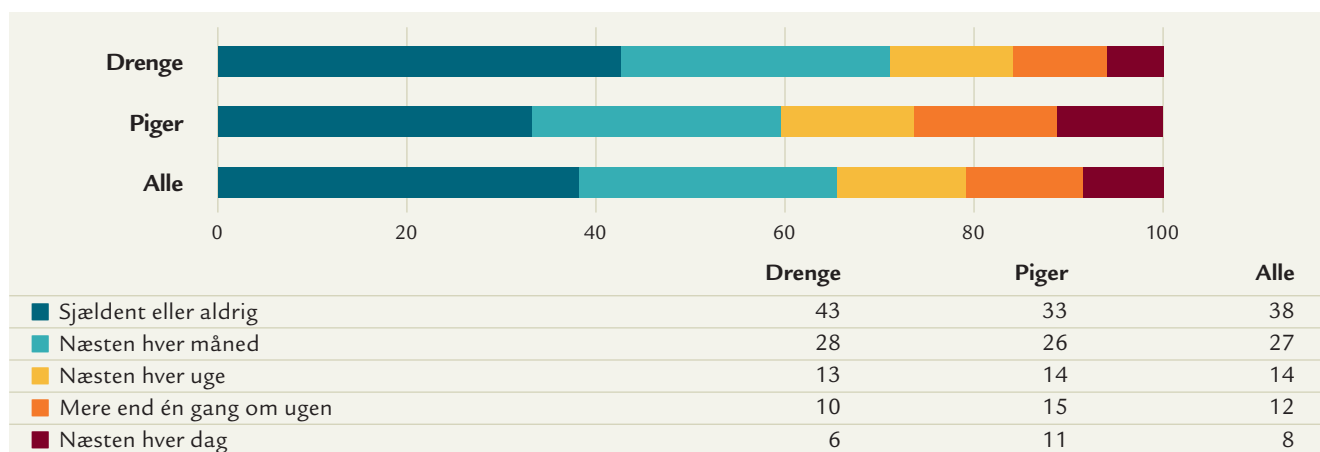
gang om ugen. Af figuren fremgår det ligeledes, at markant flere piger end drenge, har haft hovedpine inden for de seneste seks måneder.

FIGUR 4.2 Inden for de seneste seks måneder. Hvor tit har du haft mavepine? Fordelt på køn i 8. klasse. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Af figur 4.2 fremgår det, at en stor del af børnene i 8. klasse oplever at have mavepine fra tid til anden. 2 % har mavepine næsten hver dag, mens 7 % oplever det mere end én gang om

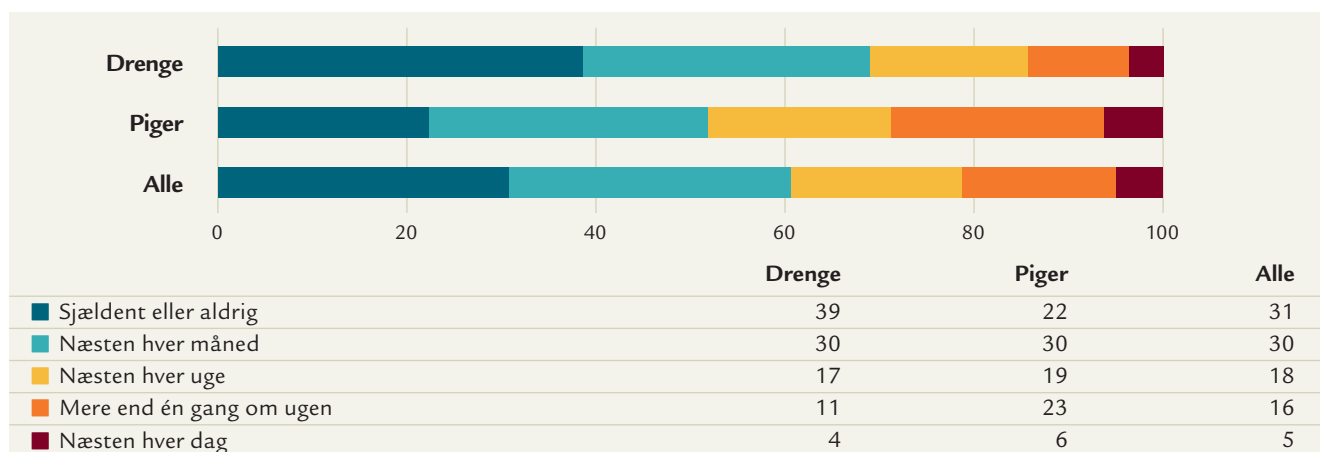
ugen. Af figuren fremgår det ligeledes, at markant flere piger end drenge har haft mavepine inden for de seneste seks måneder mindst én gang om ugen eller næsten hver dag.

FIGUR 4.3 Inden for de seneste seks måneder. Hvor tit har du haft andre smerter f.eks. i nakke eller ryg? Fordelt på køn i 8. klasse. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Af figur 4.3 fremgår det, at en stor del af børnene i 8. klasse oplever at være generet af andre smerter i eksempelvis nakke eller ryg. 8 % oplever det næsten hver dag, mens 12 % oplever det mere end én gang om ugen. Af figuren fremgår det ligele-

des, at markant flere piger end drenge har oplevet smerter i nakke eller ryg inden for de seneste seks måneder mindst én gang om ugen eller næsten hver dag.

FIGUR 4.4 Inden for de seneste seks måneder. Hvor tit har du været irriteret/i dårligt humør? Fordelt på køn i 8. klasse. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Af figur 4.4 fremgår det, at en stor del af børnene i 8. klasse oplever at være irriteret eller i dårligt humør. 5 % oplever det næsten hver dag, mens 16 % er det mere end én gang om ugen. Af

figuren fremgår det ligeledes, at markant flere piger end drenge har været irriteret eller i dårligt humør inden for de seneste seks måneder mindst én gang om ugen eller næsten hver dag.

TABEL 4.1 Andelen i 8. klasse, som flere gange om ugen har hovedpine

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	17	1130
Køn	Dreng	12	410
	Pige	23	720
Familieform	Bor hos begge forældre	17	710
	Bor skiftevis hos begge	17	270
	Bor kun hos den ene	21	120
	Andet	21	30
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	22	110
	Gymnasial uddannelse	15	40
	Erhvervsfaglig uddannelse	18	450
	Kort videregående uddannelse	12	30
	Mellemlang videregående uddannelse	17	320
	Lang videregående uddannelse	15	110
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	17	910
	Arbejdsløse	19	100
	Førtidspensionister	27	40
	Øvrige	16	20
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	14	80
	Gruppe 2	17	360
	Gruppe 3	19	590
	Gruppe 4 (Lavest)	17	100
Kommune	Vesthimmerland	13	50
	Thisted	14	70
	Mariagerfjord	15	80
	Rebild	17	60
	Aalborg	17	350
	Morsø	17	40
	Brønderslev	20	90
	Frederikshavn	20	130
	Hjørring	21	160
	Jammerbugt	23	100

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I alt er det 17 % af 8. klasserne, som oplever at have hovedpine flere gange om ugen. Ud fra tabel 4.1 kan det udledes, at markant flere piger end drenge afrapporterer hovedpine. Blandt pigerne er det 23 %, som angiver at have haft hovedpine flere gange om ugen sammenlignet med 12 % blandt drengene.

Familieform

I forhold til familieform, ses der ikke nogen markante forskelle i andelen, der her hovedpine flere gange om ugen. Blandt dem, som enten bor hos begge forældre eller skiftevis hos begge, er forekomsten 17 %. Blandt dem, som kun bor hos den ene eller dem i gruppen "andet", er forekomsten 21 %. Ingen af disse grupper afviger dog signifikant fra gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og andelen med hovedpine flere gange om ugen. Blandt børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse er andelen på 22 %. Tilsvarende ses den laveste forekomst i gruppen med kort videregående uddan-

nelse, hvor andelen er 12 %. Ingen af grupperne afviger dog signifikant fra gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

Der ses ikke nogen signifikante forskelle på andelen af børn i 8. klasse med hovedpine i forhold til forældrenes erhvervsstatus. Forekomsten er størst blandt dem, hvor forældrene er førtidspensionister. Her har 27 % hovedpine flere gange om ugen. Den laveste forekomst ses i gruppen "øvrige", hvor andelen er 16 %.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område og andelen med hovedpine flere gange om ugen.

Kommune

Den laveste andel med hovedpine flere gange om ugen ses i Vesthimmerlands Kommune. Her er andelen 13 %. Omvendt ses den største andel i Jammerbugt Kommune, hvor andelen er 23 %. Der ses dog ikke nogen signifikante forskelle fra gennemsnittet.

TABEL 4.2 Har flere gange om ugen hovedpine fordelt på forskellige risikogrupper. 8. klasse. Procent

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	17	1130
Trivsel	Trives ikke i skolen	36	140
	Trives ikke derhjemme	36	100
	Trives ikke med venner/i fritiden	34	70
Social støtte	Manglende social støtte fra venner	21	60
	Manglende social støtte fra voksne	27	100
Ensomhed	Føler sig ofte isoleret	36	100
	Føler ofte, at de savner nogen at være sammen med	34	140
	Føler sig ofte udenfor	40	110
Mobning	Er blevet mobbet flere gange om måneden	38	80
	Har modtaget grimme beskeder flere gange om måneden	40	120

■ Signifikant større
 ■ Signifikant mindre
 ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Aftabel 4.2 fremgår forekomsten af hovedpine flere gange om ugen i forskellige risikogrupper i 8. klasse. Det skal bemærkes, at de enkelte grupper ikke er gensidigt udelukkende, og det er derfor muligt at være placeret i flere af de enkelte risikogrupper. Derudover er der tale om statistiske korrelationer, og figuren siger derfor ikke noget om årsagssammenhænge.

Sammenlignet med alle børnene i 8. klasse er der en signifikant større andel med hovedpine i alle grupperne, med undtagelse af den gruppe, som ikke har social støtte fra venner eller veninder. De største forekomster ses i grupperne, som

har modtaget grimme beskeder flere gange om måneden (40 %), som ofte føler sig udenfor (40 %) og som er blevet mobbet flere gange om måneden (38 %), som ikke trives godt derhjemme (36 %), som ofte føler sig isoleret fra andre (36 %) og som ikke trives godt i skolen (36 %). Sammenlignet med alle børnene i 8. klasse, så er risikoen for at have hovedpine flere gange om ugen omkring 2-2,5 gange større for de børn, som er i disse risikogrupper.

Det er i høj udstrækning de risikogrupper, der er relateret til mobning, ensomhed og mistrivsel, hvor den højeste risiko ses.

TABEL 4.3 Andelen i 8. klasse, som flere gange om ugen har mavepine

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	9 	570
Køn	Dreng	5 	180
	Pige	13 	390
Familieform	Bor hos begge forældre	8 	330
	Bor skiftevis hos begge	9 	140
	Bor kun hos den ene	14 	80
	Andet	14 	20
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	11 	50
	Gymnasial uddannelse	9 	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	9 	230
	Kort videregående uddannelse	7 	20
	Mellemlang videregående uddannelse	8 	150
	Lang videregående uddannelse	7 	50
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	8 	440
	Arbejdsløse	14 	70
	Førtidspensionister	10 	20
	Øvrige	10 	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	6 	30
	Gruppe 2	10 	210
	Gruppe 3	9 	260
	Gruppe 4 (Lavest)	10 	60
Kommune	Vesthimmerland	5 	20
	Thisted	6 	30
	Mariagerfjord	6 	30
	Rebild	7 	30
	Aalborg	9 	200
	Jammerbugt	10 	40
	Hjørring	10 	70
	Frederikshavn	11 	70
	Morsø	11 	30
	Brønderslev	12 	50

 Signifikant større Signifikant mindre Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Tabel 4.3 viser, at 9 % af børnene i 8. klasse afrapporterer at have mavepine flere gange om ugen. Der er en signifikant større andel blandt pigerne end blandt drengene. Hos pigerne er forekomsten 13 %, mens det hos drengene er 5 %.

Familieform

Der ses ikke nogen signifikante forskelle mellem familieform og andelen, der har mavepine flere gange ugentligt.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelsesniveau ses der ikke nogen signifikant forskel, om end der er en tendens til at andelen falder med stigende uddannelsesniveau.

Forældrenes erhvervsstatus

Der ses ikke nogen signifikante forskelle på andelen af unge med mavepine i forhold til forældrenes erhvervsstatus.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område og andelen med mavepine flere gange om ugen.

Kommune

Den laveste andel med mavepine flere gange om ugen ses i Vesthimmerlands Kommune. Her er andelen 5 %. Omvendt ses den største andel i Brønderslev Kommune, hvor andelen er 12 %. Der ses dog ikke nogen signifikante forskelle fra gennemsnittet.

TABEL 4.4 Har flere gange om ugen mavepine fordelt på forskellige risikogrupper. 8. klasse. Procent

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	9	570
Trivsel	Trives ikke i skolen	25	90
	Trives ikke derhjemme	21	50
	Trives ikke med venner/i fritiden	19	40
Social støtte	Manglende social støtte fra venner	16	50
	Manglende social støtte fra voksne	17	60
Ensomhed	Føler sig ofte isoleret	28	70
	Føler ofte, at de savner nogen at være sammen med	19	80
	Føler sig ofte udenfor	24	70
Mobning	Er blevet mobbet flere gange om måneden	25	50
	Har modtaget grimme beskeder flere gange om måneden	23	70

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Af tabel 4.4 fremgår forekomsten af mavepine flere gange om ugen i forskellige risikogrupper i 8. klasse. Det skal pointeres, at de enkelte grupper ikke er gensidigt udelukkende, og det er derfor muligt at være placeret i flere af de enkelte risikogrupper. Derudover er der tale om statistiske korrelationer, og figuren siger derfor ikke noget om årsagssammenhænge.

Sammenlignet med alle eleverne i 8. klasse er der en signifikant større andel med hyppig mavepine i alle grupperne, på nær gruppen, som ikke har social støtte fra venner eller venner. De højeste forekomster ses i grupperne, som føler sig

isoleret fra andre (28 %), som ikke trives i skolen (25 %), som er blevet mobbet flere gange om måneden (25 %) og som har modtaget grimme beskeder flere gange om måneden (23 %). Sammenlignet med alle eleverne i 8. klasse, så er risikoen for at have mavepine flere gange om ugen 2-3 gange større for de elever, som er i disse risikogrupper.

Det er i høj grad de risikogrupper, der er relateret til ensomhed, mobning og mistrivsel, hvor den største risiko ses.

TABEL 4.5 Andelen i 8. klasse, som flere gange om ugen har andre smerter i f.eks. nakke eller ryg

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	21	1340
Køn	Dreng	16	530
	Pige	26	810
Familieform	Bor hos begge forældre	20	810
	Bor skiftevis hos begge	22	330
	Bor kun hos den ene	29	170
	Andet	17	30
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	22	110
	Gymnasial uddannelse	21	50
	Erhvervsfaglig uddannelse	22	560
	Kort videregående uddannelse	24	60
	Mellemlang videregående uddannelse	20	360
	Lang videregående uddannelse	18	130
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	20	1080
	Arbejdsløse	26	130
	Førtidspensionister	30	50
	Øvrige	18	20
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	15	90
	Gruppe 2	22	470
	Gruppe 3	22	660
	Gruppe 4 (Lavest)	20	120
Kommune	Thisted	15	70
	Vesthimmerland	17	70
	Mariagerfjord	18	90
	Brønderslev	19	80
	Morsø	20	50
	Rebild	20	70
	Frederikshavn	21	130
	Aalborg	22	460
	Hjørring	24	190
	Jammerbugt	27	120

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Tabel 4.5 viser, at 21 % af børnene i 8. klasse flere gange om ugen har smerter i f.eks. nakke eller ryg. Der ses en signifikant sammenhæng mellem køn og smerter i nakke eller ryg. Hos pigerne er forekomsten 26 %, mens det hos drengene er 16 %.

Familieform

Der er en større andel, der flere gange om ugen har smerter i nakke eller ryg, blandt de børn, som kun bor hos den ene forælder. Her er forekomsten på 29 %. Den laveste forekomst ses i gruppen af "andet", hvor andelen er 17 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og andelen, der har smerter i nakke eller ryg.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største forekomst ses blandt de unge, hvis forældre er førtidspensionister. Her er forekomsten på 30 %. Forekomsten er dog ikke signifikant forskellig fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk gruppe og andelen, der flere gange om ugen har haft smerter i nakke eller ryg.

Kommune

Andelen, der har smerter i f.eks. nakke eller ryg flere gange om ugen, varierer fra 15 % i Thisted Kommune til 27 % i Jammerbugt Kommune. Sammenlignet med gennemsnittet er der en signifikant mindre andel i Thisted Kommune.

TABEL 4.6 Har flere gange om ugen andre smerter i f.eks. nakke eller ryg fordelt på forskellige risikogrupper. 8. klasse. Procent

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	21	1340
Trivsel	Trives ikke i skolen	40	160
	Trives ikke derhjemme	39	100
	Trives ikke med venner/i fritiden	39	80
Social støtte	Manglende social støtte fra venner	31	90
	Manglende social støtte fra voksne	31	120
Ensomhed	Føler sig ofte isoleret	43	110
	Føler ofte, at de savner nogen at være sammen med	38	150
	Føler sig ofte udenfor	46	120
Mobning	Er blevet mobbet flere gange om måneden	46	100
	Har modtaget grimme beskeder flere gange om måneden	44	130

■ Signifikant større
 ■ Signifikant mindre
 ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Aftabel 4.6 fremgår forekomsten af dem, som flere gange om ugen har andre smerter f.eks. i nakke eller ryg blandt forskellige risikogrupper i 8. klasse. Det skal pointeres, at de enkelte grupper ikke er gensidigt udelukkende, og det er derfor muligt at være placeret i flere af de enkelte risikogrupper. Derudover er der tale om statistiske korrelationer, og figuren siger derfor ikke noget om årsagssammenhænge.

Sammenlignet med alle børnene i 8. klasse, er der en signifikant større andel, som flere gange om ugen har andre smerter f.eks. i nakke eller ryg, i alle risikogrupperne. De højeste

forekomster ses i grupperne, som ofte føler sig udenfor (46 %), er blevet mobbet flere gange om måneden (46 %), har modtaget grimme beskeder flere gange om måneden (44 %) og ofte føler sig isoleret (43 %). Sammenlignet med alle børnene i 8. klasse, så er risikoen for at have andre smerter f.eks. i nakke eller ryg flere gange om ugen markant større for de børn, som er i disse risikogrupper.

Det er i høj grad de risikogrupper, der er relateret til ensomhed, mobning og mistrivsel, hvor den største risiko ses.

TABEL 4.7 Andelen i 8. klasse, som flere gange om ugen har været irriteret/i dårligt humør

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	21	1360
Køn	Dreng	14	480
	Pige	29	880
Familieform	Bor hos begge forældre	20	810
	Bor skiftevis hos begge	22	340
	Bor kun hos den ene	30	170
	Andet	27	40
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	21	100
	Gymnasial uddannelse	31	80
	Erhvervsfaglig uddannelse	22	540
	Kort videregående uddannelse	20	50
	Mellemlang videregående uddannelse	20	360
	Lang videregående uddannelse	20	140
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	20	1080
	Arbejdsløse	29	150
	Førtidspensionister	28	50
	Øvrige	17	20
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	17	100
	Gruppe 2	22	460
	Gruppe 3	22	680
	Gruppe 4 (Lavest)	18	110
Kommune	Thisted	14	70
	Vesthimmerland	15	60
	Mariagerfjord	15	80
	Morsø	20	50
	Frederikshavn	21	130
	Aalborg	23	480
	Brønderslev	23	100
	Rebild	23	80
	Jammerbugt	24	110
	Hjørring	26	200

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Tabel 4.7 viser, at 21 % af de unge flere gange om ugen føler sig irriteret eller i dårligt humør. Der ses en signifikant sammenhæng mellem køn og at være irriteret og i dårligt humør. Hos pigerne er forekomsten 29 %, mens det hos drengene er 14 %.

Familieform

Der er en signifikant større andel, der flere gange om ugen har været irriteret og i dårligt humør, blandt børn, som kun bor hos den ene forælder. Her er forekomsten 30 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og andelen der har været irriteret og i dårligt humør. Den største andel ses dog blandt børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største forekomst ses blandt de unge, hvis forældre er arbejdsløse eller førtidspensionister. Her er forekomsten henholdsvis 29 % og 28 %. Forekomsterne er dog ikke signifikant forskellige fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk gruppe og andelen, som føler sig irriteret eller i dårligt humør flere gange om ugen.

Kommune

Andelen, som føler sig irriteret eller i dårligt humør flere gange om ugen varierer fra 14 % i Thisted Kommune til 26 % i Hjørring Kommune. Sammenlignet med gennemsnittet er der signifikant mindre andele i Thisted og Mariagerfjord kommuner.

TABEL 4.8 Har flere gange om ugen været irriteret/i dårligt humør fordelt på forskellige risikogrupper. 8. klasse. Procent

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	21	1360
Trivsel	Trives ikke i skolen	56	220
	Trives ikke derhjemme	60	160
	Trives ikke med venner/i fritiden	52	120
Social støtte	Manglende social støtte fra venner	39	110
	Manglende social støtte fra voksne	40	150
Ensomhed	Føler sig ofte isoleret	49	130
	Føler ofte, at de savner nogen at være sammen med	49	200
	Føler sig ofte udenfor	52	140
Mobning	Er blevet mobbet flere gange om måneden	59	130
	Har modtaget grimme beskeder flere gange om måneden	59	160

■ Signifikant større
 ■ Signifikant mindre
 ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Aftabel 4.8 fremgår forekomsten af dem, som flere gange om ugen har været irriteret/i dårligt humør blandt forskellige risikogrupper i 8. klasse. Det skal pointeres, at de enkelte grupper ikke er gensidigt udelukkende, og det er derfor muligt at være placeret i flere af de enkelte risikogrupper. Derudover er der tale om statistiske korrelationer, og figuren siger derfor ikke noget om årsagssammenhænge.

Sammenlignet med alle børn i 8. klasse er der en signifikant større andel, som flere gange om ugen har været irriteret eller i dårligt humør, i alle risikogrupperne. De højeste forekomster ses i grupperne, som ikke trives derhjemme (60 %),

er blevet mobbet flere gange om måneden (59 %), har modtaget grimme beskeder flere gange om måneden (59 %) og ikke trives i skolen (56 %). Sammenlignet med alle eleverne i 8. klasse er risikoen for at være irriteret eller i dårligt humør flere gange om ugen markant større for de børn, som er i disse risikogrupper.

Det er i høj grad de risikogrupper, der er relateret til mobning og mistrivsel, hvor den største risiko ses. Tilsvarende ses også en markant stor risiko, når man kigger på ensomhed og mangelfuld social støtte.

TABEL 4.9 Andelen i 5. klasse, der har taget smertestillende medicin inden for de seneste 14 dage

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	19	1310
Køn	Dreng	17	600
	Pige	21	710
Familieform	Bor hos begge forældre	19	870
	Bor skiftevis hos begge	20	320
	Bor kun hos den ene	20	90
	Andet	20	30
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	22	110
	Gymnasial uddannelse	22	50
	Erhvervsfaglig uddannelse	20	490
	Kort videregående uddannelse	16	50
	Mellemlang videregående uddannelse	19	380
	Lang videregående uddannelse	17	150
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	19	1060
	Arbejdsløse	20	110
	Førtidspensionister	28	40
	Øvrige	18	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	22	110
	Gruppe 2	18	400
	Gruppe 3	19	650
	Gruppe 4 (Lavest)	23	150
Kommune	Thisted	14	70
	Brønderslev	16	80
	Frederikshavn	17	120
	Morsø	18	40
	Aalborg	19	410
	Jammerbugt	20	100
	Mariagerfjord	20	110
	Rebild	21	90
	Hjørring	24	190
	Vesthimmerland	27	100

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Tabel 4.9 viser, at 19 % af børnene i 5. klasse har taget smertestillende medicin inden for de seneste 14 dage. Hos pigerne er forekomsten 21 %, mens det hos drengene er 17 %. Forskellen er dog ikke signifikant fra gennemsnittet.

Familieform

Der ses ikke nogen forskel på andelen, der har taget smertestillende medicin og familieform.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen signifikant sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau, og børnenes indtag af smertestillende medicin.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største forekomst ses blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er forekomsten 28 %. Forekomsten er dog ikke signifikant forskellig fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen statistisk signifikant sammenhæng mellem sociogeografisk gruppe og andelen, der har taget smertestillende medicin.

Kommune

Andelen, der har taget smertestillende medicin inden for de seneste 14 dage, varierer fra 14 % i Thisted Kommune til 27 % i Vesthimmerlands Kommune. Sammenlignet med gennemsnittet er der signifikant mindre andel i Thisted Kommune, og signifikant større andel i Hjørring Kommune.

TABEL 4.10 Andelen i 8. klasse, der har taget smertestillende medicin inden for de seneste 14 dage

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	32	2060
Køn	Dreng	23	780
	Pige	41	1290
Familieform	Bor hos begge forældre	31	1320
	Bor skiftevis hos begge	32	500
	Bor kun hos den ene	36	210
	Andet	27	40
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	37	180
	Gymnasial uddannelse	41	100
	Erhvervsfaglig uddannelse	32	820
	Kort videregående uddannelse	29	70
	Mellemlang videregående uddannelse	31	570
	Lang videregående uddannelse	28	200
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	32	1720
	Arbejdsløse	35	180
	Førtidspensionister	39	60
	Øvrige	19	20
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	33	200
	Gruppe 2	31	680
	Gruppe 3	32	980
	Gruppe 4 (Lavest)	32	200
Kommune	Vesthimmerland	25	110
	Mariagerfjord	28	150
	Rebild	29	110
	Aalborg	31	660
	Hjørring	32	240
	Jammerbugt	32	140
	Thisted	33	170
	Morsø	34	90
	Brønderslev	35	150
	Frederikshavn	39	240

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Tabel 4.10 viser, at 32 % af børnene i 8. klasse har taget smertestillende medicin inden for de seneste 14 dage. Der ses en markant kønsforskel. Blandt pigerne er andelen, der inden for de seneste 14 dage har taget smertestillende medicin 41 %, mens andelen hos drengene er 23 %.

Familieform

I forhold til familieform ses den laveste forekomst blandt børn i gruppen "andet". Her er forekomsten 27 %. Omvendt ses den højeste forekomst blandt børn, som kun bor hos den ene forælder. Her er andelen 36 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen signifikant sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau, og børnenes indtag af smertestillende medicin.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største forekomst ses blandt børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er forekomsten 39 %. Forekomsten er dog ikke signifikant forskellig fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen sammenhæng mellem sociogeografisk gruppe og andelen, der har taget smertestillende medicin.

Kommune

Andelen, der har taget smertestillende medicin inden for de seneste 14 dage, varierer fra 25 % i Vesthimmerlands Kommune til 39 % i Frederikshavn Kommune.

KAPITEL 5

Mad- og drikkevaner

INDHOLD

INTRODUKTION	70
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	71
FRUGT	73
GRØNTSAGER	75
SODAVAND	77
SLIK	79
ENERGIDRIKKE	81

Mad- og drikkevaner

Sunde mad- og drikkevaner - kombineret med en fysisk aktiv livsstil - har stor betydning for at fremme det enkelte barns helbred og trivsel på både kort og på lang sigt (20). Sund kost og fysisk aktivitet er med til at forebygge overvægt blandt børn og unge, hvilket anses som en af de største udfordringer med folkesundheden (21). Hos en betydelig del af børn og unge med svær overvægt ses forhøjet blodtryk, fedtlever, høje niveauer af fedtstoffer i blodet, søvnapnø og forstadier til diabetes (22). Konsekvenserne af dette er en øget risiko senere i livet for kroniske sygdomme såsom hjertekarsygdomme, type 2-diabetes og visse kræftformer (20; 23).

Børn såvel som voksne indlejrede mad- og drikkevaner er et resultat af et komplekst samspil mellem smagspræferencer, kulturelle og sociale normer, økonomiske og tidsmæssige ressourcer, færdigheder, funktionsniveau og fysiske omgivelser (20). Dette betyder blandt andet, at de kulturelle og sociale rammer er vigtige for at etablere sunde vaner hos børn og unge.

Fremme af sunde mad- og drikkevaner kan foregå på en lang række forskellige arenaer. En gennemgang af den eksisterende forskningslitteratur på området viser, at det særligt er de komplekse indsatser, som har størst betydning for at fremme børn og unges mad- og drikkevaner (23). De komplekse indsatser kan indeholde en lang række forskellige delelementer, såsom vejledning og undervisning vedrørende kostens betydning for helbredet samt ændringer af de fysiske, sociale og strukturelle forhold. Samtidig skal indsatserne helst være gennemført inden for forskellige sociale arenaer (individ, hjem, institution, skole, lokalsamfund og samfund) (23).

BOKS 5.1 Fødevarestyrelsens kostanbefalinger for børn og unge (24)

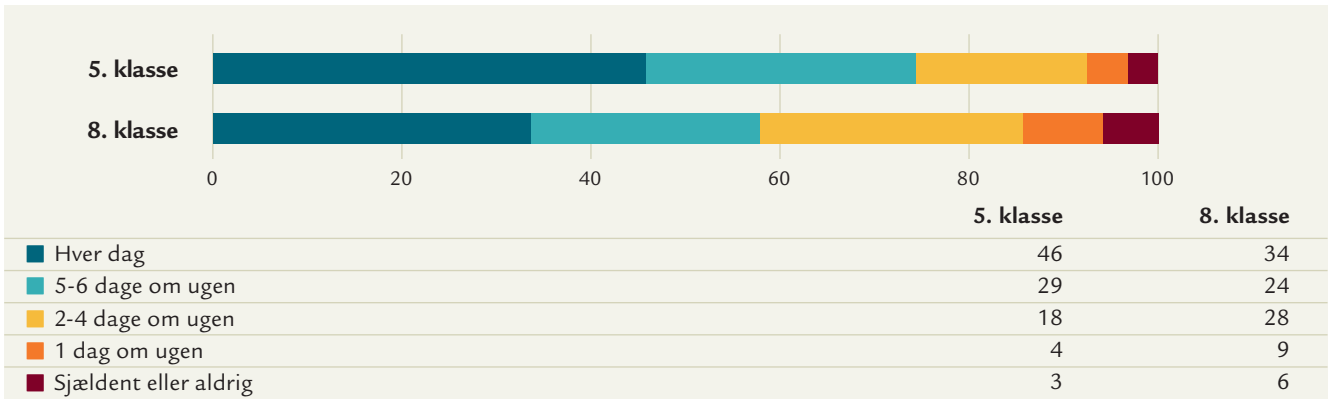
Fødevarestyrelsen anbefaler, at børn og unge spiser efter de officielle kostråd.

Børn mellem 4 og 10 år bør spise mellem 300-500 gram frugt og grønt om dagen, mens børn og unge over 10 år bør spise 600 gram frugt og grønt om dagen. Heraf skal halvdelen være grøntsager, gerne grove typer som kål, rodfrugter og bønner.

Børn bør ikke spise slik hver dag. Samtidig bør madpakker ikke indeholde lommekiks som mælkesnitter, små chokoladekiks m.m., da disse indeholder for meget fedt og sukker og derved skal betragtes som slik.

I Børnesundhedsprofilen er både 5. og 8. klasserne blevet spurgt ind til deres indtag af frugt og grønt samt indtag af søde sager såsom slik og sodavand. I første del af rapporten ses de overordnede svarfordelinger på spørgsmålene. Dernæst afrapporteres de sociale og geografiske variationer i forhold til følgende indikatorer:

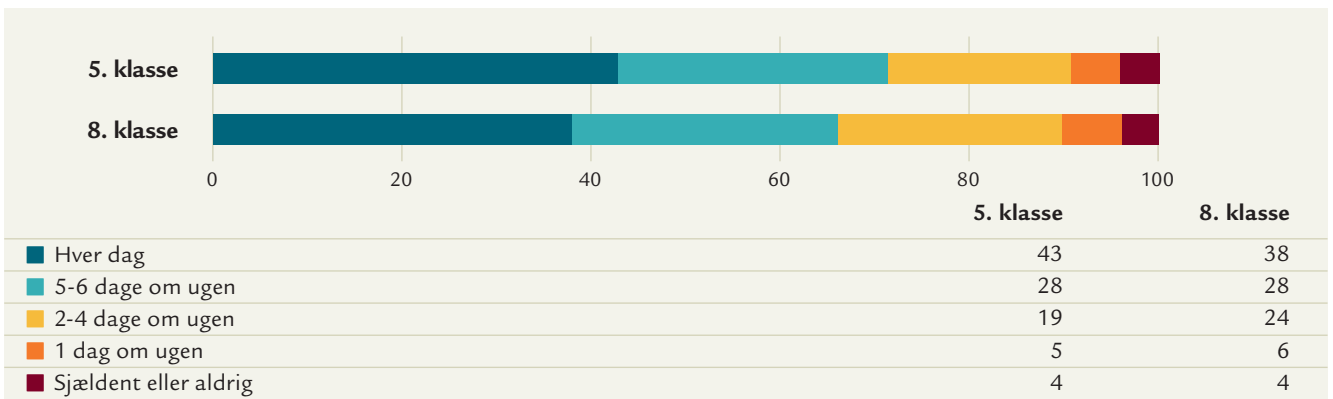
- Andelen, der dagligt indtager frugt
- Andelen, der dagligt indtager grøntsager
- Andelen, der indtager sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen
- Andelen, der indtager slik mindst 5 dage om ugen
- Andelen i 8. klasse, der drikker energidrikke flere gange om ugen

FIGUR 5.1 Hvor tit spiser du frugt. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 5.1 ses fordelingen af frugtindtag i forhold til børnenes klassetrin. Tabellen viser en markant forskel mellem klassetrinnene - jo ældre børnene er, jo færre spiser frugt hver dag. I 5. klasse er det 46 % af eleverne, som har et dag-

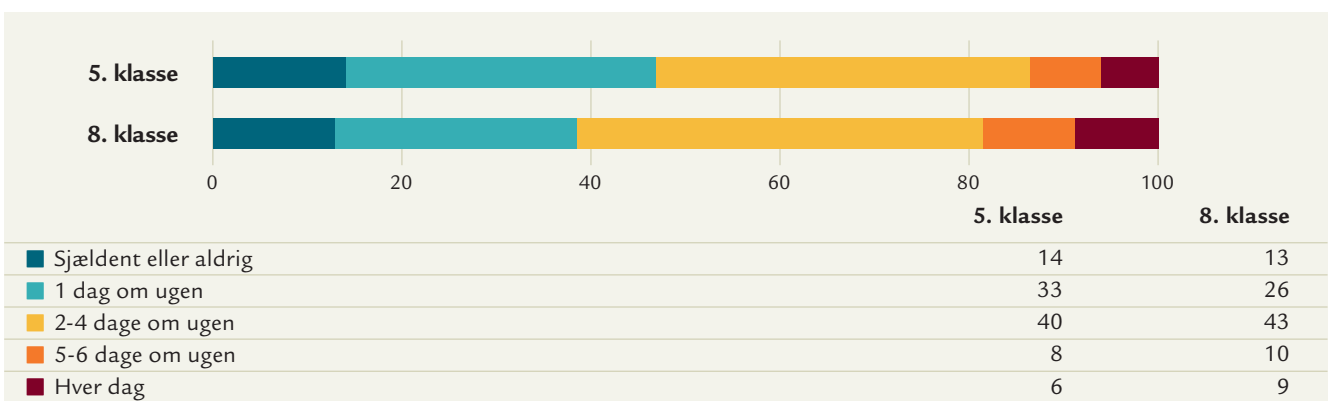
ligt frugtindtag, mens dette gælder for 34 % af eleverne i 8. klasse. Tilsvarende er der markant flere i 8. klasse, som sjældent eller aldrig indtager frugt.

FIGUR 5.2 Hvor tit spiser du grøntsager. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Som det kan ses i figur 5.2, er der en forskel i børnenes indtag af grøntsager i forhold til klassetrin. Blandt 8. klasserne er der færre, som indtager grøntsager dagligt, sammenlignet med 5.

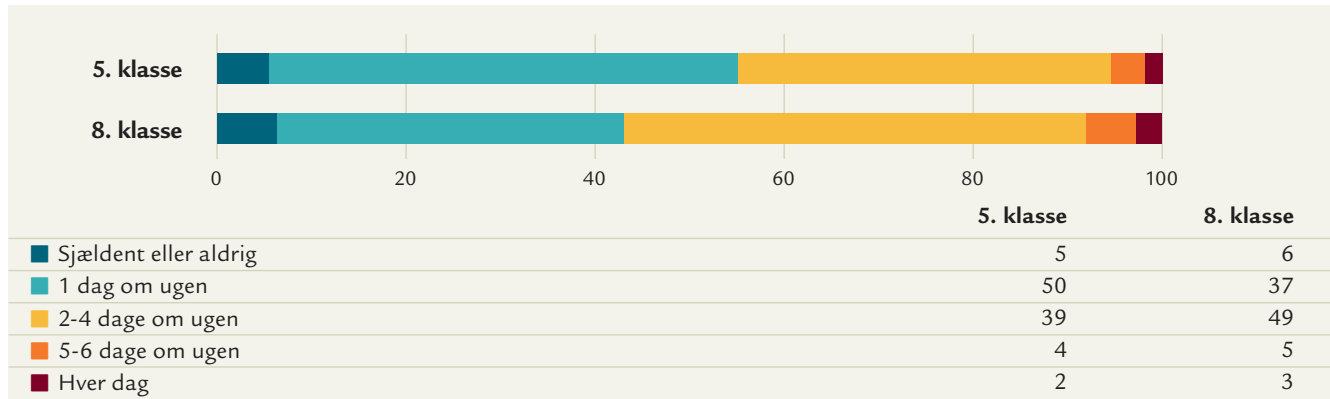
klasserne. I 8. klasse gælder det for 38 % af eleverne, mens det gælder for 43 % af eleverne i 5. klasse.

FIGUR 5.3 Hvor tit drikker du sodavand, saft eller kakao. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 5.3 ses fordelingen af indtaget af sodavand, saft og kakao fordelt på klassetrin. Sammenlignet med 5. klasse, er

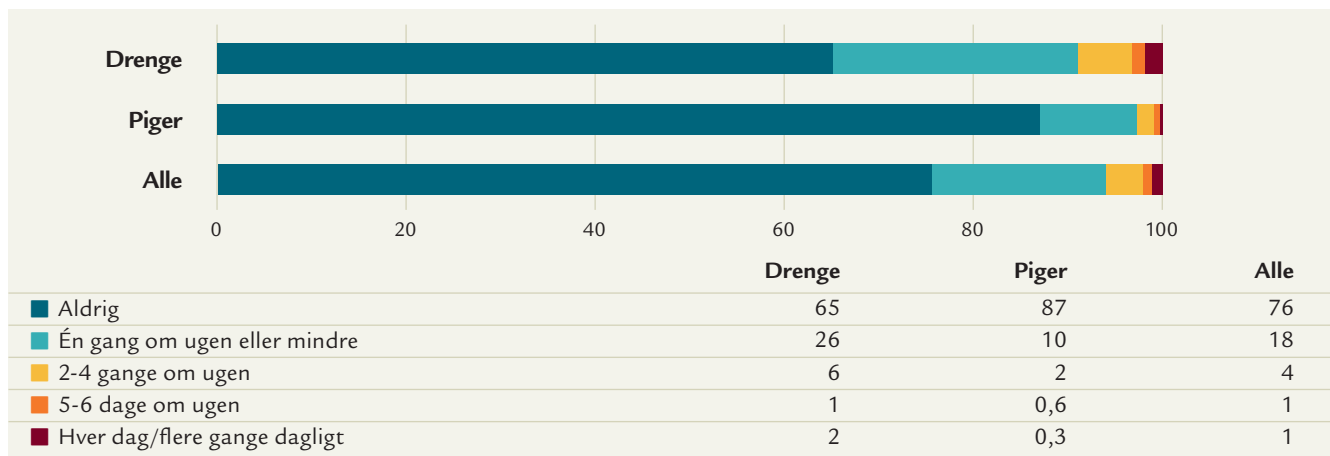
der markant flere i 8. klasse, der indtager sodavand, saft og kakao hver dag samt 5-6 dage om ugen.

FIGUR 5.4 Hvor tit spiser du slik (f.eks. chokolade, vingummi, kage, chips osv.). Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 5.4 ses der en markant udvikling fra 5. til 8. klasse i forhold til børnenes slikindtag. Sammenlignet med 5. klasserne, er der flere af 8. klasserne, som indtager slik flere dage

om ugen. Tilsvarende er der færre i 5. klasse, som indtager slik mindst 5-6 dage om ugen eller dagligt, sammenlignet med 8. klasserne.

FIGUR 5.5 På en normal uge: Hvor mange gange plejer du at drikke energidrikke (f.eks. Red Bull, Cult, Burn). Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Figur 5.5 viser 8. klassernes forbrug af energidrikke fordelt på køn. Som det fremgår i figuren, er der en større andel af drenge end piger, som drikker energidrikke. Lægger man svar-kategorierne sammen, så er det hver tredje dreng som drikker energidrikke, mens det blandt pigerne er hver ottende.

I forhold til det mest hyppige forbrug, så drikker 2 % af drengene energidrikke på daglig basis, mens det blot gælder for 0,3 % af pigerne. Tilsvarende er der også markant flere drenge end piger, der drikker energidrikke flere gange om ugen.

TABEL 5.1 Andelen i 5. klasse, der dagligt indtager frugt

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	46	3100
Køn	Dreng	44	1520
	Pige	47	1580
Familieform	Bor hos begge forældre	46	2130
	Bor skiftevis hos begge	44	690
	Bor kun hos den ene	45	190
	Andet	51	90
Forældres uddannelsesnivea	Grundskole	46	220
	Gymnasial uddannelse	53	120
	Erhvervsfaglig uddannelse	45	1080
	Kort videregående uddannelse	45	130
	Mellemlang videregående uddannelse	45	910
	Lang videregående uddannelse	47	420
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	46	2540
	Arbejdsløse	45	260
	Førtidspensionister	38	50
	Øvrige	46	30
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	47	240
	Gruppe 2	47	1060
	Gruppe 3	46	1540
	Gruppe 4 (Lavest)	41	260
Kommune	Morsø	34	70
	Hjørring	39	310
	Jammerbugt	40	190
	Rebild	43	180
	Frederikshavn	46	320
	Mariagerfjord	46	250
	Brønderslev	48	240
	Thisted	49	260
	Aalborg	49	1090
	Vesthimmerland	50	190

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I alt spiser 46 % af eleverne i 5. klasse frugt dagligt. Der ses ikke den store forskel blandt pigerne (47 %) og drengene (44 %).

Familieform

I forhold til familieform svinger andelen, der indtager frugt dagligt fra 44 %, blandt de børn der bor skiftevis hos begge forældre, til 51 % blandt de, der bor i anden familieform.

Forældrenes uddannelsesnivea

Der ses ikke en entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesnivea og dagligt indtag af frugt. Den største forekomst ses blandt forældre med en gymnasial uddannelse, hvor 53 % af børnene spiser frugt dagligt. De laveste forekomster ses blandt børn med erhvervsfaglig, kort- og mellemlang videregående uddannelse, hvor 45 % spiser frugt dagligt.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus er der ikke nogen signifikante forskelle fra gennemsnittet. Der er dog en tendens til, at børn hvor forældrene er førtidspensionister (38 %) ikke i så høj grad spiser frugt dagligt, som de øvrige grupper om end forskellen er ikke signifikant.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen tydelig sammenhæng mellem dagligt frugtindtag og sociogeografisk område. Den laveste forekomst ses blandt børn, der bor i sociogruppe 4. Her har 41 % et dagligt indtag af frugt.

Kommune

I Morsø og Hjørring kommuner er indtaget af frugt blandt elever i 5. klasse signifikant lavere end i resten af regionen. I Morsø Kommune er det således kun 34 %, og i Hjørring Kommune er det 39 % af børnene, der spiser frugt hver dag. Indtaget af frugt i de øvrige kommuner er ikke signifikant forskelligt fra regionsgennemsnittet.

TABEL 5.2 Andelen i 8. klasse, der dagligt indtager frugt

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	34	2180
Køn	Dreng	31	1040
	Pige	37	1140
Familieform	Bor hos begge forældre	35	1480
	Bor skiftevis hos begge	32	500
	Bor kun hos den ene	28	160
	Andet	28	40
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	34	170
	Gymnasial uddannelse	30	80
	Erhvervsfaglig uddannelse	30	770
	Kort videregående uddannelse	41	100
	Mellemlang videregående uddannelse	37	670
	Lang videregående uddannelse	37	270
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	34	1810
	Arbejdsløse	34	170
	Førtidspensionister	36	60
	Øvrige	33	30
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	41	250
	Gruppe 2	33	720
	Gruppe 3	32	990
	Gruppe 4 (Lavest)	37	220
Kommune	Hjørring	27	210
	Frederikshavn	28	170
	Rebild	29	100
	Jammerbugt	32	140
	Thisted	33	170
	Aalborg	35	750
	Brønderslev	36	160
	Morsø	37	90
	Mariagerfjord	37	200
	Vesthimmerland	42	180

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I alt svarer 34 % af eleverne i 8. klasse, at de spiser frugt dagligt. Flere piger end drenge spiser frugt dagligt. Således svarer 37 % af pigerne, at de gør det, mens dette kun gælder for 31 % af drengene.

Familieform

Der er flere elever, der bor hos begge forældre, der spiser frugt dagligt (35 %), end elever, der kun bor hos den ene forælder (28 %). Der er dog ingen signifikant forskel i forhold til regionsgennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der er flest elever, hvor forældrene har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse, der spiser frugt dagligt. Færrest elever, hvor forældrene har gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse, som højeste uddannelse, spiser frugt dagligt. Der er ikke signifikant forskel i forhold til forældrenes uddannelsesniveau.

Forældrenes erhvervsstatus

Der er ingen sammenhæng mellem forældrenes erhvervsstatus og andelen af børn, der spiser frugt dagligt.

Sociogeografisk område

Der er flest elever, der bor i sociogeografisk område 1, der spiser frugt dagligt, og færrest i område 2 og 3. Der er ingen signifikant forskel.

Kommune

Andelen af elever i 8. klasse, der spiser frugt dagligt rækker fra 27 % i Hjørring Kommune til 42 % i Vesthimmerlands Kommune. I Hjørring er det signifikant færre end regionsgennemsnittet.

TABEL 5.3 Andelen i 5. klasse, der dagligt indtager grøntsager

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	43	2890
Køn	Dreng	39	1350
	Pige	46	1550
Familieform	Bor hos begge forældre	44	2040
	Bor skiftevis hos begge	40	630
	Bor kun hos den ene	36	150
	Andet	43	70
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	39	190
	Gymnasial uddannelse	41	90
	Erhvervsfaglig uddannelse	39	930
	Kort videregående uddannelse	38	110
	Mellemlang videregående uddannelse	47	950
	Lang videregående uddannelse	50	440
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	43	2410
	Arbejdsløse	40	230
	Førtidspensionister	33	40
	Øvrige	55	40
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	43	220
	Gruppe 2	46	1010
	Gruppe 3	42	1420
	Gruppe 4 (Lavest)	37	240
Kommune	Morsø	35	70
	Jammerbugt	35	170
	Hjørring	37	290
	Frederikshavn	41	290
	Brønderslev	42	210
	Thisted	45	240
	Aalborg	45	1010
	Mariagerfjord	46	250
	Vesthimmerland	46	180
	Rebild	47	200

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

43 % af eleverne i 5. klasse svarer, at de spiser grøntsager hver dag. Der er en tendens til, at lidt flere piger (46%) end drenge (39%) spiser grøntsager dagligt.

Familieform

Der ses ikke en entydig sammenhæng mellem familieform og dagligt indtag af grøntsager. Den laveste forekomst ses blandt de børn, der kun bor sammen med den ene forældre, hvor 36 % har et dagligt indtag. Den højeste forekomst ses blandt børn, der bor sammen med begge forældre, hvor 44 % spiser grøntsager dagligt.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelsesniveau og dagligt indtag af grøntsager, ses den største forekomst blandt de børn, hvis forældre har en lang videregående uddannelse. Her er forekomsten 50 %, hvilket er signifikant forskelligt fra gennemsnittet. Den laveste forekomst ses blandt de børn, hvis forældre har en kort videregående uddannelse, hvor 38 % indtager grøntsager dagligt. De næstlaveste forekomster ses blandt de børn, hvis forældre har en grundskole eller en erhvervsfaglig

uddannelse. Her er forekomsten på 39 %. Disse forekomster adskiller sig dog ikke signifikant fra gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus, ses den laveste forekomst blandt de børn hvis forældre er førtidspensionister. Det største indtag af grønt ses blandt børn af forældre med erhvervsstatus i kategorien øvrige, hvor 55% spiser grøntsager hver dag.

Sociogeografisk område

Der er ingen tydelig sammenhæng mellem indtaget af grøntsager og det sociogeografiske område børnene bor i.

Kommune

I Morsø og Jammerbugt kommuner er der 35 % af børnene, der spiser grøntsager hver dag. I Hjørring Kommune er forekomsten på 37 %. Forekomsterne i Jammerbugt og Hjørring kommuner er signifikant lavere end regionsgennemsnittet i 5. klasse. Indtaget af grøntsager i de øvrige kommuner adskiller sig ikke signifikant fra regionsgennemsnittet.

TABEL 5.4 Andelen i 8. klasse, der dagligt indtager grøntsager

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	38	2460
Køn	Dreng	34	1140
	Pige	43	1320
Familieform	Bor hos begge forældre	39	1650
	Bor skiftevis hos begge	35	550
	Bor kun hos den ene	34	190
	Andet	43	60
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	34	170
	Gymnasial uddannelse	28	70
	Erhvervsfaglig uddannelse	31	800
	Kort videregående uddannelse	33	80
	Mellemlang videregående uddannelse	45	830
	Lang videregående uddannelse	50	360
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	38	2030
	Arbejdsløse	39	200
	Førtidspensionister	35	60
	Øvrige	39	40
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	43	260
	Gruppe 2	40	870
	Gruppe 3	36	1120
	Gruppe 4 (Lavest)	34	200
Kommune	Thisted	30	150
	Jammerbugt	31	140
	Hjørring	34	270
	Frederikshavn	36	220
	Rebild	39	140
	Mariagerfjord	40	210
	Morsø	40	100
	Aalborg	41	860
	Brønderslev	42	180
	Vesthimmerland	42	180

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Der er i alt 38 % af eleverne i 8. klasse, der spiser grøntsager dagligt. Der ses en markant forskel mellem drenge og piger, hvor 34 % af drengene spiser grøntsager dagligt, mens forekomsten er 43 % for pigerne.

Familieform

Der er ingen sammenhæng mellem familieform og andelen der spiser grøntsager dagligt. Dog ses den største forekomst i gruppen "andet", hvor 43 % indtager grøntsager dagligt.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der er flest elever, der har forældre med en lang eller mellem-lang videregående uddannelse, der spiser grøntsager dagligt. Her er andelen hhv. 50 % og 45 %, hvilket er signifikant over regionsgennemsnittet. Blandt elever med forældre med en gymnasial eller erhvervsfaglig uddannelse er der signifikant færre end gennemsnittet, der spiser grøntsager dagligt. Her ligger forekomsterne på hhv. 28 og 31 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Der er ingen sammenhæng mellem forældrenes erhvervsstatus og dagligt indtag af grøntsager.

Sociogeografisk område

Der er flest i sociogeografisk gruppe 1, der dagligt spiser grøntsager (43 %) og færrest i gruppe 4 (34 %).

Kommune

I Thisted Kommune er der signifikant færre end regionsgennemsnittet, der spiser grøntsager dagligt. Her er forekomsten 30 %. De største forekomster ses i Brønderslev og Vesthimmerland kommuner, hvor andelen er 42 %.

TABEL 5.5 Andelen i 5. klasse, der drikker sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	14	920
Køn	Dreng	15	530
	Pige	12	400
Familieform	Bor hos begge forældre	13	600
	Bor skiftevis hos begge	14	220
	Bor kun hos den ene	18	80
	Andet	13	20
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	21	100
	Gymnasial uddannelse	15	30
	Erhvervsfaglig uddannelse	17	420
	Kort videregående uddannelse	7	20
	Mellemlang videregående uddannelse	10	200
	Lang videregående uddannelse	7	60
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	13	700
	Arbejdsløse	17	100
	Førtidspensionister	25	30
	Øvrige	15	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	12	60
	Gruppe 2	11	250
	Gruppe 3	15	520
	Gruppe 4 (Lavest)	15	90
Kommune	Rebild	8	30
	Aalborg	9	210
	Morsø	13	30
	Brønderslev	14	70
	Thisted	15	80
	Mariagerfjord	15	80
	Jammerbugt	17	80
	Frederikshavn	17	120
	Vesthimmerland	17	60
	Hjørring	20	160

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I alt 14 % af eleverne i 5. klasse drikker sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen. Forekomsten er 15 % hos drengene og 12 % hos pigerne.

Familieform

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem familieform og indtag af sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelsesniveau, ses der en markant social gradient. Forekomsten er signifikant større i grupperne, hvor forældrene har en grundskole uddannelse eller en erhvervsfaglig uddannelse som højest fuldførte. Her er forekomsten på henholdsvis 21 % blandt dem med grundskole, og 17 % blandt dem med erhvervsfaglig uddannelse. Omvendt er der signifikant færre blandt de børn, hvor forældrene har en videregående uddannelse. Her er forekomsten på 10 % blandt dem med mellemlang videregående uddannelse, og 7 % blandt dem med kort- eller lang videregående uddannelse.

Forældrenes erhvervsstatus

Den laveste forekomst ses blandt de børn, hvor forældrene er i beskæftigelse, hvor 13 % drikker sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen. Den højeste forekomst ses blandt gruppen, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er forekomsten på 25 %.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen markante forskelle i forhold til sociogeografisk område.

Kommune

De mindste andele ses i Rebild (8 %) og Aalborg kommuner (9 %), hvilket er signifikant mindre sammenlignet med regionsgennemsnittet. Den største andel ses i Hjørring Kommune, hvor forekomsten er 20 %, hvilket er signifikant større end regionsgennemsnittet.

TABEL 5.6 Andelen i 8. klasse, der drikker sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	19	1210
Køn	Dreng	23	800
	Pige	13	410
Familieform	Bor hos begge forældre	18	740
	Bor skiftevis hos begge	20	310
	Bor kun hos den ene	20	110
	Andet	30	50
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	19	100
	Gymnasial uddannelse	21	50
	Erhvervsfaglig uddannelse	22	560
	Kort videregående uddannelse	24	60
	Mellemlang videregående uddannelse	15	280
	Lang videregående uddannelse	10	70
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	18	960
	Arbejdsløse	23	120
	Førtidspensionister	24	40
	Øvrige	14	20
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	11	70
	Gruppe 2	17	370
	Gruppe 3	20	620
	Gruppe 4 (Lavest)	23	140
Kommune	Aalborg	15	310
	Vesthimmerland	17	70
	Rebild	17	60
	Thisted	18	90
	Mariagerfjord	19	100
	Jammerbugt	21	90
	Morsø	21	60
	Hjørring	22	170
	Brønderslev	23	100
	Frederikshavn	24	150

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Der er i alt 19 % af eleverne i 8. klasse, der drikker sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen. Der ses en markant kønsforskel, hvor markant flere drenge (23 %) end piger (13 %), drikker sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen.

Familieform

Der er ingen signifikant sammenhæng mellem familieform og andelen, der drikker sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen.

Forældrenes uddannelsesniveau

Blandt elever af forældre med en lang videregående uddannelse er forekomsten 10 %, hvilket er signifikant færre end regionsgennemsnittet. Tallet for elever af forældre med en mellemlang uddannelse er 15 %, mens resten af grupperne ligger mellem 19 og 24 %.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus svinger forekomsten mellem 14 %, blandt gruppen "øvrige", og 24 % blandt gruppen, hvor forældrene er førtidspensionister.

Sociogeografisk område

Der er signifikant færre børn i sociogeografisk gruppe 1, der drikker sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen sammenlignet med regionsgennemsnittet. Her er forekomsten på 11 %. Den største forekomst ses i sociogeografisk gruppe 4, hvor andelen er på 23 %.

Kommune

Der er signifikant færre elever fra Aalborg Kommune, der drikker sodavand, saft eller kakao mindst 5 dage om ugen. Forekomsten er her på 15 %. Den største forekomst ses i Frederikshavn Kommune, hvor andelen er 24 %.

TABEL 5.7 Andelen i 5. klasse, der spiser slik mindst 5 dage om ugen

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	6	370
Køn	Dreng	6	200
	Pige	5	170
Familieform	Bor hos begge forældre	5	250
	Bor skiftevis hos begge	5	80
	Bor kun hos den ene	9	40
	Andet	7	10
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	10	50
	Gymnasial uddannelse	7	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	6	150
	Kort videregående uddannelse	5	10
	Mellemlang videregående uddannelse	4	70
	Lang videregående uddannelse	3	30
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	5	270
	Arbejdsløse	9	50
	Førtidspensionister	6	10
	Øvrige		
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	4	20
	Gruppe 2	4	100
	Gruppe 3	6	210
	Gruppe 4 (Lavest)	7	40
Kommune	Rebild	3	10
	Frederikshavn	4	30
	Brønderslev	4	20
	Morsø	4	10
	Thisted	4	20
	Jammerbugt	5	20
	Mariagerfjord	6	30
	Aalborg	6	140
	Hjørring	7	50
	Vesthimmerland	8	30

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I alt 6 % af eleverne i 5. klasse spiser slik mindst 5 dage om ugen. Der ses ikke nogen nævneværdig forskel mellem drenge og piger.

Familieform

Den største forekomst ses i gruppen blandt børn, som kun bor sammen med hos den ene forældre. Her er forekomsten 9 %. Forekomsten afviger dog ikke signifikant fra regionsgennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

De laveste forekomster ses blandt børn, hvor forældrene har en lang og mellemlang videregående uddannelse, hvor hhv. 3 % og 4 % procent spiser slik 5 dage om ugen. Den største forekomst ses blandt børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse, hvor forekomsten er 10 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem hyppigt slikindtag og forældrenes erhvervsstatus.

Sociogeografisk område

Forekomsten svinger fra 4 % i sociogeografisk gruppe 1 til 7 % i sociogeografisk gruppe 4. Der er dog tale om ikke-signifikante forskelle fra regionsgennemsnittet.

Kommune

Den laveste forekomst ses i Rebild Kommune, hvor andelen er på 3 %. Den højeste forekomst ses i Vesthimmerlands Kommune på 8 %.

TABEL 5.8 Andelen i 8. klasse, der spiser slik mindst 5 dage om ugen

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	8 	530
Køn	Dreng	8 	270
	Pige	8 	250
Familieform	Bor hos begge forældre	7 	310
	Bor skiftevis hos begge	9 	140
	Bor kun hos den ene	11 	60
	Andet	8 	10
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	9 	50
	Gymnasial uddannelse	9 	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	8 	190
	Kort videregående uddannelse	11 	30
	Mellemlang videregående uddannelse	8 	140
	Lang videregående uddannelse	7 	50
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	8 	420
	Arbejdsløse	10 	50
	Førtidspensionister	8 	10
	Øvrige		
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	3 	20
	Gruppe 2	9 	190
	Gruppe 3	9 	280
	Gruppe 4 (Lavest)	6 	40
Kommune	Jammerbugt	5 	20
	Vesthimmerland	5 	20
	Morsø	5 	10
	Rebild	6 	20
	Aalborg	8 	170
	Mariagerfjord	8 	40
	Frederikshavn	9 	60
	Hjørring	10 	80
	Thisted	10 	50
	Brønderslev	12 	50

 Signifikant større Signifikant mindre Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 5.8 fremgår det, at 8 % af børnene i 8. klasse spiser slik mindst 5 dage om ugen. Der ses ingen forskel mellem drenge og piger.

Familieform

Forekomsten spænder fra 7 %, blandt de børn som bor hos begge forældre, og 11 % blandt dem som kun bor hos den ene forælder.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen social gradient set ud fra forældrenes uddannelsesniveau. Den mindste andel er på 7 %, hvilket ses blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse. Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en kort videregående uddannelse. Her er andelen på 11 %. Der ses ingen signifikante forskelle fra regionsgennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus, er der ingen nævneværdige forskelle.

Sociogeografisk område

Der er signifikant færre børn, som spiser slik mindst 5 dage om ugen, i sociogeografisk gruppe 1 sammenlignet med regionsgennemsnittet. Her er forekomsten 3 %. Blandt de øvrige grupper, er der ingen signifikant forskel.

Kommune

Forekomsten svinger fra 5 % i Jammerbugt Kommune og 12 % i Brønderslev Kommune.

TABEL 5.9 Andelen i 8. klasse, der drikker energidrikke flere gange om ugen

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	6	390
Køn	Dreng	9	310
	Pige	3	80
Familieform	Bor hos begge forældre	5	210
	Bor skiftevis hos begge	7	100
	Bor kun hos den ene	10	50
	Andet	15	20
Forældres uddannelsesnivea	Grundskole	15	70
	Gymnasial uddannelse	8	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	6	160
	Kort videregående uddannelse	6	10
	Mellemlang videregående uddannelse	3	10
	Lang videregående uddannelse	1	10
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	5	260
	Arbejdsløse	6	30
	Førtidspensionister	16	30
	Øvrige	6	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	6	30
	Gruppe 2	4	80
	Gruppe 3	7	220
	Gruppe 4 (Lavest)	8	50
Kommune	Morsø	3	10
	Thisted	4	20
	Rebild	4	10
	Aalborg	4	90
	Mariagerfjord	7	40
	Vesthimmerland	7	30
	Hjørring	7	60
	Jammerbugt	8	30
	Brønderslev	8	40
	Frederikshavn	11	70

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 5.9 fremgår det, at 6 % af eleverne i 8. klasse, drikker energidrikke flere gange om ugen. Der ses en markant kønsforskel, idet andelen blandt drengene er 9 %, mens andelen blandt pigerne er 3 %.

Familieform

Andelen, der drikker energidrikke flere gange om ugen, varierer fra 5 % blandt de børn, som bor hos begge forældre til 15 % i gruppen ”andet”.

Forældrenes uddannelsesnivea

Der ses en markant social gradient i forhold til sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesnivea og indtag af energidrikke. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse. Her er andelen på 1 %. Omvendt ses den største andel blandt de børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse, som højest fuldførte. I denne gruppe er andelen på 15 %. Sammenlignet med gennemsnittet, er der en signifikant mindre andel blandt børn, hvor forældrene har en mellemlang eller lang

videregående uddannelse. Omvendt er der en signifikant større andel blandt de børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes erhvervsstatus og indtag af energidrikke, ses den mindste andel blandt de børn, hvis forældre er i beskæftigelse. Her er andelen 5 %. Omvendt ses den største andel blandt de børn, hvis forældre er førtidspensionister, hvor andelen er 16 %.

Sociogeografisk område

Sammenlignet med gennemsnittet er der en signifikant mindre andel i sociogeografisk gruppe 2, hvor andelen er på 4 %. I de øvrige grupper, ses der ikke nogen signifikante forskelle fra gennemsnittet.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der flere gange om ugen har drukket energidrikke, varierer fra 3 % i Morsø Kommune til 11 % i Frederikshavn Kommune.

KAPITEL 6

Fysisk aktivitet og fritidsliv

INDHOLD

INTRODUKTION	84
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	85
REGELMÆSSIG FYSISK AKTIVITET	86
FYSISK INAKTIV	88
GÅR TIL FITNESS, TRÆNING ELLER DELTAGER I FORENINGSLIV	90

Fysisk aktivitet og fritidsliv

En fysisk aktiv hverdag har en gunstig betydning for børn og unges sundhed og trivsel. Hertil er der mange veldokumenterede helbredsmæssige gevinster ved fysisk aktivitet og god kondition på både kort og på lang sigt.

Fysisk aktivitet påvirker mange biologiske processer i kroppen, og et højt fysisk aktivitetsniveau reducerer niveauet af de kendte risikofaktorer for udvikling af hjertekarsygdomme og type 2-diabetes (25). Ligeledes er der en del, der tyder på, at børnenes fysiske aktivitetsniveau har betydning for udviklingen af kardiovaskulære risikofaktorer senere i livet, og at børn med dårlig kondition har flere risikofaktorer mange år senere i livet, end dem med god kondition (26).

Udover at virke beskyttende imod en række livsstilssygdomme kan fysisk aktivitet også betyde, at man er en del af et socialt fællesskab, hvis man er fysisk aktiv sammen med andre i eksempelvis skoleregion eller den lokale idrætsforening (27). I denne henseende kan skole og fritidsliv være vigtige arenaer, hvor der er mulighed for, at de mest inaktive børn deltager i fysiske aktiviteter samtidig med det fremmer det sociale fællesskab.

BOKS 6.1 Sundhedsstyrelsens anbefalinger for fysisk aktivitet for børn og unge (5-17 år) (27)

Vær fysisk aktiv mindst 60 minutter om dagen. Aktiviteten skal være med moderat til høj intensitet og ligge ud over almindelige kortvarige dagligdagsaktiviteter*. Hvis de 60 minutter deles op, skal hver aktivitet vare mindst 10 minutter.

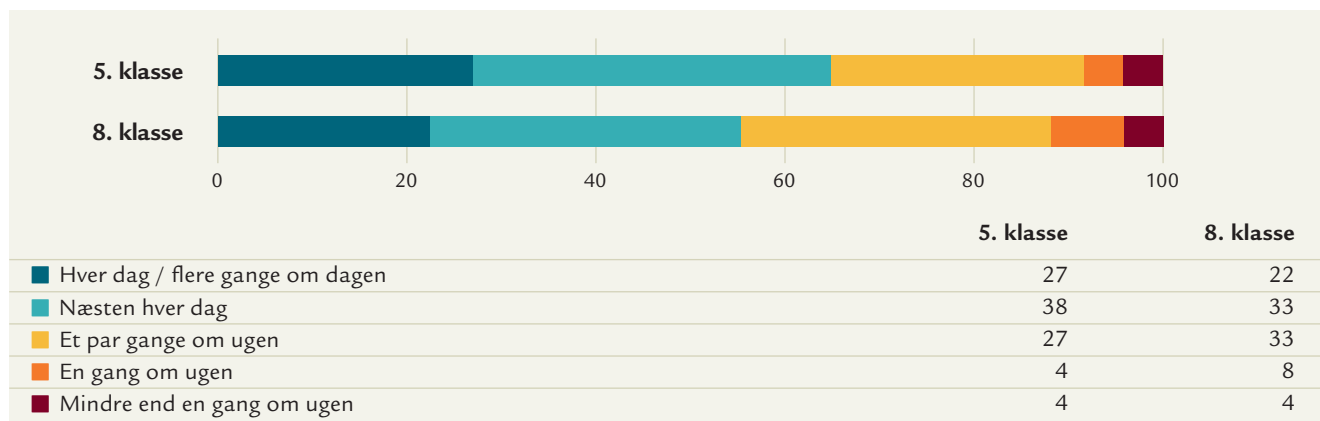
Mindst tre gange om ugen skal der indgå fysisk aktivitet med høj intensitet af mindst 30 minutters varighed for at vedligeholde eller øge konditionen og muskelstyrken. Der skal indgå aktiviteter, som øger knoglestyrken og bevægeligheden.

Fysisk aktivitet ud over det anbefalede vil medføre yderligere sundhedsmæssige fordele.

**Almindelige kortvarige dagligdagsaktiviteter defineres i denne sammenhæng som de aktiviteter, man hyppigt udfører i dagligdagen af kort varighed (under 10 minutter) uanset deres intensitet.*

I Børnesundhedsprofilen afrapporteres en række forskellige indikatorer i forhold til 5. og 8. klassernes fysiske aktivitet og fritidsliv. I første del afrapporteres de overordnede svarfordelinger på spørgsmålene. Dernæst afrapporteres de sociale og geografiske variationer på følgende indikatorer for fysisk aktivitet og fritidsliv.

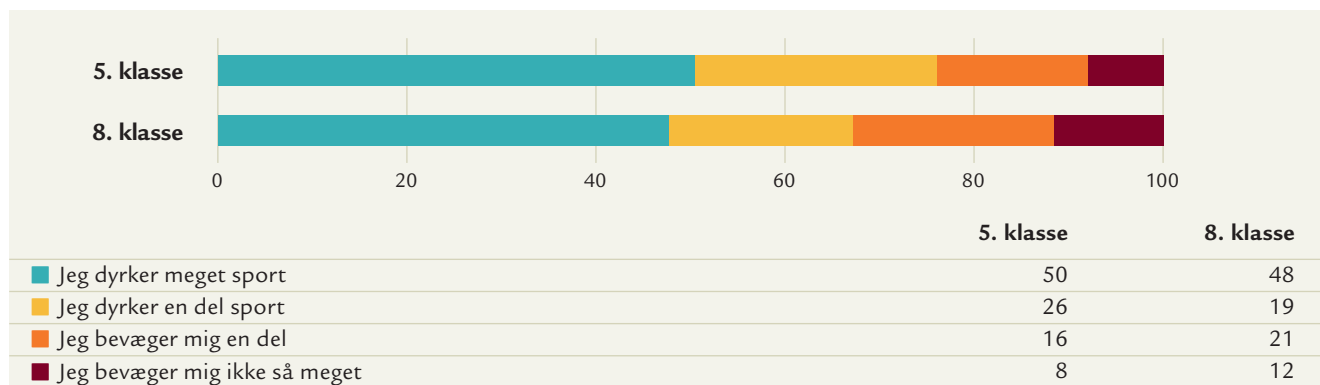
- Andelen, der hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet af fysisk aktivitet
- Andelen, der er fysisk inaktive i fritiden. Foretrækker at se TV, spille computer, læse, høre eller spille musik eller andre stillesiddende aktiviteter
- Andelen, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, f.eks. fodbold, spejder, teater, musik

FIGUR 6.1 Hvor tit bevæger du dig, så du bliver svedig eller forpustet? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 6.1 ses fordelingen af fysisk aktivitet fordelt på klassetrin. Som det kan udledes af figuren, er der lige stor andel i både 5. og 8. klasse, som mindre end en gang om ugen, bevæger sig fysisk, så de bliver svedig eller forpustet. Forekom-

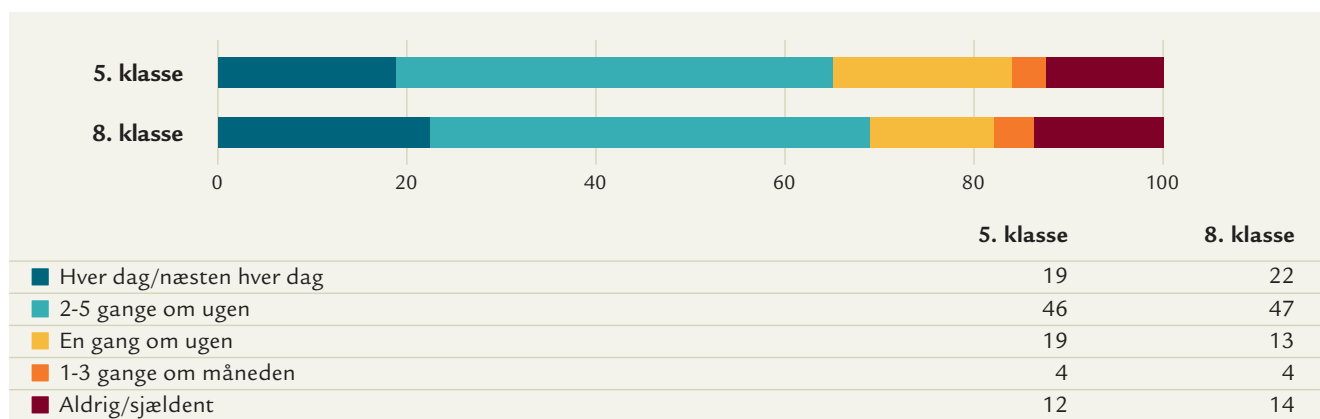
sten på begge årgange er her 4 %. 5. klasserne er dog mere fysisk aktive hver dag eller næsten hver dag, sammenlignet med 8. klasserne.

FIGUR 6.2 Hvilken af følgende beskrivelser passer bedst på dine aktiviteter i din fritid? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 6.2 ses fordelingen af selv vurderet fysisk aktivitet i fritiden fordelt på henholdsvis 5. og 8. klasse. Generelt ses det, at 5. klasserne er mere fysisk aktive end 8. klasserne. Det gælder dog for både 5. og 8. klasserne, at størstedelen i begge årgange har en fysisk aktiv livsstil. Blot 8 % i 5. klasse

og 12 % i 8. klasse er fysisk inaktive. Ser man på de to mest aktive grupper – dem der dyrker en del sport eller dyrker meget sport - så er der en større andel i 5. klasse sammenlignet med 8. klasse.

FIGUR 6.3 Hvor tit dyrker du fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, f.eks. fodbold, spejder, teater, musik? Fordelt på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I Figur 6.3 ses andelen, som dyrker fitness, styrketræning eller er aktiv i en forening på henholdsvis 5. og 8. klasse. Generelt ses det, at 8. klasserne oftere dyrker fitness eller går i forening

næsten hver dag eller hver dag sammenlignet med 5. klasserne. Der ses ikke en markant forskel i andelen, der aldrig eller sjældent dyrker fitness, styrketræning eller er aktiv i en forening.

TABEL 6.1 Andelen i 5. klasse, der hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet

		Procent		Antal
Alle	5. klasse	65		4420
Køn	Dreng	69		2390
	Pige	60		2040
Familieform	Bor hos begge forældre	66		3050
	Bor skiftevis hos begge	65		1020
	Bor kun hos den ene	60		260
	Andet	54		90
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	57		280
	Gymnasial uddannelse	60		130
	Erhvervsfaglig uddannelse	64		1570
	Kort videregående uddannelse	69		190
	Mellemlang videregående uddannelse	68		1380
	Lang videregående uddannelse	67		590
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	66		3700
	Arbejdsløse	60		340
	Førtidspensionister	60		80
	Øvrige	72		50
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	70		360
	Gruppe 2	67		1500
	Gruppe 3	63		2150
	Gruppe 4 (Lavest)	63		400
Kommune	Jammerbugt	60		290
	Hjørring	61		490
	Rebild	62		270
	Thisted	64		340
	Frederikshavn	65		460
	Aalborg	66		1470
	Mariagerfjord	66		360
	Brønderslev	67		340
	Vesthimmerland	69		270
	Morsø	71		150

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 6.1 fremgår det, at 65 % af eleverne i 5. klasse hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet af fysisk aktivitet. Der ses en markant kønsforskel, således andelen blandt drengene er 69 %, mens andelen blandt pigerne er 60 %.

Familieform

Andelen, der hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet, varierer fra 66 % blandt de børn, som bor hos begge forældre, og 54 % i gruppen "andet".

Forældrenes uddannelsesniveau

Andelen i 5. klasse, der hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet af fysisk aktivitet, er mindst blandt de børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse, som højest fuldførte. I denne gruppe er andelen 57 %. Sammenlignet med gennemsnittet er dette en signifikant mindre andel. Omvendt ses den største andel blandt de børn, hvis forældre har en kort videregående uddannelse, hvor andelen er 69 %.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes erhvervsstatus og fysisk aktivitet, ses de mindste andele blandt de børn, hvor forældrene er arbejdsløse eller førtidspensionister. Her er andelen på 60 %. Omvendt ses den største andel blandt de børn i gruppen "andet", hvor andelen er 72 %.

Sociogeografisk område

Den største andel, der hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet af fysisk aktivitet, ses blandt de børn, som bor i sociogeografisk område 1. Her er andelen på 70 %. Omvendt ses de mindste andele i sociogeografisk område 3 og 4, hvor andelen er 63 %.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der hver dag eller næsten hver dag bliver forpustet af fysisk aktivitet, varierer fra 60 % i Jammerbugt Kommune til 71 % i Morsø Kommune.

TABEL 6.2 Andelen i 8. klasse, der hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	55	3610
Køn	Dreng	63	2150
	Pige	47	1460
Familieform	Bor hos begge forældre	57	2410
	Bor skiftevis hos begge	52	830
	Bor kun hos den ene	52	300
	Andet	47	70
Forældres uddannelsesnivea	Grundskole	45	220
	Gymnasial uddannelse	60	150
	Erhvervsfaglig uddannelse	53	1350
	Kort videregående uddannelse	63	160
	Mellemlang videregående uddannelse	60	1090
	Lang videregående uddannelse	58	420
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	56	3020
	Arbejdsløse	55	290
	Førtidspensionister	49	80
	Øvrige	59	60
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	55	330
	Gruppe 2	57	1240
	Gruppe 3	54	1670
	Gruppe 4 (Lavest)	58	350
Kommune	Jammerbugt	50	220
	Vesthimmerland	52	220
	Aalborg	54	1150
	Rebild	54	200
	Thisted	55	280
	Brønderslev	55	240
	Hjørring	55	430
	Mariagerfjord	59	310
	Frederikshavn	59	370
	Morsø	62	160

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 6.2 fremgår det, at 55 % af børnene i 8. klasse hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet af fysisk aktivitet. Der ses en markant forskel på drengene og pigerne. Blandt drengene er andelen 63 %, mens andelen blandt pigerne er 47 %.

Familieform

Andelen, der hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet, varierer fra 57 % blandt de børn, som bor hos begge forældre, og 47 % i gruppen andet.

Forældrenes uddannelsesnivea

Andelen i 8. klasse, der hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet af fysisk aktivitet, er mindst blandt de børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse, som højest fuldførte. I denne gruppe er andelen på 45 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. Omvendt ses den største andel blandt børn, hvor forældrene har en kort videregående uddannelse. I denne gruppe er andelen på 63 %.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes erhvervsstatus og fysisk aktivitet, ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er andelen på 49 %. Omvendt ses den største andel blandt de børn i gruppen "andet", hvor andelen er på 59 %.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område og andelen, der hver dag eller næsten hver dag bliver svedig eller forpustet af fysisk aktivitet.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der hver dag eller næsten hver dag bliver forpustet af fysisk aktivitet, varierer fra 50 % i Jammerbugt Kommune til 62 % i Morsø Kommune.

TABEL 6.3 Andelen i 5. klasse, der er fysisk inaktive i fritiden

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	8	550
Køn	Dreng	10	350
	Pige	6	200
Familieform	Bor hos begge forældre	6	290
	Bor skiftevis hos begge	11	170
	Bor kun hos den ene	15	70
	Andet	17	30
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	17	80
	Gymnasial uddannelse	7	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	9	210
	Kort videregående uddannelse	5	10
	Mellemlang videregående uddannelse	6	130
	Lang videregående uddannelse	5	40
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	7	390
	Arbejdsløse	14	80
	Førtidspensionister	17	20
	Øvrige		
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	5	30
	Gruppe 2	7	150
	Gruppe 3	9	290
	Gruppe 4 (Lavest)	12	80
Kommune	Morsø	4	10
	Brønderslev	6	30
	Hjørring	8	60
	Rebild	8	30
	Aalborg	8	180
	Vesthimmerland	8	30
	Frederikshavn	8	60
	Mariagerfjord	9	50
	Thisted	9	50
	Jammerbugt	10	50

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 6.3 fremgår det, at 8 % af eleverne i 5. klasse er fysisk inaktive i fritiden. Andelen blandt drengene er 10 %, mens andelen blandt pigerne er 6 %.

Familieform

Andelen, der er fysisk inaktive i fritiden, varierer fra 6 % blandt de børn, som bor hos begge forældre, og 17 % i gruppen "andet".

Forældrenes uddannelsesniveau

Andelen i 5. klasse, der er fysisk inaktive i fritiden er størst blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse. I denne gruppe er andelen 17 %. Sammenlignet med gennemsnittet, er dette en signifikant større andel. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene har en kort eller lang videregående uddannelse, hvor andelen er på 5 %.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes erhvervsstatus og fysisk inaktivitet, ses den største andel blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er andelen på 17 %. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene er i beskæftigelse. I denne gruppe er andelen på 7 %.

Sociogeografisk område

Andelen, der er fysisk inaktive i fritiden, er mindst i sociogeografisk 1 og størst i sociogeografisk 4.

Kommune

Andelen i 5. klasse, der er fysisk inaktive, varierer fra 4 % i Jammerbugt Kommune til 10 % i Morsø Kommune.

TABEL 6.4 Andelen i 8. klasse der er fysisk inaktive i fritiden

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	12	750
Køn	Dreng	14	460
	Pige	9	290
Familieform	Bor hos begge forældre	11	450
	Bor skiftevis hos begge	10	160
	Bor kun hos den ene	20	110
	Andet	18	30
Forældres uddannelsesnivea	Grundskole	14	70
	Gymnasial uddannelse	9	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	13	340
	Kort videregående uddannelse	11	30
	Mellemlang videregående uddannelse	10	180
	Lang videregående uddannelse	9	70
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	11	580
	Arbejdsløse	16	80
	Førtidspensionister	20	30
	Øvrige	15	20
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	10	60
	Gruppe 2	11	230
	Gruppe 3	12	360
	Gruppe 4 (Lavest)	15	90
Kommune	Brønderslev	8	30
	Morsø	8	20
	Thisted	9	40
	Mariagerfjord	9	50
	Frederikshavn	10	60
	Jammerbugt	12	50
	Aalborg	12	260
	Rebild	13	50
	Hjørring	14	110
	Vesthimmerland	14	60

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 6.4 fremgår det, at 12 % af eleverne i 8. klasse er fysisk inaktive i fritiden. Andelen blandt drengene er 14 %, mens andelen blandt pigerne er 9 %.

Familieform

Andelen, der er fysisk inaktive i fritiden, varierer fra 10 % blandt de børn, som skiftevis bor hos begge forældre, og 20 %, blandt de børn som kun bor hos den ene.

Forældrenes uddannelsesnivea

Andelen der er fysisk inaktive i fritiden er størst blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse. I denne gruppe er andelen på 14 %. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, hvis forældre har en gymnasial eller lang videregående uddannelse, hvor andelen er på 9 %.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes erhvervsstatus og fysisk inaktivitet, ses den største andel blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er andelen på 20 %. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene er i beskæftigelse, hvor andelen er på 11 %.

Sociogeografisk område

Andelen, der er fysisk inaktive i fritiden, er mindst i sociogeografisk 1 og størst i sociogeografisk 4.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der er fysisk inaktive, varierer fra 8 % i Brønderslev og Morsø kommuner til 14 % i Vesthimmerland og Hjørring kommuner.

TABEL 6.5 Andelen i 5. klasse, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, f.eks. fodbold, spejder, teater, musik

		Procent		Antal
Alle	5. klasse	84		5510
Køn	Dreng	82		2700
	Pige	86		2810
Familieform	Bor hos begge forældre	87		3890
	Bor skiftevis hos begge	80		1200
	Bor kun hos den ene	67		280
	Andet	80		130
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	68		320
	Gymnasial uddannelse	77		170
	Erhvervsfaglig uddannelse	82		1920
	Kort videregående uddannelse	86		230
	Mellemlang videregående uddannelse	89		1740
	Lang videregående uddannelse	93		790
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	86		4670
	Arbejdsløse	71		390
	Førtidspensionister	66		80
	Øvrige	81		50
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	90		450
	Gruppe 2	87		1870
	Gruppe 3	82		2700
	Gruppe 4 (Lavest)	77		490
Kommune	Morsø	78		160
	Hjørring	80		610
	Vesthimmerland	80		300
	Mariagerfjord	83		440
	Frederikshavn	83		550
	Jammerbugt	84		390
	Thisted	85		420
	Aalborg	86		1870
	Brønderslev	87		420
	Rebild	87		350

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 6.5 fremgår det, at 84 % af børnene i 5. klasse ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening. Andelen blandt drengene er 82 %, mens andelen blandt pigerne er 86 %.

Familieform

Andelen, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, varierer fra 87 % blandt de børn, som bor hos begge forældre, og 67 % blandt de børn, som kun bor hos den ene forælder.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses en markant social gradient i forhold til sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau og ugentlig aktivitet. Andelen der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, er størst blandt de børn, hvor forældrene har en mellemlang og lang videregående uddannelse. I disse grupper er andelen på henholdsvis 89 og 93% hvilket er signifikant større end gennemsnittet. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse. Her er andelen 68 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største andel, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, ses blandt de børn, hvor forældrene er i beskæftigelse. Her er andelen 86 %. Omvendt ses de mindste andele blandt de børn, hvor forældrene er arbejdsløse eller førtidspensionister. Her er andelen henholdsvis 71 og 66 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Der ses en stærk sammenhæng mellem sociogeografisk område og andelen, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening. De største andele ses i sociogeografisk gruppe 1 og 2, mens den mindste andel ses i sociogeografisk gruppe 4.

Kommune

Andelen i 5. klasse, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, varierer fra 78 % i Morsø Kommune til 87 % i Brønderslev og Rebild kommuner.

TABEL 6.6 Andelen i 8. klasse, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, f.eks. fodbold, spejder, teater, musik

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	82	5280
Køn	Dreng	81	2700
	Pige	84	2580
Familieform	Bor hos begge forældre	85	3540
	Bor skiftevis hos begge	78	1210
	Bor kun hos den ene	73	410
	Andet	76	110
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	68	340
	Gymnasial uddannelse	90	220
	Erhvervsfaglig uddannelse	79	1980
	Kort videregående uddannelse	89	230
	Mellemlang videregående uddannelse	87	1590
	Lang videregående uddannelse	87	630
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	84	4490
	Arbejdsløse	72	360
	Førtidspensionister	62	90
	Øvrige	77	80
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	89	530
	Gruppe 2	83	1780
	Gruppe 3	81	2490
	Gruppe 4 (Lavest)	78	470
Kommune	Jammerbugt	79	350
	Hjørring	79	610
	Frederikshavn	80	490
	Thisted	80	400
	Aalborg	82	1700
	Morsø	83	210
	Brønderslev	83	360
	Mariagerfjord	85	450
	Rebild	86	310
	Vesthimmerland	90	380

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 6.6 fremgår det, at 82 % af børnene i 8. klasse ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening. Andelen blandt drengene er 81 %, mens andelen blandt pigerne er 84 %.

Familieform

Andelen, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, varierer fra 85 % blandt de børn, som bor hos begge forældre, og 73 % blandt de børn, som kun bor hos den ene forælder.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau og andelen der dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i forening, er der en signifikant større andel blandt de børn, hvor forældrene har en gymnasial eller mellemlang uddannelse. Her er andelen henholdsvis 90 og 87 %. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse. Her er andelen 68 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største andel, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, ses blandt de børn, hvor forældrene er i beskæftigelse. Her er andelen 84 %. Omvendt ses de mindste andele blandt de børn, hvor forældrene er arbejdsløse eller førtidspensionister. Her er andelen henholdsvis 72 og 62 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet.

Sociogeografisk område

De største andele ses i sociogeografisk gruppe 1. Her er andelen 89 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet. Den mindste andel ses i sociogeografisk gruppe 4, hvor andelen er 78 %.

Kommune

Andelen i 8. klasse, der ugentligt dyrker fitness, styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, varierer fra 79 % i Jammerbugt og Hjørring kommuner til 90 % i Vesthimmerland Kommune. Andelen i Vesthimmerland Kommune er signifikant større end gennemsnittet.

KAPITEL 7

Søvn

INDHOLD

INTRODUKTION	94
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	95
HAR PROBLEMER MED AT FALDE I SØVN	96
SOVER DÅRLIGT OG UROLIGT	98
UTILSTRÆKkelig SØVNLÆNGDE	100
BRUG AF SKÆRM FØR SENGETID	102

Søvn

Søvn har en stor betydning for børns helbred og trivsel. Søvnproblemer er imidlertid hyppigt forekommende blandt børn og unge. Søvnproblemer, såsom problemer med at falde i søvn, utilstrækkelig søvn og træthed i løbet af dagen, kan både skyldes fysiologiske ændringer i kroppen såvel som eksterne faktorer (4).

Der er en del undersøgelser, der har undersøgt sammenhængen mellem skærmb brug og søvnproblemer. Disse studier peger på, at brugen af smartphones og tablets hæmmer både søvnlængde og søvnkvalitet. Årsagen til dette skal findes i det blå, kortbølgede lys fra skærmen, som er med til at reducere dannelsen af søvnhormonet melatonin i kroppen. Ligeledes kan det også virke opkvikkende da det stimulerer dannelsen af kroppens stresshormon cortisol (5; 6). Det anbefales derfor at undgå lys fra skærme før sengetid.

Søvnproblemer kan ligeledes betragtes som et vigtigt aspekt i forhold til mental sundhed og trivsel blandt børn og unge. Indsovningsproblemer, forkortet søvnlængde og dårlig søvnkvalitet kan være indikatorer på mistrivselproblemer og bekymringer hos barnet (4).

Det vides ikke, hvorvidt søvnproblemer hos børn følger med ind i voksenlivet. Problemer med søvnen kan dog medføre en række konsekvenser. Søvn er fundamental for en sund udvikling og vækst, idet krop og hjerne bruger natten på at restituere. Ligeledes er søvn centralt i forhold til at forbygge sygdom, øge koncentrationen, forbedre børnenes indlæring og sikre trivsel i hverdagen (4; 7).

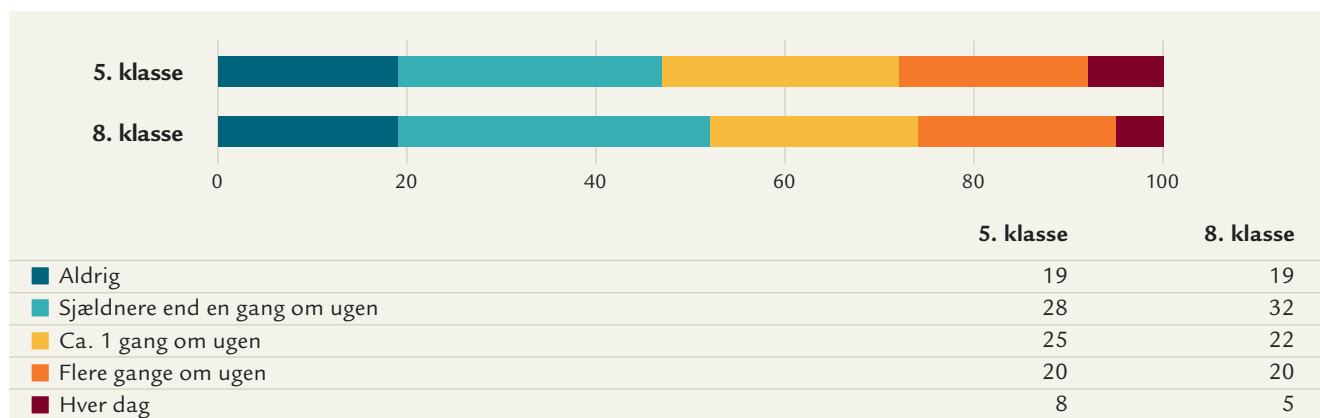
BOKS 7.1 Sundhedsstyrelsens anbefalinger for søvnlængde

7-12 årige: 9-11 timer/nat

13-18 årige: 8-10 timer/nat

I Børnesundhedsprofilen er børnene i 5. og 8. klasse blevet spurgt ind til en række forskellige dimensioner relateret til søvn, herunder søvnlængde, vanskelighed med at falde i søvn samt dårlig og urolig søvn. Herudover er børnene også blevet spurgt ind til skærmb brug inden sengetid. Følgende indikatorer indgår i afrapporteringen.

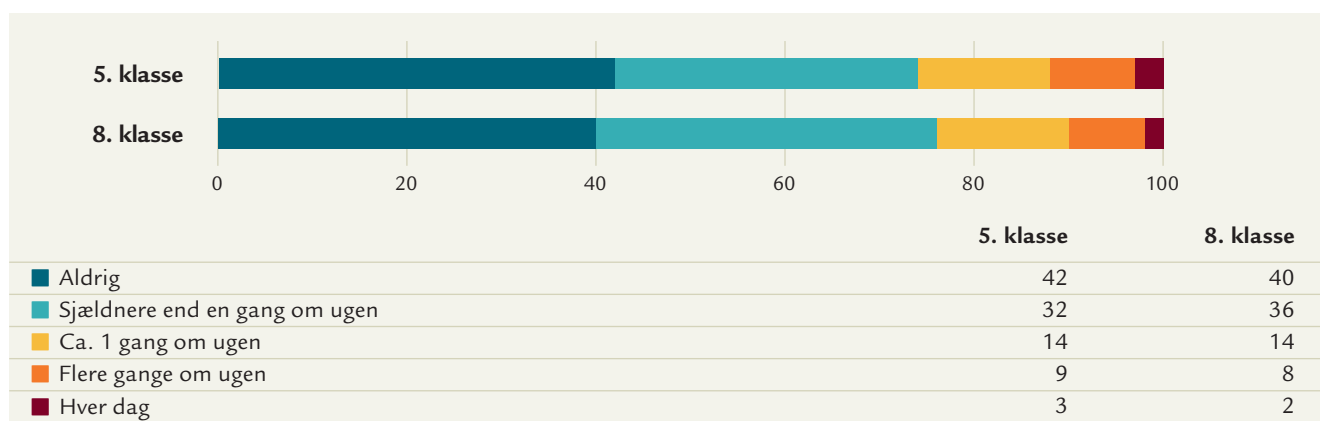
- Andelen, med dårlig eller urolig søvn flere gange om ugen
- Andelen, der har problemer med at falde i søvn flere gange om ugen
- Andelen, der ikke får nok søvn i forhold til Sundhedsstyrelsens anbefalinger
- Andelen, der hver dag bruger skærm i sengen

FIGUR 7.1 Hvor ofte har du svært ved at falde i søvn? Fordeling på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 7.1 vises fordelingen af 5. og 8. klassernes besvarelser på, hvor ofte de har svært ved at falde i søvn. I figuren fremgår det, at der er en lidt større andel blandt 5. klasserne, som

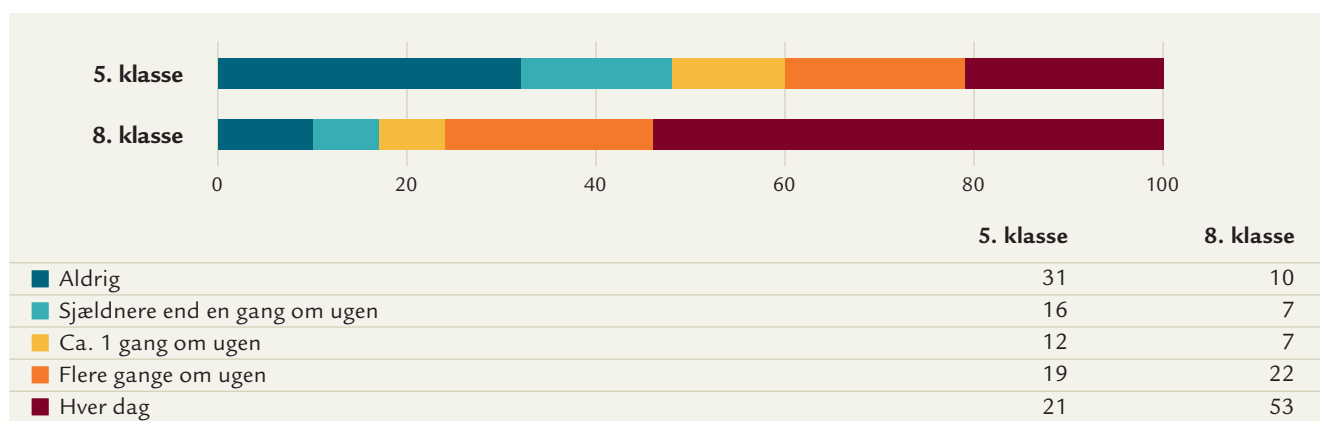
hver dag har problemer med at falde i søvn, sammenlignet med 8. klasserne. I 5. klasse er andelen 8 %, mens andelen er 5 % blandt 8. klasserne.

FIGUR 7.2 Hvor ofte sover du dårligt eller uroligt om natten? Fordeling på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 7.2 vises fordelingen af 5. og 8. klassernes søvnkvalitet. Der ses ikke nogen markante forskelle i andelen, som sover dårligt og uroligt om natten. Der er dog en lille tendens

til at flere børn i 5. klasse sover dårligt og uroligt hver dag eller flere gange om ugen, sammenlignet med 8. klasserne.

FIGUR 7.3 Hvor ofte bruger du telefon/tablet/iPad og lignende, mens du ligger i sengen og skal til at sove? Fordeling på klassetrin. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 7.3 vises fordelingen af 5. og 8. klassernes brug af skærm mens de ligger i sengen og skal til at sove. Fra 5. til 8. klasse sker der en markant stigning i andelen, der bruger

skærm inden sengetid. Blandt 5. klasserne, er det 21 %, der dagligt bruger skærm inden de skal til at sove. I 8. klasse er forekomsten steget til 53 %.

TABEL 7.1 Andelen i 5. klasse, der flere gange om ugen har svært ved at falde i søvn

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	28	1930
Køn	Dreng	26	900
	Pige	31	1030
Familieform	Bor hos begge forældre	26	1230
	Bor skiftevis hos begge	32	510
	Bor kun hos den ene	29	120
	Andet	45	80
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	33	160
	Gymnasial uddannelse	25	60
	Erhvervsfaglig uddannelse	30	720
	Kort videregående uddannelse	26	70
	Mellemlang videregående uddannelse	26	540
	Lang videregående uddannelse	27	240
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	28	1580
	Arbejdsløse	31	170
	Førtidspensionister	30	40
	Øvrige	11	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	30	150
	Gruppe 2	27	600
	Gruppe 3	30	1010
	Gruppe 4 (Lavest)	27	170
Kommune	Brønderslev	23	110
	Frederikshavn	23	160
	Rebild	24	100
	Jammerbugt	27	130
	Hjørring	28	220
	Aalborg	29	650
	Mariagerfjord	31	170
	Morsø	32	70
	Vesthimmerland	33	130
	Thisted	35	190

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I 5. klasse, er det i alt 28 %, der flere gange om ugen har svært ved at falde i søvn. Dette gælder for 26 % af drengene, og 31 % af pigerne.

Familieform

I forhold til familieform er det særligt de børn i gruppen ”andet”, som har svært ved at falde i søvn. I denne gruppe er andelen 45 %, hvilket er signifikant forskelligt fra gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse som højest fuldførte. Andelen i denne gruppe, som har svært ved at falde i søvn flere gange om ugen, er på 33 %. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse. Her er forekomsten på 25 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Der ses en markant mindre andel blandt de børn, hvor forældrene hører til gruppen af ”øvrige”. Her er andelen 11 %.

Sociogeografisk område

Der ses ikke en entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område, og andelen der flere gange om ugen har svært ved at falde i søvn.

Kommune

Den mindste andel ses i Brønderslev Kommune, hvor 23 % af børnene i 5. klasse har svært ved at falde i søvn flere gange om ugen. Den højeste forekomst ses i Thisted Kommune, hvor andelen er 30 %.

TABEL 7.2 Andelen i 8. klasse, der flere gange om ugen har svært ved at falde i søvn

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	26	1690
Køn	Dreng	20	680
	Pige	32	1010
Familieform	Bor hos begge forældre	24	1020
	Bor skiftevis hos begge	24	380
	Bor kun hos den ene	37	210
	Andet	49	70
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	31	150
	Gymnasial uddannelse	21	50
	Erhvervsfaglig uddannelse	26	670
	Kort videregående uddannelse	27	70
	Mellemlang videregående uddannelse	22	410
	Lang videregående uddannelse	26	190
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	25	1330
	Arbejdsløse	28	150
	Førtidspensionister	30	50
	Øvrige	41	50
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	27	160
	Gruppe 2	25	540
	Gruppe 3	27	830
	Gruppe 4 (Lavest)	24	150
Kommune	Mariagerfjord	21	110
	Morsø	22	60
	Thisted	22	110
	Brønderslev	25	110
	Vesthimmerland	25	110
	Hjørring	25	200
	Jammerbugt	27	120
	Aalborg	28	590
	Frederikshavn	28	180
	Rebild	30	110

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

Der er i alt 26 % af eleverne i 8. klasse, der flere gange om ugen har svært ved at falde i søvn. Der ses en markant forskel, således andelen er 20 % for drengene og 32 % for pigerne.

Familieform

I forhold til sammenhængen mellem familieform og indsovningsproblemer, ses der en signifikant større andel blandt de børn, som kun bor hos den ene forældre (37 %) og blandt børn i gruppen "andet" (49 %).

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke en entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau, og andelen der flere gange om ugen har svært ved at falde i søvn. Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse, som højest fuldførte. Her gælder det for 31 %. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse. Her er andelen 21 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Der er ingen tydelig sammenhæng mellem forældrenes erhvervsstatus, og andelen der flere gange om ugen har svært ved at falde i søvn. Den højeste andel ses i gruppen øvrige, hvor andelen er 41 %.

Sociogeografisk område

Der ses ikke en entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område, og andelen der flere gange om ugen har svært ved at falde i søvn.

Kommune

Den mindste andel ses i Mariagerfjord Kommune, hvor 21 % af børnene har svært ved at falde i søvn flere gange om ugen. Den største andel ses i Rebild Kommune, hvor andelen er 30 %.

TABEL 7.3 Andelen i 5. klasse, der flere gange om ugen sover dårligt og uroligt

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	13	830
Køn	Dreng	12	410
	Pige	13	420
Familieform	Bor hos begge forældre	11	510
	Bor skiftevis hos begge	14	210
	Bor kun hos den ene	15	60
	Andet	24	40
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	14	70
	Gymnasial uddannelse	13	30
	Erhvervsfaglig uddannelse	14	320
	Kort videregående uddannelse	9	20
	Mellemlang videregående uddannelse	11	220
	Lang videregående uddannelse	11	90
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	12	650
	Arbejdsløse	16	90
	Førtidspensionister	14	20
	Øvrige	9	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	14	70
	Gruppe 2	12	260
	Gruppe 3	12	400
	Gruppe 4 (Lavest)	17	110
Kommune	Mariagerfjord	9	50
	Jammerbugt	11	50
	Thisted	11	60
	Rebild	12	50
	Hjørring	12	90
	Brønderslev	12	60
	Frederikshavn	13	80
	Aalborg	13	290
	Vesthimmerland	14	50
	Morsø	19	40

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I 5. klasse er det i alt 13 %, der flere gange om ugen sover dårligt og uroligt om natten. Der ses ikke nogen nævneværdig forskel mellem drenge og piger.

Familieform

Den mindste andel ses blandt de børn, der bor sammen med begge forældre. Her er det 11 %, der flere gange om ugen sover dårligt og uroligt. Omvendt ses den største andel blandt de børn i gruppen "andet", hvor andelen er på 24, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau, og andelen der flere gange om ugen sover dårligt eller uroligt om natten.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes erhvervsstatus og andelen, der flere gange ugentligt sover dårligt og uroligt, er der ikke nogen af grupperne, som afviger signifikant fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

I tabellen ses der ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område, og andelen der flere gange om ugen sover dårligt eller uroligt om natten.

Kommune

Den mindste andel ses i Mariagerfjord Kommune, hvor 9 % oplever dårlig og urolig søvn. Tilsvarende ses den største andel i Morsø Kommune, hvor det er 19 %, der oplever dårlig og urolig søvn flere gange om ugen.

TABEL 7.4 Andelen i 8. klasse, der flere gange om ugen sover dårligt og uroligt

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	10	640
Køn	Dreng	7	250
	Pige	13	390
Familieform	Bor hos begge forældre	9	380
	Bor skiftevis hos begge	10	150
	Bor kun hos den ene	11	60
	Andet	29	40
Forældres uddannelsesnivea	Grundskole	15	70
	Gymnasial uddannelse	6	10
	Erhvervsfaglig uddannelse	10	240
	Kort videregående uddannelse	9	20
	Mellemlang videregående uddannelse	9	170
	Lang videregående uddannelse	8	60
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	9	480
	Arbejdsløse	13	70
	Førtidspensionister	14	20
	Øvrige	8	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	11	70
	Gruppe 2	9	190
	Gruppe 3	10	310
	Gruppe 4 (Lavest)	13	80
Kommune	Mariagerfjord	7	40
	Morsø	7	20
	Thisted	8	40
	Frederikshavn	8	50
	Aalborg	10	200
	Jammerbugt	11	50
	Brønderslev	11	50
	Rebild	12	40
	Hjørring	12	90
	Vesthimmerland	13	50

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 7.4 fremgår det, at 10 % af børnene i 8. klasse, der flere gange om ugen sover dårligt eller uroligt om natten. Blandt drengene er andelen 7 %, mens den blandt pigerne er 13 %.

Familieform

Den største andel ses i gruppen ”andet”, hvor 29 % afrapporterer at sove dårligt og uroligt flere gange om ugen. Denne forskel er signifikant større end gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesnivea

Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse som højest fuldførte uddannelse. Her er andelen 15 %, der angiver at de flere gange om ugen sover dårligt eller uroligt. Den mindste andel ses i gruppen med gymnasial uddannelse, hvor andelen er 6 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Der ses ikke nogen signifikante forskelle i forhold til at sove dårligt eller uroligt, og forældrenes erhvervsstatus.

Sociogeografisk område

Der er ingen tydelig sammenhæng mellem sociogeografisk område, og andelen der flere gange om ugen sover dårligt eller uroligt om natten.

Kommune

De mindste andele ses i Mariagerfjord og Morsø kommuner, hvor andelen er 7 %. Omvendt ses den største andel i Vesthimmerlands Kommune, hvor 13 % angiver at de sover dårligt eller uroligt flere gange om ugen.

TABEL 7.5 Andelen i 5. klasse, der sover mindre end Sundhedsstyrelsens anbefalinger (mindre end 9 timer om natten)

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	20	1370
Køn	Dreng	22	740
	Pige	19	630
Familieform	Bor hos begge forældre	19	880
	Bor skiftevis hos begge	23	350
	Bor kun hos den ene	26	110
	Andet	23	40
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	29	130
	Gymnasial uddannelse	27	60
	Erhvervsfaglig uddannelse	23	550
	Kort videregående uddannelse	16	40
	Mellemlang videregående uddannelse	17	340
	Lang videregående uddannelse	14	120
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	19	1070
	Arbejdsløse	25	140
	Førtidspensionister	25	30
	Øvrige	16	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	17	90
	Gruppe 2	18	390
	Gruppe 3	21	720
	Gruppe 4 (Lavest)	26	160
Kommune	Rebild	15	60
	Mariagerfjord	16	90
	Aalborg	19	430
	Brønderslev	20	100
	Jammerbugt	20	100
	Thisted	23	120
	Frederikshavn	23	160
	Hjørring	23	180
	Vesthimmerland	24	90
	Morsø	26	50

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 7.5 fremgår det, at 20 % af børnene i 5. klasse sover mindre end Sundhedsstyrelsens anbefalinger. For drengene er andelen 22 %, mens andelen for pigerne er 19 %.

Familieform

Den mindste andel ses blandt de børn, som bor sammen med begge forældre. I denne gruppe er det 19 %, der sover mindre end Sundhedsstyrelsens anbefalinger. Omvendt ses den største andel blandt de børn, som kun bor hos den ene forælder. Her er forekomsten på 26 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til forældrenes uddannelsesniveau og søvnlængde, ses der en markant social gradient. Den største forekomst ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse som højest fuldførte. Her er det 29 %, som ikke får nok søvn ifølge anbefalingerne. Omvendt er der signifikant færre blandt de børn, som har forældre med en lang eller mellemlang videregående uddannelse. Her er forekomsterne hhv. 14 og 17 %.

Forældrenes erhvervsstatus

De største forekomster ses blandt de børn, hvor forældrene enten er arbejdsløse eller førtidspensionister. I begge grupper er forekomsten på 25 %, om end der er tale om forskelle, der ikke er signifikante.

Sociogeografisk område

Den mindste forekomst ses blandt de børn, der bor i sociogeografisk område 1. Her er forekomsten på 17 %. Modsat ses den største forekomst blandt de børn, der bor i sociogeografisk område 4, hvor forekomsten er på 26 %.

Kommune

I forhold til den kommunale variation, ses den mindste forekomst i Rebild Kommune hvor det er 15 %, der sover mindre end 9 timer. Omvendt ses den største forekomst i Morsø Kommune, hvor forekomsten er på 26 %.

TABEL 7.6 Andelen i 8. klasse, der sover mindre end Sundhedsstyrelsens anbefalinger (mindre end 8 timer om natten)

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	29	1900
Køn	Dreng	30	1030
	Pige	28	860
Familieform	Bor hos begge forældre	26	1100
	Bor skiftevis hos begge	34	530
	Bor kun hos den ene	38	210
	Andet	37	60
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	41	210
	Gymnasial uddannelse	38	90
	Erhvervsfaglig uddannelse	31	770
	Kort videregående uddannelse	35	90
	Mellemlang videregående uddannelse	24	440
	Lang videregående uddannelse	19	140
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	28	1490
	Arbejdsløse	32	170
	Førtidspensionister	42	70
	Øvrige	38	40
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	22	130
	Gruppe 2	27	580
	Gruppe 3	32	990
	Gruppe 4 (Lavest)	31	190
Kommune	Jammerbugt	26	110
	Rebild	26	90
	Vesthimmerland	26	110
	Frederikshavn	27	160
	Aalborg	27	580
	Thisted	28	140
	Morsø	31	80
	Mariagerfjord	31	160
	Brønderslev	32	140
	Hjørring	39	300

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 7.6 fremgår det, at 29 % af børnene i 8. klasse sover mindre end Sundhedsstyrelsens anbefalinger på 8 timer. Blandt drengene er andelen på 30 %, mens den hos pigerne er 28 %.

Familieform

I forhold til sammenhængen mellem familieform og andelen, der ikke opfylder Sundhedsstyrelsens søvnanbefalinger, ses den mindste andel blandt de børn, der bor sammen med begge forældre. Her er andelen 26 %. Omvendt ses den største andel hos de børn, der bor med den ene forælder. Forekomsten er i denne gruppe 38 %, hvilket er signifikant højere end gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

Andelen af børn, der sover mindre end 8 timer om natten er signifikant lavere i grupperne, der har forældre med en lang eller mellemlang videregående uddannelse. Her er andelen hhv. 19 og 24 %. Den største andel ses blandt børn med forældre, der har grundskole som højest fuldførte uddannelse.

Her sover 41 % mindre end 8 timer om natten, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene er i beskæftigelse. Her er andelen der sover mindre end 8 timer om natten 28 %. Omvendt ses den største andel blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. Her er andelen 42 %.

Sociogeografisk område

Den mindste andel ses i sociogeografisk gruppe 1, hvor andelen, der sover mindre end Sundhedsstyrelsens anbefalinger, er på 22 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. De øvrige grupper ligger mellem 27 og 32 % og afviger ikke fra gennemsnittet.

Kommune

Der er en spredning i andelen der sover mindre end 8 timer fra 26 % i Jammerbugt, Rebild og Vesthimmerlands kommuner til 39 % i Hjørring Kommune. Sidstnævnte er signifikant større end gennemsnittet.

TABEL 7.7 Andelen i 5. klasse, der hver dag bruger skærm, mens de ligger i sengen og skal til at falde i søvn

		Procent	Antal
Alle	5. klasse	21	1440
Køn	Dreng	22	770
	Pige	20	680
Familieform	Bor hos begge forældre	19	890
	Bor skiftevis hos begge	26	400
	Bor kun hos den ene	26	110
	Andet	23	40
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	34	170
	Gymnasial uddannelse	32	70
	Erhvervsfaglig uddannelse	24	590
	Kort videregående uddannelse	19	50
	Mellemlang videregående uddannelse	17	350
	Lang videregående uddannelse	11	100
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	21	1150
	Arbejdsløse	25	140
	Førtidspensionister	27	40
	Øvrige	11	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	16	80
	Gruppe 2	19	420
	Gruppe 3	22	760
	Gruppe 4 (Lavest)	27	180
Kommune	Rebild	13	60
	Mariagerfjord	18	90
	Thisted	18	100
	Aalborg	19	420
	Morsø	23	50
	Frederikshavn	24	170
	Brønderslev	24	120
	Jammerbugt	25	120
	Hjørring	26	210
	Vesthimmerland	28	110

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 7.7 fremgår det, at 21 % af børnene i 5. klasse hver dag bruger telefon eller tablet i sengen, inden de skal til at sove. Der ses ikke nogen nævneværdig forskel på drengene og pigerne.

Familieform

Den mindste andel ses blandt de børn, som bor sammen med begge forældre. Her er andelen 19 %. Omvendt ses de største andele ved de børn, der bor skiftevis hos begge eller kun hos den ene forældre. I begge grupper er andelen 26 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau og brug af skærm inden sengetid, ses der en markant social gradient. Der ses signifikant mindre andele blandt de børn, hvor forældrene har en lang eller mellemlang videregående uddannelse. Her er andelen hhv. 11 % og 17 %. Blandt gruppen af børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse er andelen 34 %, mens andelen er 32 % for de børn, hvor forældrene har en gymnasial uddannelse. For

begge grupper gælder det, at de afviger signifikant fra gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

Den mindste andel ses i gruppen af "øvrige", hvor andelen er 11 %. Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. I denne gruppe er andelen 27 %.

Sociogeografisk område

I forhold til sociogeografisk område varierer andelen i 5. klasse, der dagligt bruger skærm i sengen inden sengetid, fra 16 % i sociogeografisk gruppe 1 til 27 % i sociogeografisk gruppe 4.

Kommune

Der ses en signifikant mindre andel i Rebild Kommune, der dagligt bruger skærm i sengen inden sengetid. Her er andelen 13 %. Omvendt er der flere i Hjørring og Vesthimmerlands kommuner, hvor andelen er på henholdsvis 26 % og 28 %.

TABEL 7.8 Andelen i 8. klasse, der hver dag bruger skærm, mens de ligger i sengen og skal til at falde i søvn

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	53	3490
Køn	Dreng	50	1700
	Pige	57	1790
Familieform	Bor hos begge forældre	51	2150
	Bor skiftevis hos begge	58	920
	Bor kun hos den ene	59	340
	Andet	51	80
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	61	310
	Gymnasial uddannelse	63	160
	Erhvervsfaglig uddannelse	56	1420
	Kort videregående uddannelse	57	150
	Mellemlang videregående uddannelse	52	950
	Lang videregående uddannelse	39	280
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	53	2860
	Arbejdsløse	58	300
	Førtidspensionister	62	100
	Øvrige	48	50
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	43	260
	Gruppe 2	52	1130
	Gruppe 3	56	1730
	Gruppe 4 (Lavest)	57	350
Kommune	Rebild	47	170
	Aalborg	49	1050
	Vesthimmerland	51	220
	Jammerbugt	54	240
	Brønderslev	54	230
	Thisted	56	280
	Hjørring	56	440
	Frederikshavn	57	350
	Morsø	59	150
	Mariagerfjord	60	320

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 7.8 fremgår det, at 53 % af børnene i 8. klasse dagligt bruger telefon eller tablet i sengen inden de skal til at sove. Andelen blandt drengene er 50 %, medens andelen blandt pigerne er 57 %.

Familieform

I forhold til familieform ses de mindste andele i grupperne "andet" og bor hos begge forældre. Her er andelen 51 %. Omvendt ses den største andel blandt de børn, der kun bor hos den ene forældre. Her er andelen 59 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse. Her er andelen 39 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. De største andele ses i grupperne gymnasial og grundskole uddannelse, hvor andelen er på hhv. 63 og 61 %.

Forældrenes erhvervsstatus

Den største andel ses blandt de børn, hvis forældre er førtidspensionister. I denne gruppe er andelen på 62 %. Tilsvarende ses den mindste andel i gruppen "øvrige", hvor andelen er 48 %.

Sociogeografisk område

I forhold til sociogeografisk område ses den mindste andel i sociogeografisk gruppe 1. I denne gruppe er andelen 43 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. De øvrige grupper afviger ikke signifikant fra gennemsnittet.

Kommune

I forhold til kommunevariationerne, ses den mindste andel i Rebild Kommune. Her gælder det, at andelen i 8. klasse, der dagligt bruger skærm i sengen inden sengetid, er 47 %. Omvendt ses den største andel i Mariagerfjord Kommune, hvor andelen er 60 %.

KAPITEL 8

Alkohol

INDHOLD

INTRODUKTION	106
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	107
DRIKKER ALKOHOL FLERE GANGE OM MÅNEDEN	108
RUSDRIKKERI	109
FULDSKAB	110

Alkohol

Når det kommer til de unges alkoholforbrug beskrives Danmark ofte som havende en markant drikkultur, der beror på fuldskab og rusdrikkeri. Undersøgelser viser dog, at der i de senere år er sket en positiv udvikling i de danske unges alkoholvaner. Debutalderen er stigende samtidig med at alkoholforbruget er faldende. I perioden 1998 til 2014 er der sket et markant fald i andelen af 15-årige, der har prøvet at være fulde. I 1998 havde 95 procent af både piger og drenge prøvet at være fulde, mens det i 2014 gjaldt for 77 % af drengene og 74 % af pigerne. De danske unge drikker dog stadig hyppigere og mere end mange af deres jævnaldrende i de øvrige europæiske lande (8).

Et højt alkoholforbrug kan have en række negative helbreds-konsekvenser for den enkelte. Hertil er også fundet sammenhæng mellem et stort alkoholforbrug tidligt i livet og forøget risiko for alkoholproblemer senere i livet (9).

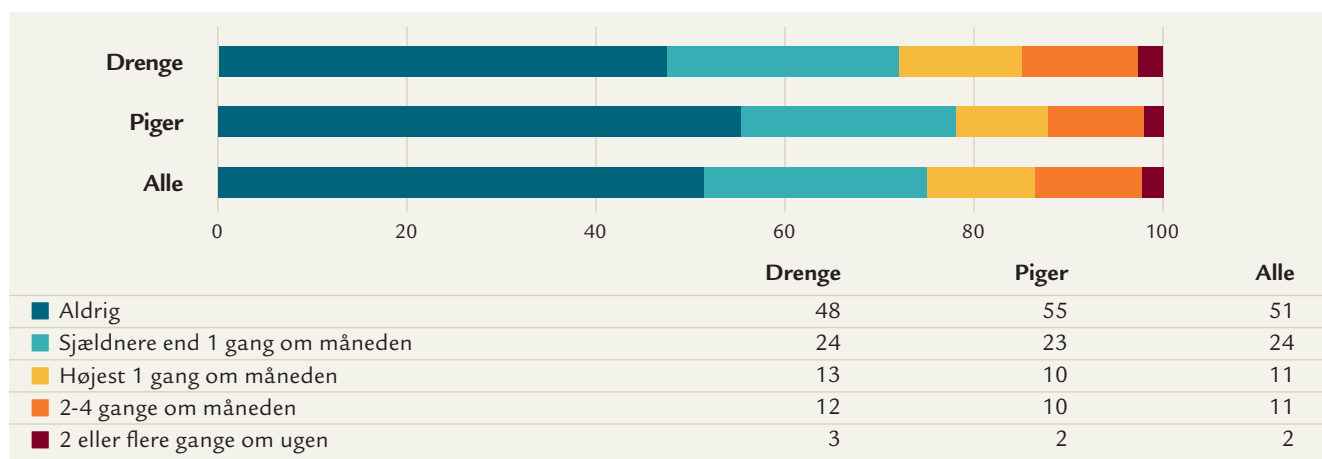
Efterhånden foreligger der dog god dokumentation for, at indsatser i skole- og uddannelsesregi har en forebyggelig effekt i forhold til de unges alkoholforbrug og debutalder. Dette handler om struktureret og dialogbaseret undervisning med fokus på egenkontrol, social pejling i forhold til overforbrug samt undgåelse af flertalsmisforståelser relate-

ret til andelen der indtager alkohol (10; 11). Ligeledes er der dokumentation for, at forældreinddragelse i skolebaserede interventioner har en god effekt. Eksempelvis ved at forældrene sætter klare regler og grænser for den unges alkoholforbrug (10; 12).

Sundhedsstyrelsens udmeldinger på alkoholområdet er, at børn og unge under 16 år slet ikke drikker alkohol, og at unge mellem 16-18 år anbefales at drikke mindst muligt og stoppe før fem genstande ved samme lejlighed (10).

I Børnesundhedsprofilen afrapporteres alkoholforbrug kun for 8. klasse og med undtagelse af et fåtal af respondenterne, så er de fleste 8. klasses børn i undersøgelsen mellem 14-15 år. I første omgang præsenteres de unges overordnede alkoholindtag i figur 8.1. Hernæst afrapporteres den sociale og geografiske fordeling ud fra følgende indikatorer.

- Andelen i 8. klasse, der drikker alkohol flere gange om måneden
- Andelen i 8. klasse, der har rusdrukket inden for de seneste 30 dage
- Andelen i 8. klasse, der har været fulde inden for de seneste 30 dage

FIGUR 8.1 Hvor tit drikker du noget, der indeholder alkohol? Fordelt på køn blandt unge i 8. klasse. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

I figur 8.1 kan det udledes at, der er markant flere drenge end piger, som drikker alkohol. Der er ligeledes en tendens til at drengene drikker hyppigere end pigerne, om end i gruppen

med det mest hyppige alkoholforbrug - dem der drikker 2 eller flere gange om ugen - er der ikke nogen nævneværdig kønsforskel.

TABEL 8.1 Andelen i 8. klasse, der drikker alkohol flere gange om måneden

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	14	880
Køn	Dreng	15	500
	Pige	12	380
Familieform	Bor hos begge forældre	11	460
	Bor skiftevis hos begge	18	280
	Bor kun hos den ene	20	110
	Andet	19	30
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	20	100
	Gymnasial uddannelse	13	30
	Erhvervsfaglig uddannelse	16	390
	Kort videregående uddannelse	17	40
	Mellemlang videregående uddannelse	12	210
	Lang videregående uddannelse	6	50
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	13	690
	Arbejdsløse	19	100
	Førtidspensionister	12	20
	Øvrige	24	30
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	10	60
	Gruppe 2	11	250
	Gruppe 3	15	480
	Gruppe 4 (Lavest)	14	80
Kommune	Vesthimmerland	8	30
	Aalborg	11	230
	Frederikshavn	12	70
	Jammerbugt	13	60
	Morsø	14	40
	Thisted	14	70
	Hjørring	16	120
	Brønderslev	16	70
	Mariagerfjord	19	100
	Rebild	20	70

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 8.1 fremgår det, at 14 % af de unge drikker alkohol flere gange om måneden. Blandt drengene er det 15 %, mens det blandt pigerne er 12 %.

Familieform

I forhold til at drikke alkohol flere gange om måneden, ses den mindste andel blandt de børn, som bor sammen med begge forældre. Her er andelen 11 %, hvilket er signifikant mindre end regionsgennemsnittet. Blandt de børn, som bor skiftevis hos begge er andelen 18 %, hvilket er signifikant større end regionsgennemsnittet. Blandt de børn som kun bor hos den ene forælder er andelen 20 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse, som højest fuldførte. Her er det 20 %, som har drukket alkohol flere gange om måneden. Tilsvarende ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse. Andelen i denne gruppe er 6 %, hvilket er signifikant mindre ned gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus og om børnene har drukket alkohol flere gange om måneden, spænder andelen fra 12 %, blandt de ubørn, hvor forældrene er førtidspensionister, og 24 % blandt gruppen af øvrige. Ingen af forskellene afviger signifikant fra gennemsnittet i regionen.

Sociogeografisk område

Den mindste forekomst ses i sociogeografisk område 1, hvor forekomsten er på 10 %. Omvendt er forekomsten på 15 % i sociogeografisk gruppe 3.

Kommune

Den mindste andel ses i Vesthimmerlands Kommune, hvor andelen er 8 %. Den største andel er 20 %, og ses i Rebild Kommune.

TABEL 8.2 Andelen i 8. klasse, der har rusdrukket inden for de seneste 30 dage

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	9	610
Køn	Dreng	10	330
	Pige	9	280
Familieform	Bor hos begge forældre	7	300
	Bor skiftevis hos begge	12	180
	Bor kun hos den ene	19	110
	Andet	16	20
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	19	90
	Gymnasial uddannelse	8	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	11	270
	Kort videregående uddannelse	12	30
	Mellemlang videregående uddannelse	7	120
	Lang videregående uddannelse	4	30
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	9	470
	Arbejdsløse	13	70
	Førtidspensionister	11	20
	Øvrige	9	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	9	50
	Gruppe 2	9	180
	Gruppe 3	10	300
	Gruppe 4 (Lavest)	11	70
Kommune	Vesthimmerland	5	20
	Aalborg	7	140
	Mariagerfjord	10	50
	Frederikshavn	10	60
	Thisted	10	50
	Brønderslev	11	50
	Hjørring	11	90
	Morsø	12	30
	Jammerbugt	13	60
	Rebild	15	50

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 8.2 fremgår det, at 9 % af børnene i 8. klasse har rusdrukket inden for de seneste 30 dage. Der ses ikke nogen markant forskel på drengene og pigerne.

Familieform

Der ses en gradient i forhold til familieform og de unges alkoholforbrug. Den mindste andel ses blandt de børn, som bor sammen med begge forældre. Her er andelen 7 %. Omvendt ses den største andel blandt de børn, som kun bor hos den ene forælder. Her er andelen 19 %.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses en markant social gradient i forhold til sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau, og hvorvidt børnene har rusdrukket inden for de seneste 30 dage. Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse, som højest fuldførte uddannelse. Her er andelen 19 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse. Her er andelen 4 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus og de børnenes rusdrikkeri, så ses der ikke nogen markante forskelle.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen markante forskelle i forhold til sociogeografisk område og om de unge har rusdrukket inden for 30 dage.

Kommune

Den mindste andel ses i Vesthimmerlands Kommune, hvor andelen, der har rusdrukket inden for de seneste 30 dage, er 5 %. Den største andel er 15 %, og ses i Rebild Kommune.

TABEL 8.3 Andelen i 8. klasse, der har været fuld inden for de seneste 30 dage

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	8	490
Køn	Dreng	8	270
	Pige	7	220
Familieform	Bor hos begge forældre	6	240
	Bor skiftevis hos begge	9	140
	Bor kun hos den ene	16	90
	Andet	12	20
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	13	60
	Gymnasial uddannelse	4	10
	Erhvervsfaglig uddannelse	9	230
	Kort videregående uddannelse	7	20
	Mellemlang videregående uddannelse	6	110
	Lang videregående uddannelse	4	30
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	7	380
	Arbejdsløse	9	50
	Førtidspensionister	13	20
	Øvrige	9	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	7	40
	Gruppe 2	8	180
	Gruppe 3	8	230
	Gruppe 4 (Lavest)	7	40
Kommune	Vesthimmerland	3	10
	Aalborg	6	130
	Morsø	7	20
	Mariagerfjord	7	40
	Frederikshavn	8	50
	Brønderslev	8	30
	Hjørring	9	70
	Thisted	10	50
	Jammerbugt	10	50
	Rebild	12	40

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 8.2 fremgår det, at 8 % af børnene i 8. klasse har været fulde inden for de seneste 30 dage. Der ses ikke nogen markant forskel på drengene og pigerne.

Familieform

Den største andel, der har været fulde inden for de seneste 30 dage, ses blandt de børn, der kun bor hos den ene forælder. Her er andelen 16 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet. Den mindste andel på 6 % ses blandt de børn, som bor hos begge forældre.

Forældrenes uddannelsesniveau

Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse som højest fuldførte. I denne gruppe er andelen 13 %. Omvendt ses den mindste andel blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse. Her er det 4 %, som har været fuld inden for de seneste 30 dage, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene er i beskæftigelse. Her er andelen 7 %. Omvendt er andelen 13 % blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem sociogeografisk område og om børnene har været fulde inden for 30 dage.

Kommune

I forhold til kommunevariationen ses den mindste andel i Vesthimmerlands Kommune, hvor andelen, der har været fulde inden for de seneste 30 dage, er 3 %. Omvendt ses den højeste andel i Rebild Kommune, hvor andelen er 12 %.

KAPITEL 9

Rygning

INDHOLD

INTRODUKTION	114
OVERORDNEDE FOREKOMSTER	115
DAGLIG ELLER LEJLIGHEDSVIS	
RYGNING	116
HAR PRØVET AT RYGE CIGARETTER	117
HAR PRØVET AT RYGE E-CIGARETTER ..	118
HAR PRØVET SNUS	119
UDSÆTTES FOR PASSIV RYGNING	
I HJEMMET	120

Rygning og tobak

De helbredsmæssige konsekvenser ved rygning er veldokumenterede, og rygning er den vigtigste forebyggelige årsag til tab af gode leveår. Rygning er lig med en forhøjet sygdomsrisiko uanset hvor meget man ryger. Sygdomsrisikoen øges imidlertid med rygemængden samt antallet af år der ryges. Hertil er rygning også årsag til en lang række kroniske sygdomme herunder KOL, hjertekarsygdomme og adskillige kræftformer (9). Rygning koster årligt omkring 13.600 ekstra dødsfald, hvilket gør rygning til den største enkeltfaktor, der har betydning for dødelighed og tab i danskernes middellevetid (10).

Rygning skader unge endnu mere end det skader voksne. Jo tidligere børn og unge begynder at ryge, desto større risiko har de for at ende som dagligrygere, idet tidlig rygedebut fører til større afhængighed og mindre chance for at stoppe senere i livet (9; 11). Rygning i barndom og tidlig ungdom medfører en række helbredsproblemer og studier viser, at jo tidligere børn og unge begynder at ryge, desto større risiko har de for at blive syge og dø af rygning senere i livet (11; 12).

Børn er ligeledes særligt sårbare over for røg i omgivelserne. Udsættelse for passiv rygning er medvirkende til en række helbredsmæssige konsekvenser for barnet, og øger risikoen for blandt andet flere former for kræft, hjertekarsygdomme, astma og infektioner i luftvejene (11; 13).

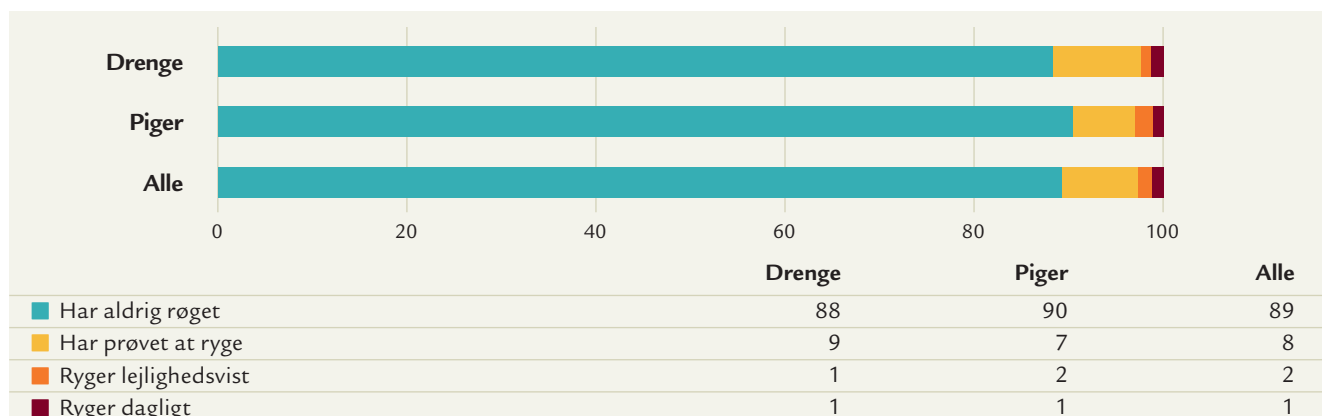
Der findes efterhånden en del dokumentation for, hvilke metoder og indsatser, der har en positiv effekt på at reducere andelen af rygere blandt børn og unge. Den største effekt ses, når indsatserne iværksættes både centralt og lokalt, når de er flerstrengede og arbejder på tværs af forvaltninger og sektorer med forskellige metoder og indsatser. Elementerne i en effektiv tobaksforebyggelse er at fremme rygestop blandt dem der ryger, fremme røgfrie miljøer samt forebyggelse af rygestart blandt børn og unge (11; 14).

Røgfri skoletid kan ses som en udvidelse af lovgivningen omkring ”røgfri matrikel”, og der er dokumentation for, at røgfri skoletid har en forebyggende effekt i forhold til børn og unges rygedebut. Dette skyldes en række faktorer herunder, at de unge ikke udsættes for rygning i løbet af skoletiden, at de ikke påvirkes hinanden til at ryge, og at de ikke oplever at rollemodeller, såsom lærere og ældre elever, ryger (15). Samtidig er røgfri skoletid også med til at denormalisere rygning blandt børn og unge. Det anbefales, at røgfri skoletid ikke kun omfatter cigaretter, men også andre tobaksprodukter og e-cigaretter samt de forskellige former for røgfri tobak såsom tyggetobak og snus (14).

I Børnesundhedsprofilen afrapporteres rygevanerne kun for 8. klasse og med undtagelse af et fåtal af respondenterne, så er de fleste 8. klasses børn i undersøgelsen mellem 14-15 år. Til at belyse rygevanerne er børnene i 8. klasse blevet spurgt ind til om hvorvidt de ryger eller bruger forskellige tobaksprodukter, samt hvor ofte de gør det. Herudover er de også blevet spurgt ind til hvorvidt de bliver udsat for passiv rygning i hjemmet.

I det følgende præsenteres den overordnede fordeling af børnenes ryge- og tobaksvaner for henholdsvis cigaretter, e-cigaretter og snus. Hernæst afrapporteres den sociale og geografiske fordeling for følgende indikatorer.

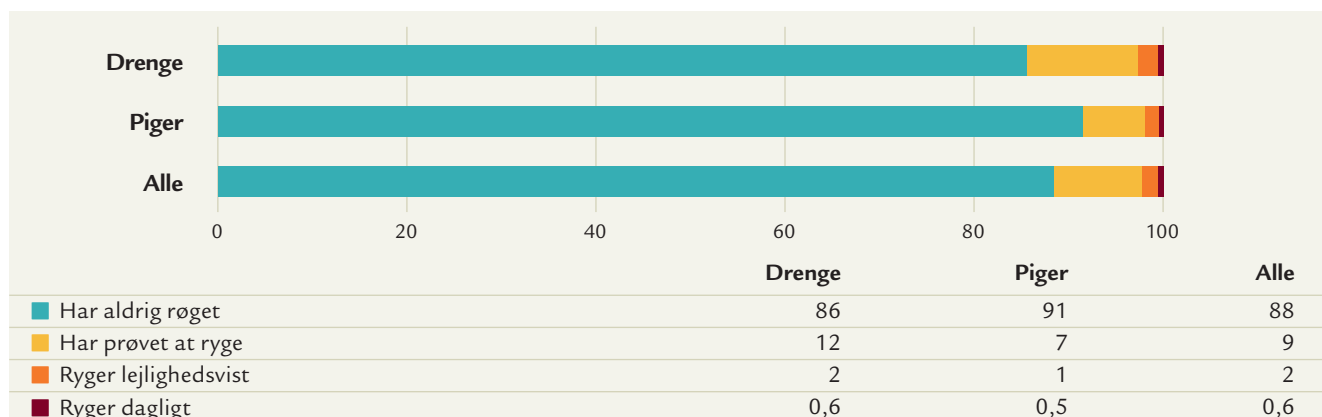
- Andelen i 8. klasse, der ryger cigaretter dagligt eller lejlighedsvist
- Andelen i 8. klasse, der har prøvet at ryge cigaretter
- Andelen i 8. klasse, der har prøvet at ryge e-cigaretter
- Andelen i 8. klasse, der har prøvet snus
- Andelen i 8. klasse, der bliver udsat for passiv rygning i hjemmet

FIGUR 9.1 Rygevaner i 8. klasse fordelt på køn. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Størstedelen af børnene i 8. klasse har aldrig prøvet at ryge cigaretter. Generelt er der flere piger end drenge, som aldrig har røget og tilsvarende er der samlet set flere drenge end

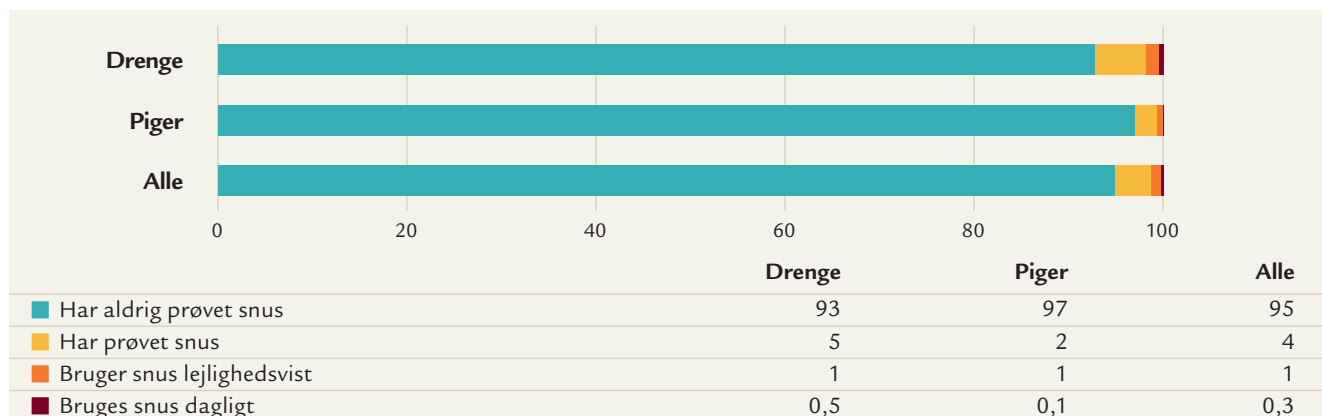
piger, som har prøvet at ryge. Det er et fåtal af børnene i 8. klasse, der ryger dagligt og lejlighedsvist. Her ses der ikke nogen markant forskel mellem drengene og pigerne.

FIGUR 9.2 E-cigaretter i 8. klasse fordelt på køn. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Størstedelen af børnene i 8. klasse har aldrig prøvet at ryge e-cigaretter, omend der er markant flere drenge end piger, som har røget e-cigaretter. Det er et fåtal af børnene i 8. klasse, der

ryger e-cigaretter dagligt og lejlighedsvist. Der ses ikke nogen nævneværdig forskel mellem drengene og pigerne.

FIGUR 9.3 Snusforbrug i 8. klasse fordelt på køn. Procent

Procenttallene er afrundet til nærmeste hele tal. I enkelte tilfælde betyder dette, at tallene ikke summerer op til 100 %.

Det er de færreste børn i 8. klasse, som har prøvet snus. Der ses dog en tendens til at flere drenge end piger har prøvet snus. Det er et fåtal af børnene i 8. klasse, som bruger

snus lejlighedsvist og dagligt, og der ses ikke nogen markant kønsforskning.

TABEL 9.1 Andelen i 8. klasse, der ryger dagligt eller lejlighedsvist

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	3	180
Køn	Dreng	2	80
	Pige	3	90
Familieform	Bor hos begge forældre	1	60
	Bor skiftevis hos begge	3	50
	Bor kun hos den ene	10	50
	Andet	7	10
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	8	40
	Gymnasial uddannelse	5	10
	Erhvervsfaglig uddannelse	3	90
	Kort videregående uddannelse		
	Mellemlang videregående uddannelse	1	10
	Lang videregående uddannelse	1	10
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	2	120
	Arbejdsløse	5	30
	Førtidspensionister	10	10
	Øvrige	3	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	3	20
	Gruppe 2	2	40
	Gruppe 3	3	100
	Gruppe 4 (Lavest)	4	20
Kommune	Morsø		
	Brønderslev	1	10
	Rebild	1	10
	Mariagerfjord	1	10
	Thisted	2	10
	Jammerbugt	3	10
	Aalborg	3	60
	Hjørring	4	30
	Vesthimmerland	4	10
Frederikshavn	5	30	

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 9.1 fremgår det, at 3 % af de unge i 8. klasse ryger dagligt eller lejlighedsvist. Blandt drengene er det 2 % der ryger, mens andelen hos pigerne er 3 %.

Familieform

I forhold til at ryge dagligt eller lejlighedsvist, så ses den laveste forekomst blandt de unge, som bor hos begge forældre. Her er andelen 1 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. Blandt unge, som kun bor hos den ene af forældrene er andelen 10 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses en social gradient mellem forældrenes uddannelsesniveau, og hvorvidt de unge ryger. Den største andel ses blandt de unge, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse som højest fuldførte. Her er det 8 % af de unge, som ryger dagligt eller lejlighedsvist. Tilsvarende ses de mindste andele blandt de unge, hvis forældre har en mellemlang og lang videregående uddannelse. I disse grupper er andelen 1 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. Der er ikke nok observationer til at vise tallene for kort videregående uddannelse.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus og om de unge ryger, spænder andelen fra 2 %, blandt de unge hvis forældre er i beskæftigelse, og 10 % blandt gruppen af børn hvor forældrene er førtidspensionister. Ingen af forskellene afviger signifikant fra gennemsnittet i regionen.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen nævneværdige forskelle i forhold til sociogeografisk område og om de unge ryger.

Kommune

De mindste andele der ryger ses i Mariagerfjord, Rebild og Brønderslev kommuner, hvor andelen er 1 %. Den største andel ses i Frederikshavn Kommune, hvor andelen er 5%. Ingen af kommunerne afviger signifikant fra gennemsnittet.

TABEL 9.2 Andelen i 8. klasse, der har prøvet at ryge cigaretter

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	11	690
Køn	Dreng	12	400
	Pige	10	300
Familieform	Bor hos begge forældre	7	310
	Bor skiftevis hos begge	13	200
	Bor kun hos den ene	22	120
	Andet	38	60
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	23	120
	Gymnasial uddannelse	13	30
	Erhvervsfaglig uddannelse	11	270
	Kort videregående uddannelse	5	10
	Mellemlang videregående uddannelse	7	130
	Lang videregående uddannelse	4	30
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	9	480
	Arbejdsløse	15	80
	Førtidspensionister	28	40
	Øvrige	8	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	7	40
	Gruppe 2	9	200
	Gruppe 3	12	370
	Gruppe 4 (Lavest)	15	90
Kommune	Morsø		
	Brønderslev	7	30
	Rebild	7	30
	Mariagerfjord	8	40
	Vesthimmerland	8	30
	Aalborg	10	210
	Thisted	12	60
	Frederikshavn	15	90
	Hjørring	15	120
Jammerbugt	16	70	

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 9.2 fremgår det, at 11 % af børnene i 8. klasse har prøvet at ryge cigaretter. Blandt drengene er andelen 12 %, mens det blandt pigerne er 10 %.

Familieform

I forhold til familieform ses der en markant gradient i forhold til at have prøvet at ryge. Sammenlignet med gennemsnittet er der en signifikant mindre andel blandt børn, som bor sammen med begge forældre (7 %). Blandt de børn, der kun bor med den ene af forældrene, er andelen 22 %. Blandt de børn i gruppen "andet" har 38 % prøvet at ryge. De to sidste grupper er signifikant større end regionsgennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau og andelen i 8. klasse, der har prøvet at ryge, ses der en markant social gradient. Blandt de børn, hvor forældrene har en kort, mellemlang eller lang videregående uddannelse, er der signifikant mindre andel end regionsgennemsnittet. Omvendt ser det ud blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse. Her har 23 %

prøvet at ryge hvilket er signifikant større end regionsgennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til forældrenes erhvervsstatus, ses den største forekomst blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. I denne gruppe er det 28 % der har prøvet at ryge, hvilket er signifikant større end regionsgennemsnittet.

Sociogeografisk område

I forhold til sociogeografisk område, ses den mindste andel i sociogruppe 1, hvor 7 % har prøvet at ryge. Den største andel ses i sociogruppe 4, hvor 15 % har prøvet at ryge. Forskellene afviger ikke fra regionsgennemsnittet.

Kommune

I forhold til kommunevariation for at have prøvet at ryge, ses de mindste andele i Brønderslev og Rebild kommuner. Her er andelen på 7 %. Omvendt ses den største andel i Jammerbugt Kommune, hvor andelen er på 16 %. I Hjørring er der 15 % af børnene, der angiver, at de har prøvet at ryge, hvilket er signifikant større end regionsgennemsnittet.

TABEL 9.3 Andelen i 8. klasse, der har prøvet at ryge e-cigaretter

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	12	750
Køn	Dreng	14	490
	Pige	9	270
Familieform	Bor hos begge forældre	9	370
	Bor skiftevis hos begge	14	220
	Bor kun hos den ene	20	120
	Andet	34	50
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	24	120
	Gymnasial uddannelse	12	30
	Erhvervsfaglig uddannelse	12	300
	Kort videregående uddannelse	10	20
	Mellemlang videregående uddannelse	9	160
	Lang videregående uddannelse	5	30
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	10	530
	Arbejdsløse	17	90
	Førtidspensionister	23	40
	Øvrige	13	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	7	40
	Gruppe 2	10	210
	Gruppe 3	12	380
	Gruppe 4 (Lavest)	19	110
Kommune	Morsø	7	20
	Mariagerfjord	9	50
	Brønderslev	9	40
	Rebild	10	40
	Aalborg	11	230
	Thisted	11	60
	Frederikshavn	12	70
	Vesthimmerland	14	60
	Hjørring	14	110
	Jammerbugt	17	70

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 9.3 fremgår det, at 12 % af børnene i 8. klasse har prøvet e-cigaretter. Der er markant flere drenge (14 %), der har prøvet e-cigaretter end piger (9 %).

Familieform

Den mindste andel, der har prøvet e-cigaretter, ses blandt de børn, der hos sammen med begge forældre. I denne gruppe er andelen 9 %. Blandt de børn, der kun bor med den ene af forældrene er andelen 20 %. I gruppen "andet" har 34 % prøvet e-cigaretter. De sidste to kategorier er signifikant større end regionsgennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau, og andelen der har prøvet e-cigaretter, ses der en markant social gradient. Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse. I denne gruppe er andelen 5 %. Blandt de børn, hvor forældrene har en grundskoleuddannelse, som højest fuldførte uddannelse, er andelen 24 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Forældrenes erhvervsstatus

Den mindste andel ses blandt de børn, hvor forældrene er beskæftigede. Her er forekomsten på 10 %. Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister, hvor andelen er 23 %.

Sociogeografisk område

Der er færrest børn i sociogeografisk gruppe 1, der har prøvet e-cigaretter. Her er andelen 7 %. I sociogeografisk gruppe 4 ses den største andel, idet 19 % har prøvet e-cigaretter, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

Kommune

Kommunevariationen i forhold til at have prøvet e-cigaretter, varierer fra 7 % i Morsø Kommune til 17 % i Jammerbugt Kommune.

TABEL 9.4 Andelen i 8. klasse, der har prøvet snus

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	5	340
Køn	Dreng	7	240
	Pige	3	90
Familieform	Bor hos begge forældre	3	130
	Bor skiftevis hos begge	7	110
	Bor kun hos den ene	12	70
	Andet	19	30
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	14	70
	Gymnasial uddannelse	7	20
	Erhvervsfaglig uddannelse	5	130
	Kort videregående uddannelse	5	10
	Mellemlang videregående uddannelse	3	60
	Lang videregående uddannelse	1	10
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	4	230
	Arbejdsløse	10	50
	Førtidspensionister	17	30
	Øvrige		
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højest)	3	20
	Gruppe 2	5	100
	Gruppe 3	6	190
	Gruppe 4 (Lavest)	4	30
Kommune	Vesthimmerland		
	Thisted	2	10
	Aalborg	4	80
	Morsø	4	10
	Rebild	5	20
	Mariagerfjord	5	30
	Brønderslev	6	30
	Hjørring	7	50
	Jammerbugt	7	30
Frederikshavn	11	70	

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 9.4 fremgår det, at 5 % i 8. klasse har prøvet snus. Der er flere drenge (7 %) end piger (3 %), der har prøvet snus.

Familieform

I forhold til familieform og at have prøvet snus, ses den mindste andel blandt de børn, som bor sammen med begge forældre. I denne gruppe er andelen 3 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. Blandt de børn, som kun bor hos den ene, er andelen på 12 %, mens andelen i gruppen "andet" er på 19 %. De to sidste grupper er signifikant større end regionsgennemsnittet.

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses en markant social gradient når man ser på sammenhængen mellem forældrenes uddannelsesniveau og andelen der har prøvet snus. Blandt de børn, hvor forældrene har en lang videregående uddannelse, er andelen 1 %, hvilket er signifikant mindre end gennemsnittet. Omvendt ses en signifikant større andel blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse.

Forældrenes erhvervsstatus

Blandt de børn, hvor forældrene er i beskæftigelse, er der 4%, der har prøvet snus. Den største andel ses blandt de børn, hvor forældrene er førtidspensionister. I denne gruppe er andelen 17 %.

Sociogeografisk område

Der ses ikke nogen entydig sammenhæng mellem andelen, der har prøvet snus og sociogeografisk område.

Kommune

I Thisted Kommune har 2 % af børnene prøvet snus. Det er signifikant mindre end gennemsnittet. I Frederikshavn Kommune har 11 % prøvet snus, hvilket er signifikant større end gennemsnittet.

TABEL 9.5 Andelen i 8. klasse, der bliver udsat for passiv rygning i hjemmet

		Procent	Antal
Alle	8. klasse	17	1130
Køn	Dreng	18	610
	Pige	17	520
Familieform	Bor hos begge forældre	11	480
	Bor skiftevis hos begge	26	410
	Bor kun hos den ene	33	190
	Andet	34	50
Forældres uddannelsesniveau	Grundskole	42	210
	Gymnasial uddannelse	18	40
	Erhvervsfaglig uddannelse	19	470
	Kort videregående uddannelse	14	40
	Mellemlang videregående uddannelse	12	210
	Lang videregående uddannelse	7	50
Forældres erhvervsstatus	Beskæftigede	15	790
	Arbejdsløse	35	180
	Førtidspensionister	33	50
	Øvrige	8	10
Sociogeografisk område	Gruppe 1 (Højst)	15	90
	Gruppe 2	14	300
	Gruppe 3	19	600
	Gruppe 4 (Lavest)	24	140
Kommune	Rebild	12	40
	Vesthimmerland	15	60
	Brønderslev	16	70
	Hjørring	17	130
	Aalborg	17	350
	Jammerbugt	18	80
	Mariagerfjord	18	100
	Frederikshavn	20	120
	Thisted	20	100
	Morsø	20	50

■ Signifikant større ■ Signifikant mindre ■ Afviger ikke fra gennemsnittet i Region Nordjylland

Køn

I tabel 9.5 fremgår det, at 17 % af børnene i 8. klasse bliver udsat for passiv rygning i hjemmet. Der ses ikke nogen signifikant forskel på andelen blandt piger og drenge.

Familieform

Der ses en stærk sammenhæng mellem familieform og andelen der bliver udsat for passiv rygning i hjemmet. Den mindste andel ses blandt de børn, som bor sammen med begge forældre. I denne gruppe er det 11 %, der bliver udsat for passiv rygning i hjemmet. Derimod er der en signifikant større andel, der udsættes for passiv røg i hjemmet, hvis de bor skiftevis hos begge forældre (26 %), kun hos den ene forælder (33 %) eller i gruppen "andet" (34 %).

Forældrenes uddannelsesniveau

Der ses en signifikant sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og hvorvidt børnene bliver udsat for passiv rygning i hjemmet. Blandt de børn, hvor forældrene har en grundskole uddannelse som højest fuldførte, er andelen 42 %, hvilket er signifikant større end gennemsnittet. Omvendt er der signifikant mindre andele, der bliver udsat for passiv

rygning i hjemmet, blandt de børn, hvor forældrene har en mellemlang eller lang videregående uddannelse. I disse grupper er andelen henholdsvis 12 og 7 %.

Forældrenes erhvervsstatus

I forhold til sammenhængen mellem forældrenes erhvervsstatus og andelen der bliver udsat for passiv rygning, ses de største andele blandt de børn, hvor forældrene er arbejdsløse (35 %) eller førtidspensionister (33 %). Disse grupper afviger signifikant fra gennemsnittet.

Sociogeografisk område

Den mindste andel ses blandt børn i sociogeografisk område 2, hvor 14 % udsættes for passiv rygning i hjemmet. Den største andel ses i sociogeografisk gruppe 4, hvor 24 % udsættes for passiv rygning i hjemmet.

Kommune

I Rebild Kommune ses den mindste andel, som udsættes for passiv rygning i hjemmet. Her er det 12 % af børnene i 8. klasse. De største andele ses i Frederikshavn, Thisted og Morsø kommuner hvor andelen er 20 %.

REFERENCER

1. **Kyed, Vickie Hayes, et al.** *Hvordan har du det? Sundhedsprofil for Nordjylland 2017*. Aalborg : Region Nordjylland, 2018.
2. **Fangel, S, Linde, PC og Thorsted, BL.** Nye problemer med repræsentativitet i surveys, som opregning med registre kan reducere. *Metode & Data*. 2007, 93.
3. **Larsen, FB, et al.** *Hvordan har du det? 2017 - Sundhedsprofil for region og kommuner (Bind 1)*. Aarhus N : DEFACTUM, Region Midtjylland, 2018. 978-87-92400-89-5.
4. **Due, Pernille, et al.** *Børn og unges mentale helbred: Forekomst af psykiske symptomer og lidelser og mulige forebyggelsesindsatser*. København : Vidensråd for forebyggelse, 2014. 978-87-997519-1-4.
5. **Sundhedsstyrelsen.** *Forebyggelsespakke - Mental sundhed*. København : Sundhedsstyrelsen, 2018.
6. **Lasgaard, M og Friis, K.** *Ensomhed i befolkningen - forekomst og metodiske overvejelser. Temaanalyse, vol 3. Hvordan Har du det?* Aarhus N : CFK - Folkesundhed og Kvalitetsudvikling, 2015.
7. **Qualter, P, et al.** Childhood loneliness as a predictor of adolescent depressive symptoms: an 8-year longitudinal study. *Eur Child Adolesc Psychiatry*. 2010, 19(6):493-501.
8. **Breivik, K., Bru, E., Hancock, C., Idsøe, E. C., Idsøe, T., & Solberg, M. E.** *Å bli utsatt for mobbing. En kunnskapsoppsummering om konsekvenser og tiltak*. Stavanger : s.n., 2017. 978-82-7578-055-1.
9. **Van Geel, M., Goemans, A., & Vedder, P.** A meta-analysis on the relation between peer victimization and adolescent non-suicidal self-injury. *Psychiatry Research*. 2015, doi:http://dx.doi.org/10.1016/j.psychres.2015.09.017.
10. **Van Geel, M., Vedder, P., & Tanilon, J.** Relationship Between Peer Victimization, Cyberbullying, and Suicide in Children and Adolescents A Meta-analysis. *JAMA Pediatrics*. 2014, 168(5), 435-442. doi:10.1001/jamapediatrics.2013.4143.
11. **Holt, MK, et al.** Bullying and suicidal ideation and behaviors: a meta-analysis. *Pediatrics*. 2015, 135(2), e496-509. doi:http://dx.doi.org/10.1542/peds.2014-1864.
12. **Due, P, et al.** Pathways and mechanisms in adolescence contribute to adult health inequalities. *Scand J Public Health*. 2011, 39(6):62-78.
13. *The complete drug reference*. **Sweetman, SC**. London : Pharmaceutical Press, 2007, Årg. 35. ed. .
14. **Wiendels, NJ, et al.** Chronic daily headache in children and adolescents. *Headache*. 2005, 45:678-683.
15. *Lægemiddelforbrug i kapitlet sundhedsadfærd i Skolebørnsundersøgelsen 2010*. **Andersen, A, Christensen, AM og Helstein, BE**. København : Forskningsprogrammet for Børns og Unges Sundhed, Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, 2011.
16. **Due, P, et al.** Is victimization from bullying associated with medicine use among adolescents? A nationally representative cross sectional survey in Denmark. *Pediatrics*. 2007, 120:110-117.
17. **Borup IK, Andersen A, Holstein B.** Revisit to the school nurse and adolescents' medicine use. . *Health Educ J*. 70:274-294, 2010.
18. **Hansen DL, Hansen EH, Holstein B.** Young women's use of medicines: autonomy and positioning in relation to family and peer norms. *Health*. 2009 , 13:465-483.
19. **Allotey P, Reidpath DD, Elisha D.** Social medication and the control of children: a qualitative study of over-the-counter medication among Australian children. *Pediatr*. 2004, ; 114:e378-e383.
20. **Sundhedsstyrelsen.** *Forebyggelsespakke - Mad og måltider*. København : Sundhedsstyrelsen, 2018. 978-87-7104-991-6.
21. **Matthiessen, Jeppe og Fagt, Sisse.** Kostens betydning for børn og unges sundhed og overvægt: 2000-2013. *DTU Fødevarerinstitutionen*. 2017, 2.
22. **Kloppenborg, JT og Holm, JC.** Svær overvægt hos børn og unge. *Ugeskrift for læger*. 2016, 178:2089-92.
23. **Tetens, Inge, et al.** *Fremme af sunde mad- og måltidsvaner blandt børn og unge*. København : Vidensråd for Forebyggelse, 2018. 978-87-998156-6-1.
24. **Fødevarestyrelsen.** <https://altomkost.dk/deofficielleanbefalingertilensundlivsstil/personer-med-saerlige-behov/boern-og-unge/> . 11-12-2018.
25. **Pedersen, B, et al.** *Fysisk aktivitet - læring, trivsel og sundhed i folkeskolen*. København : Vidensråd for Forebyggelse, 2016. 978-87-998156-4-7.
26. **Andersen, LB, et al.** Physical activity and cardiovascular risk factors. *Br J Sports Med*. 2011, Årg. 45:871-6.
27. **Sundhedsstyrelsen.** *Forebyggelsespakke: Fysisk aktivitet*. København S : Sundhedsstyrelsen, 2018. 978-87-7104-988-6.
28. **Chang, Anne-Marie, et al.** Evening use of light-emitting eReaders negatively affects sleep, circadian timing, and next-morning alertness. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 2015, Årg. 112(4), 1232-7.
29. **Jennum P, Bonke J, Clark AJ, Flyvbjerg A, Garde AH, Hermansen K, Johansen C, Møller M, Rod NH, Sjödin A, Zachariae B.** *Søvn og sundhed*. København : Vidensråd for Forebyggelse, 2015. 978-87-998156-0-9.
30. **BB, Kelman.** The sleep needs of adolescents. *J Sch nurs*. 15(3), 1999, Årg. 14-19.
31. **ESPAD GROUP.** *ESPAD Report 2015: Results from the European School Survey Project on Alcohol and Other Drugs*. Luxembourg : Publications office of the European Union, 2016.
32. **Pitkanen T, Lyyra AL, Pulkkinen L.** Age of onset of drinking and the use of alcohol in adulthood: a follow-up study from age 8-42 for females and males. *Addiction*. 100(5):652-61., 2005.
33. **Sundhedsstyrelsen.** *Forebyggelsespakke: Alkohol*. København S : Sundhedsstyrelsen, 2018. 978-87-7104-987-9.
34. **Lemstra M, Bennett N, Nannapaneni U, Neudorf C, Warren L, Kershaw T, Scott C.** A systematic review of school-based marijuana and alcohol prevention programs targeting adolescents aged 10-15. *Addiction Research and Theory* . 18(1): 84-96, 2010.
35. **Cairns, Georgina, Purves, Richard og McKell, Jennifer.** Combining school and family alcohol education: a systematic review of the evidence. *Health Education*. Volume 114, Issue 6, 2011.
36. **U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health.** *The Health Consequences of Smoking—50 Years of Progress: A Report of the Surgeon General*. Atlanta, GA : s.n., 2014.

37. **Eriksen, L, et al.** *Sygdomsbyrden i Danmark - Risikofaktorer*. København : Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, 2016. 978-87-7104-792-9.
38. **Vestbo J, Pisinger C, Bast L, Gyrd-Hansen D.** *Forebyggelse af rygning blandt børn og unge. Hvad virker?* København : Vidensråd for Forebyggelse, 2018. 978-87-998156-8-5.
39. **N, Hymowitz.** Cigarette Smoking and Lung Cancer. *Lung cancer int.* 2012:790841, 2012.
40. **Astma-allergi forbundet, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Lungeforening et. al.** . *Passiv rygning* - Hvidbog. 2005.
41. **Sundhedsstyrelsen.** *Forebyggelsespakke: Tobak*. København S : Sundhedsstyrelsen, 2018. 978-87-7104-997-8.
42. **Bast, Lotus Sofie, et al.** *Røgfri skoletid*. København K : Statens Institut for Folkesundhed, 2017. 978-87-7899-389-2.

Bilag: Spørgsmål anvendt i Børnesundhedsprofilen

Sundhedsprofil for 1. klasse

Hvordan har du det for tiden?

		
Rigtig godt	Godt	Ikke godt

Er du glad for at gå i skole?

		
Ja, altid	Nogen gange	Nej, aldrig

Har du gode venner på skolen?

		
Ja	Nogen gange	Nej

Har du det godt med dine klassekammerater?

		
Ja	Nogen gange	Nej

Er der en voksen, du kan få hjælp hos, hvis du har brug for det?

		
Ja	Nogen gange	Nej

Spiser du frugt?

		
Ja, hver dag	Nogen dage	Nej

Spiser du morgenmad?

		
Ja, hver dag	Nogen dage	Nej

Er du frisk og udhvilet, når du kommer i skole?

		
Ja, hver dag	Nogen dage	Nej

Bevæger du dig i skolen, så du bliver forpustet?

		
Ja, hver dag	Nogen dage	Nej

Mental sundhed og trivsel

Hvordan har du det for tiden?

Sæt et kryds i hver linje

Jeg har det
rigtig godt

Jeg har det
rimelig godt

Jeg har det
ikke så godt

Jeg har det slet
ikke godt

a. I skolen?

b. Derhjemme?

c. Med vennerne/i fritiden?

Har du nogen venner eller veninder at tale med, hvis noget går dig på eller gør dig ked af det?

- Ja, flere
- Ja, en enkelt
- Nej, ingen

Har du nogen voksne at tale med, hvis noget går dig på eller gør dig ked af det?

- Ja, flere
- Ja, en enkelt
- Nej, ingen

Føler du dig ensom?

- Nej
- Ja, af og til
- Ja, tit
- Ja, meget tit

Synes du, at du har for meget at se til?

- Sjældent eller aldrig
- Sommetider
- Ja, tit
- Ja, altid

Der kommer nu to spørgsmål om mobning. Mobning er, når man gentagne gange bliver holdt udenfor, drillet, slået eller generet på en ubehagelig måde.

Hvor tit er du blevet mobbet i skolen? Tænk på de sidste to måneder:

- Jeg er ikke blevet mobbet
- Det er sket 1-2 gange
- 2-3 gange om måneden
- Ca. én gang om ugen
- Flere gange om ugen

Hvor tit har du modtaget grimme beskeder på sms, e-mail eller sociale medier? Tænk på de sidste to måneder:

- Jeg har ikke modtaget grimme beskeder på sms, e-mail eller sociale medier
- Det er sket 1-2 gange
- 2-3 gange om måneden
- Ca. én gang om ugen
- Flere gange om ugen

Helbred

Tænk på de sidste 6 måneder: Hvor tit har du... ¹

	Næsten hver dag	Mere end en gang om ugen	Næsten hver uge	Næsten hver måned	Sjældent eller aldrig
a. ...haft hovedpine?	☐	☐	☐	☐	☐
b. ...haft mavepine?	☐	☐	☐	☐	☐
c. ...haft andre smerter, fx ondt i nakken eller ryggen?	☐	☐	☐	☐	☐
d. ...været irriteret/i dårligt humør?	☐	☐	☐	☐	☐

Har du inden for de sidste 2 uger taget nogen former for smertestillende medicin, fx hovedpinepiller?

- Ja
- Nej
- Ved ikke

¹ Kun for 8. klasse

Mad og drikkevaner

Hvor tit spiser du frugt?

- Hver dag
- 5-6 dage om ugen
- 2-4 dage om ugen
- 1 dag om ugen
- Sjældent eller aldrig

Hvor tit spiser du grøntsager - fx salat, rå grøntsager eller grøntsager i varm mad?

- Hver dag
- 5-6 dage om ugen
- 2-4 dage om ugen
- 1 dag om ugen
- Sjældent eller aldrig

På en normal uge: Hvor mange gange plejer du at drikke energidrikke (fx Red Bull, Cult, Burn)? ²

- Aldrig
- Én gang om ugen eller mindre
- 2-4 dage om ugen
- 5-6 dage om ugen
- Hver dag
- Flere gange dagligt

Hvor tit drikker du sodavand, saft eller kakao?

- Hver dag
- 5-6 dage om ugen
- 2-4 dage om ugen
- 1 dag om ugen
- Sjældent eller aldrig

Hvor tit spiser du slik (fx chokolade, vingummi, kage, chips osv.)?

- Hver dag
- 5-6 dage om ugen
- 2-4 dage om ugen
- 1 dag om ugen
- Sjældent eller aldrig

² Kun for 8. klasse

Fysisk aktivitet og fritidsliv

Hvor tit bevæger du dig, så du bliver svedig eller forpustet?

- Hver dag/flere gange om dagen
- Næsten hver dag
- Et par gange om ugen
- En gang om ugen
- Mindre end en gang om ugen
- Aldrig/meget sjældent

Hvilken af følgende beskrivelser passer bedst på dine aktiviteter i din fritid?

- Jeg dyrker meget sport.** Træner fx fodbold, håndbold, gymnastik eller anden sportsgren flere gange om ugen.
- Jeg dyrker en del sport.** Dyrker fx sport ca. 1 gang om ugen og får motion i hverdagen ved fx at cykle eller gå.
- Jeg bevæger mig en del.** Jeg går ikke til sport, men får motion i hverdagen fx ved at cykle eller gå.
- Jeg bevæger mig ikke så meget.** Jeg foretrækker at se TV, spille computer, læse, høre eller spille musik eller andre stillesiddende aktiviteter.

Hvor tit gør du følgende i din fritid?

<i>Sæt et kryds i hver linje</i>	Næsten hver dag/hver dag	2-5 gange om ugen	En gang om ugen	1-3 gange om måneden	Sjældent eller aldrig
Dyrker fitness/styrketræning eller går til en aktivitet i en forening, fx fodbold, spejder, teater, musik	☐	☐	☐	☐	☐

Søvn

Hvornår plejer du at falde i søvn, hvis du skal i skole næste dag?

- Kl. 21.00 eller tidligere
- 21.30
- 22.00
- 22.30
- 23.00
- 23.30
- 24.00
- 00.30
- 01.00
- 01.30
- 02.00 eller senere

Hvornår plejer du at vågne om morgenen, når du skal i skole?

- Kl. 5.00 eller tidligere
- 05.30
- 06.00
- 06.30
- 07.00
- 07.30
- 08.00 eller senere

<i>Sæt et kryds i hver linje</i>	Aldrig	Sjældnere end 1 gang om ugen	Ca. 1 gang om ugen	Flere gange om ugen	Hver dag
Hvor ofte har du svært ved at falde i søvn?	☐	☐	☐	☐	☐
Hvor ofte har du været så søvnig, at du har haft svært ved at koncentrere dig i skolen?	☐	☐	☐	☐	☐
Hvor ofte sover du dårligt eller uroligt om natten?	☐	☐	☐	☐	☐

Hvor ofte bruger du telefon/tablet/iPad og lignende, mens du ligger i sengen og skal til at sove?

- Aldrig
- Sjældnere end 1 gang om ugen
- Ca. 1 gang om ugen
- Flere gange om ugen
- Hver dag

Alkohol (Kun for 8. klasse)

Har du prøvet at drikke alkohol?

- Nej
- Ja

Hvor tit drikker du noget, der indeholder alkohol? (øl, vin, breezer eller lign.)

- Aldrig
- Sjældnere end 1 gang om måneden
- Højest 1 gang om måneden
- 2-4 gange om måneden
- 2-3 gange om ugen
- 4 gange om ugen eller oftere

Tænk tilbage på de sidste 30 dage. Hvor mange gange har du drukket 5 eller flere genstande ved samme lejlighed?

- Ingen
- 1 gang
- 2 gange
- 3-5 gange
- 6-9 gange
- 10 gange eller flere

Tænk tilbage på de sidste 30 dage. Hvor mange gange er du blevet fuld af at drikke alkohol? Fx haft svært ved at gå lige, ikke kunne tale tydeligt, kastet op eller haft svært ved at huske, hvad der var sket?

- Ingen
- 1 gang
- 2 gange
- 3-5 gange
- 6-9 gange
- 10 gange eller flere

Tobak og rygning (Kun for 8. klasse)

Ryger du cigaretter?

- Nej
- Nej, men jeg har prøvet
- Nej, men jeg har tidligere røget jævnligt
- Ja, sjældnere end hver uge
- Ja, ikke hver dag, men hver uge
- Ja, hver dag

Ryger du e-cigaretter?

- Nej
- Nej, men jeg har prøvet
- Nej, men jeg har tidligere røget jævnligt
- Ja, sjældnere end hver uge
- Ja, ikke hver dag, men hver uge
- Ja, hver dag

Bruger du snus?

- Nej
- Nej, men jeg har prøvet
- Nej, men jeg har tidligere brugt det jævnligt
- Ja, sjældnere end hver uge
- Ja, ikke hver dag, men hver uge
- Ja, hver dag

Bliver der røget cigaretter eller andet tobak (ikke e-cigaretter) indenfor i dit hjem?

- Nej, aldrig
- Ja, men sjældnere end månedligt
- Ja, månedligt
- Ja, én til flere gange om ugen
- Ja, dagligt

